

Revue Piešťany

Jeseň 2012 Autumn 2012 Herbst 2012

Ročník XLVIII.

Antickí bohovia opäť doma

Antique Gods Are Home again
Antike Gottheiten wieder zu Hause

Foto Martin Valo

Jozef Krivánek vytvoril pre tohtoročnú výstavu z kovu jeden zo symbolov Piešťan - páva.

For this year's exhibition Jozef Krivánek created one of Piešťany's symbols from metal - a peacock.

Aus Metall schuf Jozef Krivánek für die diesjährige Ausstellung eines der Symbole der Stadt Piešťany - den Pfau.

SOCHA PIEŠŤANSKÝCH PARKOV

Statues of Piešťany's Parks / Statue der Parks von Piešťany

Barbora Piovarčiová

I V Piešťanoch sa uskutočnil jubilejný 30. ročník výstavy „Socha piešťanských parkov“.

Tento rok prezentovalo svoje diela osemnásť autorov. Výstava sa koná s malými prerušeniami od roku 1967, kedy jej vznik iniciovali mladí sochári, ktorí na začiatku 60. rokov priviezli svoje diela do mestského parku, aby v okolí amfiteátra obohatili hudobné podujatie - Piešťanský festival. Veľmi významnú úlohu pri organizovaní ďalších ročníkov výstav SPP zohral Anton Pastírik, vtedajší riaditeľ Mestského kultúrneho strediska.

I The milestone 30th anniversary of the exhibition "Statues of Piešťany's Parks" took place in Piešťany. This year eighteen artists presented their works. The exhibition has been held, with little interruptions, since 1967, when it was started as a result of young sculptors, who at the beginning of the 60's placed their works around the amphitheatre in the Town Park in order to enrich the musical event - Piešťany Festival. In the years that followed SPP Anton Pastírik, the then director of the Town Cultural Centre, played an important role in organizing further exhibitions.

I In Piešťany fand die 30. Ausstellung „Socha piešťanských parkov“ (Statue der Parks von Piešťany) statt. In diesem Jahr präsentierte insgesamt 18 Autoren ihre Werke. Mit kleinen Unterbrechungen wird diese Ausstellung seit dem Jahr 1967 ausgerichtet. Damals wurde sie von jungen Bildhauern ins Leben gerufen, die zu Beginn der 60er Jahre ihre Werke in den Stadtpark brachten, um auf diese Weise die Musikveranstaltung - die Musikveranstaltung "Festival von Piešťany" - im Umkreis des Amphitheaters zu bereichern. Eine bedeutende Rolle bei der Organisation weiterer Folgen dieser Ausstellung spielte Anton Pastírik, der damalige Leiter des Städtischen Kulturzentrums.

Revue Piešťany, ročník XLVIII.
Kultúrno-spoločenský štvrtročník.
Vydáva Mesto Piešťany.

Šéfredaktor:
Kornel Duffek

Tajomnícka redakcie:
Mgr. Barbora Piovarčiová

Redakčná rada:
Ing. Margita Galová (predsedníčka),
Kornel Duffek,

PhDr. Vladimír Krupa,
Mgr. Drahomíra Moretová,
Mgr. Jana Obertová

Spolupracovali:
Ing. Alexander Adam,
MUDr. Igor Čech,
Štefan Gregorička,
MUDr. Pavel Kaňušák
Milan Vančo, Timotea Vráblová

Foto:
Archív Balneologického múzea,
archív Chirana - Dental,
archív prof. Eugena Balona,
Ing. Peter Bartoš, MUDr. Igor Čech,
Eva Drobňá, Štefan Gregorička,
Ing. Vojtech Hank,
Hornonitrianske múzeum Prievidza,
Mgr. Peter Kaclík,
Mgr. Martin Palkovič,
Roman Tibenský, Martin Valo

Jazyková úprava:
Kornel Duffek

Preklad nemecký jazyk:
Olga Sulzberger

Preklad anglický jazyk:

The English translation of Revue Piešťany is provided by SKYERS
The School of Languages
www.skyers.sk

Grafická úprava:
Re Public group s.r.o., Piešťany

Tlač:
PN print s.r.o., Piešťany

Adresa redakcie:
Revue Piešťany, Námestie SNP č. 3
921 45 Piešťany
tel.: +421 33 7765301
fax: +421 33 7765333
mob.: +421 903 712545
e-mail: sekretariat@piestany.sk
Reg. č.: EV 396/08

Revue Piešťany - Jeseň 2012 - Autumn 2012 - Herbst 2012

2-5

Mária Kráľovičová čestnou občankou Piešťan

- Mária Kráľovičová Honourable Citizen of Piešťany
- Mária Kráľovičová wurde Ehrenbürgerin von Piešťany

6-10

Jubileum a úspechy piešťanskej Chirany

- Anniversary and Successes of Piešťany's Chirana
- Jubiläum und Erfolge von „Chirana“ Piešťany

11

Piešťanský festival

- Piešťany Festival
- Das Festival von Piešťany

12-13

Siedmy Zázračný oriešok rozlúsknutý

- The Seventh Miraculous Nut Has Been Cracked
- Die siebte Zauberuss geknackt

14

Impozantný džez

- Impressive Jazz
- Beeindruckender Jazz

15

Guns'n Roses uchvátili Piešťany

- Guns'n Roses Electrifies Piešťany
- Guns'n Roses faszinierten Piešťany

16-19

Udalosti - návštevy - stretnutia

- (Barbora Piovarčiová)
- Events - Visits - Meetings
- Ereignisse - Besuche - Treffen

20-21

Anticki bohovia opäť doma

- (Kornel Duffek)
- Antique Gods Are Home again
- Antike Gottheiten wieder zu Hause

22-23

Neznáma busta Ľudovíta Wintera

- (Vladimír Krupa)
- An Unknown Bust of Ľudovít Winter
- Die unbekannte Büste von Ludwig Winter

24-27

Rímska strieborná misa z Krakovian-Stráži na poštovej známke

- (Vladimír Krupa)
- A Silver Roman Plate from the Krakovany Guards on a Postage Stamp
- Römische Silberschale aus Krakovany-Stráže auf einer Briefmarke

28-32

Piešťanské stretnutia parkinsonikov

- (Alexander Adam)
- Meeting of Parkinson's Patients in Piešťany
- Treffen der Parkinson-Selbsthilfegruppe in Piešťany

33-35

Profesor Balon alebo život medzi rybami

- (Igor Čech)
- Professor Balon or Life among the Fish
- Professor Balon oder ein Leben unter Fischen

36-39

Július Lampl II. časť Vydaravateľ pohľadníc

- (Kornel Duffek)
- Július Lampl Part II Greeting Card Publisher
- Július Lampl II. Teil Herausgeber von Ansichtskarten

40-43

Vážka pásavá v okolí Piešťan

- (Pavel Kaňušák)
- The Banded Darter Dragonfly in the Surroundings of Piešťany
- Die Gebänderte Heidelibelle in der Gegend von Piešťany

44-47

Platanová alej na nábreží

- (Kornel Duffek)
- A Sycamore Avenue along the Bank
- Platanenallee am Ufer

48-52

Futbal v Piešťanoch oslavuje storočnicu

- (Štefan Gregorička)
- Football in Piešťany Celebrates its Centenary
- Der Fußball in Piešťany feiert sein 100-jähriges Jubiläum

53-56

Tréner svetového tenistu

- (Kornel Duffek)
- Coach of a World Tennis Player
- Der Trainer eines Spitzentennisspielers

Obálka/Cover /Titelbild
Kornel Duffek

Bohyňa plodnosti a úrody Ceres po návrate z reštaurátorových dielni.

The goddess of fertility and harvest Ceres after returning from the restorer's workshop.

Die Göttin der Fruchtbarkeit und des Ackerbaus - Ceres - nach ihrer Rückkehr aus den Restaurierungswerstätten

Mária Kráľovičová čestnou občiankou Piešťan

Foto Barbora Piovářčová

▲ Mária Kráľovičová pri slávnostnom akte udelenia titulu „Čestný občan mesta Piešťany“ s primátorom Remom Cicuttom.
Mária Kráľovičová with Mayor Remo Cicutto at the ceremony where she was awarded the title "Honorary Citizen of the Town of Piešťany".
Mária Kráľovičová während der feierlichen Verleihung des Titels „Ehrenbürgerin der Stadt Piešťany“ mit Bürgermeister Remo Cutto

**Mária Kráľovičová
Honourable Citizen
of Piešťany**

**Mária Kráľovičová
wurde Ehrenbürgerin
von Piešťany**

Drahomíra Moretová

„Coraz viac ľudí pochopilo, že aj u nás jestvuje kút, ktorý môže pre nich mať ďaleko blahodárnejšie účinky, než trácanie sa ďaleko do sveta. Sú to Piešťany a ich kúpele.“

“More and more people have come to understand that even here there is a place, which can have far more beneficial effects for them than roaming all over the world. Here is Piešťany and its spa.”

„Immer mehr Menschen haben verstanden, dass es auch bei uns einen Winkel gibt, der auf sie viel wohltuendere Auswirkungen haben kann, als das anstrengende Reisen in die weite Welt. Es ist Piešťany und sein Heilbad.“

▲ Pri zápisu do Pamätné knihy mesta Piešťany.

Signing the town's commemorative book.

Während des Eintrags in das Goldene Buch der Stadt Piešťany

Foto Barbora Piovarčová

Toto sú slová vynikajúcej slovenskej herečky Márie Královičovej, ktorá v tomto roku oslávila 85. narodeniny. Vraví, že za to, že jej tento vek nikto neverí, vdáči Piešťanom. Navštieva ich už vyše štyri desiatky rokov. Tu si každoročne dobýva baterky, naberá energiu, aby zvládala náročnú divadelnú sezónu. Pritom herectvu sa venuje od svojich osemnástich rokov a od roku 1948 je verná Slovenskému národnému divadlu.

Hoci pochádza zo Záhoria, za svoj druhý domov považuje Bratislavu, kde žije vyše šesťdesiat rokov, ale aj Piešťany, v ktorých našla zdroj zdravia a energie.

Uznávaná herečka získala počas svojej kariéry celý rad ocenení. Je národnou umelkyniou, prezident republiky jej prepožičal štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, v roku 2006 ju uviedli do Siene slávy za celoživotné zásluhy v oblasti televíznej tvorby, je držiteľkou Krištáľového krídla, Ceny Jozefa Krónera a mnohých ďalších ocenení. K nim pribudlo nedávno aj jedno osobitné vyznamenanie: stala sa držiteľkou titulu „Čestný občan mesta Piešťany“.

Poslanci Mestského zastupiteľstva mesta Piešťany jednomyselne prijali toto rozhodnutie

▼ Medzi prvými gratulantmi bol Juraj Slezáček, kolega z Činohry Slovenského národného divadla v Bratislave, tiež nositeľ titulu „Čestný občan mesta Piešťany“ (2008).

Among the first to congratulate her was Juraj Slezáček, a drama colleague from the Slovak National Theatre in Bratislava and also a holder of the title "Honorary Citizen of the Town of Piešťany" (2008).

Zu den ersten Gratulanten gehörte Juraj Slezáček, Schauspiel-Kollege vom Slowakischen Nationaltheater in Bratislava, ebenfalls ein Träger des Titels „Ehrenbürger der Stadt Piešťany“ (2008).

Foto archív M.K.

koncom mája 2012 a čestné občianstvo jej udelili za celoživotné vynikajúce tvorivé výsledky v oblasti divadelného a filmového umenia a šírenie dobrého mena mesta Piešťany. Verná propagátorka Piešťan si ho iste zaslúži.

V kronike mesta je zaznamenaná veľká účasť na besede s Máriou Kráľovičovou v Piešťanoch už v roku 1962. Odvtedy však umelkyňa navštívila mnohokrát svoje oblúbené mesto. Často vystupuje na doskách Domu umenia v rámci predstavení Slovenského národného divadla. (Najbližšie vystúpi v Dome umenia na slávnostnom

otvorení 32. divadelnej sezóny 2012/13 v predstavení Kvarteto od britského autora Ronald Harwooda.) Okrem divadelných úloh tu vystupovala aj ako patrónka Piešťanských silákov, účinkovala vo vianočných programoch, ale v Piešťanoch tiež prezentovala svoju životopisnú knihu.

Toto leto Marína, ako ju najbližší volajú, bola vo svojich milovaných Piešťanoch už 44-krát. Posledné roky - po smrti manžela, básnika Mira Procházku - sem naučila chodiť aj svojich najbližších - dcéru a syna s rodinami. Dokonca tu spoločne trávia Vianoce. Tak nech si Piešťany užíva ešte veľa rokov! ■

▼ Za piešťanskou termálnou vodou chodí známa herečka už dlhé roky.
This well-known actress has been coming here for Piešťany's thermal water for many years.
Wegen des Thermalwassers reist die bekannte Schauspielerin seit vielen Jahren nach Piešťany.

Foto archív M.K.

These are the words of the superb Slovak actress Mária Kráľovičová, who celebrated her 85th birthday this year. She says that nobody believes how old she is thanks to Piešťany. She has been visiting the spas here for over 40 decades. Every year she recharges her battery here, gathering and storing energy so she can make it through another demanding theatre season. Nevertheless she has devoted her life to acting since she was eighteen and since 1948 she has been faithful to the Slovak National Theatre.

Even though she comes from the region of Záhorie, she considers Bratislava, where she has lived for over sixty years to be her second home as well as Piešťany where she has found her source of health and energy.

This acclaimed actress has obtained a long line of awards during her career. She is a "national artist", the President of the republic has honoured her with the national award The Order of Ľudovít Štúr 1st class, in 2006 she was named to the Hall of Fame for her lifelong achievements in television, she's the holder of a Crystal Wing, the Jozef Króner Award, as well as many other awards. Recently one special distinction was also added to this list: she became the holder of the title "Honorary Citizen of the town of Piešťany".

Members of the Piešťany City Council unanimously accepted this decision at the end of May 2012 awarding her honorary citizenship for her outstanding lifelong achievements in the performing arts and film and for spreading the good name of Piešťany. This faithful promoter of Piešťany certainly deserves such an honour.

In the town annals it is recorded that there was a large turn out at a talk with Mária Kráľovičová in Piešťany back in 1962. Since then the artist has visited her favourite town many times. She has also often performed on the stage of the House of Art as part of a performance by the Slovak National Theatre. (Her next appearance on stage in the House of Art will be at the ceremonial opening of the 32nd theatre season 2012/13 in a performance of "Quartet" by the British author Ronald Harwood.) In addition to her theatrical roles, she has also acted as patroness for the Piešťany Ironman competition, appeared in Christmas programs, and also presented her autobiography right here in Piešťany.

This summer Marina, as she's called by those closest to her, stayed in her beloved Piešťany for the 44th time. In the past few years, since the death of her husband, the poet Miro Procházka, she has also taught those nearest and dearest to her – her daughter and son with their families – to come here. They even spend Christmas here together. So let her make use of Piešťany for years and years to come! ■

▲ Čas Vianoc rada tráví Mária Královičová spolu s rodinou v Kúpeľoch Piešťany.
Mária Královičová likes to spend Christmas time at the Piešťany Spa together with her family.
Die Weihnachtszeit verbringt Mária Královičová gern gemeinsam mit der Familie im Heilbad Piešťany.

Diese Worte stammen von Mária Královičová, einer hervorragenden slowakischen Schauspielerin, die in diesem Jahr ihren 85. Geburtstag feierte. Den Umstand, dass ihr dieses Alter keiner glaubt, verdankt sie, wie sie sagt, Piešťany. Seit über vier Jahrzehnten kommt sie in diese Stadt. Hier lädt sie Jahr für Jahr ihre „Batterien“ auf, schöpft neue Energie, um die anspruchsvolle Theatersaison gut zu überstehen. Seit ihrem 18. Lebensjahr widmet sie sich der Schauspielerei und seit 1948 ist sie dem Slowakischen Nationaltheater treu.

Sie stammt aus der Region Záhorie und eine zweite Heimat fand sie nicht nur in Bratislava, wo sie seit mehr als 60 Jahren lebt, sondern auch in Piešťany, wo sie eine Quelle der Energie und Gesundheit für sich entdeckt hat.

Während ihrer Karriere erhielt diese angesehene Schauspielerin eine ganze Reihe von Auszeichnungen. Sie trägt den Titel

Nationalkünstlerin, der Präsident der Republik verlieh ihr eine staatliche Auszeichnung, den „Ludovít Štúr-Orden“ I. Klasse, im Jahre 2006 wurde sie für ihr Lebenswerk im Bereich der TV-Produktion in die Hall of Fame aufgenommen, ist Trägerin des Kristall-Flügels, des Jozef-Króner-Awards und vieler weiterer Auszeichnungen. Zu ihnen kam unlängst eine besondere Auszeichnung hinzu: sie erhielt den Titel „Ehrenbürgerin der Stadt Piešťany“.

Die Abgeordneten der Stadtvertretung von Piešťany haben diesen Vorschlag Ende Mai 2012 einstimmig angenommen und der Schauspielerin für ihre lebenslangen exzellenten kreativen Ergebnisse im Bereich der darstellenden Kunst und der Filmkunst sowie die Verbreitung des guten Namens der Stadt Piešťany die Ehrenbürgerschaft verliehen. Die treue Piešťany-Propagatorin hat sie zweifelsohne verdient.

In der Stadtchronik ist eine zahlreiche Teilnahme

an einer Gesprächsrunde mit Mária Královičová in Piešťany bereits im Jahre 1962 vermerkt. Seither besuchte die Künstlerin ihre Lieblingsstadt jedoch viele Male. Häufig tritt sie auf der Bühne des Hauses der Kunst auf, im Rahmen von Aufführungen des Slowakischen Nationaltheaters. (Als nächstes wird sie im Haus der Kunst bei der feierlichen Eröffnung der 32. Theatersaison 2012/13, in dem Theaterstück Quartett des britischen Autors Ronald Harwood, zu sehen sein.) Neben ihren Theaterrollen engagierte sie sich hier auch als Schirmherrin des „Stärksten Mannes von Piešťany“, trat im Rahmen von Weihnachtsprogrammen auf und auch ihre Biografie stellte sie in Piešťany vor.

Dieser Sommer war für Marína, wie sie im Kreis ihrer Nächsten genannt wird, bereits der 44., den sie in ihrem geliebten Piešťany verbrachte. In den letzten Jahren - nach dem Tod ihres Mannes, des Dichters Miro Procházka - überzeugte sie auch ihre Liebsten - Tochter und Sohn mit Familien - hierher zu kommen. Sogar die Weihnachtsfeiertage verbringen sie hier gemeinsam. Möge sie Piešťany noch viele Jahre genießen! ■

▲ Administratívna budova Chirany-Dental, s.r.o. Piešťany, bola ocenána ako významné dielo modernej európskej architektúry.
The administrative building of Chirana Dental Ltd. Piešťany, which was recognized as a significant European architectural work.
Das Bürogebäude der „Chirana-Dental GmbH Piešťany“, wurde als bedeutendes Werk moderner europäischer Architektur ausgezeichnet.

Jubileum a úspechy piešťanskej Chirany

Anniversary and Successes of Piešťany's Chirana

Jubiläum und Erfolge von „Chirana“ Piešťany

Drahomíra Moretová

Prestavba objektu vznikla podľa návrhu architekta Branislava Somoru. Realizovala ho stavebná spoločnosť REKOSTA v roku 2004.

The premises were rebuilt according to the design by architect Branislav Somora. It was carried out by construction company REKOSTA in 2004.

Der Umbau des Objektes, nach einem Entwurf des Architekten Branislav Somora, wurde 2004 von der Baugesellschaft „REKOSTA“ durchgeführt.

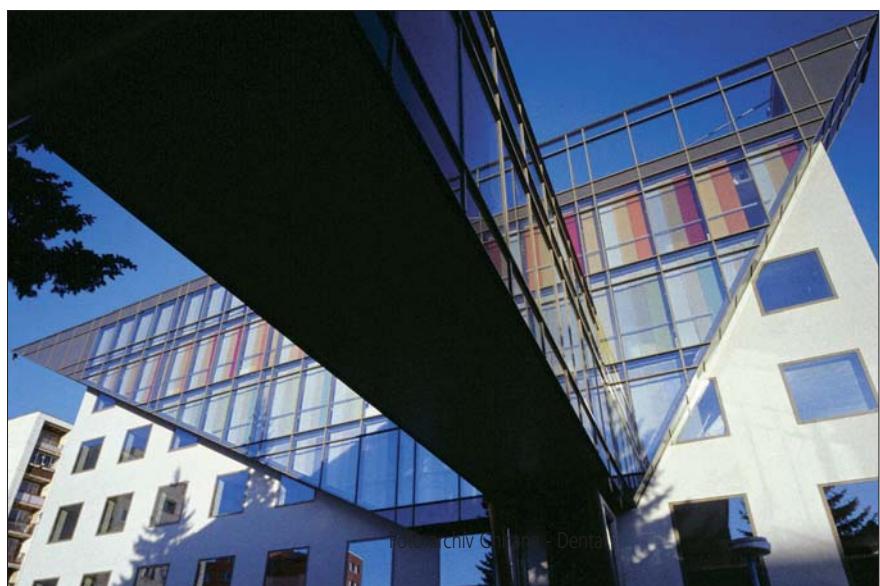

Foto archív Chirana - Dental

Práve pred polstoročím bol v Piešťanoch slávnostne otvorený závod Chirana. História výroby zdravotníckej techniky v tomto meste je však oveľa dlhšia. Ved' už v 50. rokoch tu bola pobočka národného podniku Chirana Praha. Vykonávali sa v nej opravy zdravotníckej techniky a vyrábali zákazkové produkty. Za jeden z nich – univerzálny operačný stôl – získali Piešťanci zlatú medailu na výstave v Bruseli v roku 1958.

The ceremonial opening of the Chirana plant took place exactly 50 years ago. The history of the production of medical equipment in Piešťany, of course, is much longer. After all, a branch of the national company Chirana Prague was already here in the 1950's. In this branch repairs of medical equipment were being carried out as well as the manufacturing of custom products. One of these – a universal operating table – won gold for Piešťany at an exhibition in Brussels in 1958.

Vor einem halben Jahrhundert wurde in Piešťany feierlich der Betrieb „Chirana“ eröffnet. Die Geschichte der Herstellung von Medizintechnik in dieser Stadt jedoch ist viel länger. Denn bereits in den 50er Jahren befand sich hier eine Filiale des nationalen Unternehmens „Chirana Prag“. In diesem Tochterbetrieb wurden Reparaturen von Medizintechnik durchgeführt und kundenspezifische Produkte hergestellt. Für eines davon – einen universellen OP-Tisch – erhielt der in Piešťany ansässige Betrieb auf der Brüsseler Ausstellung 1958 eine Goldmedaille.

Novy závod sa začal budovať 20. septembra 1958 za účasti Alexandra Dubčeka. Ked' budovu novej fabriky v auguste 1962 slávnostne otvárali, odborníci ju označili za najkrajší závod Slovenska. Piešťanskú Chiranu postavili pre 1400 ľudí a jej program bol zameraný na výrobu stomatologickej techniky, operačných stolov, narkóznej techniky, dentálnych kompresorov a mnohých ďalších výrobkov. Už v 60. rokoch putovali výrobky Chirany na Kubu či do Egypta, neskôr do Veľkej Británie, Turecka, Grécka a mnohých ďalších štátov. Úspech mal aj klinický inkubátor, na tú dobu s progresívou bezchybnou klimatizáciou, reguláciou teploty a úplnou bezpečnosťou. V 70. rokoch sa Chirana stala monopolným exportérom dentálnych kompresorov, dentálnych kresiel a dentálneho nábytku.

Nová politická a ekonomická situácia po roku 1989 sa odzrkadlila aj v Chirane. Vytvorila sa samostatná spoločnosť s názvom Chirana-Dental, s.r.o. Piešťany. Tá zostala verná zdravotníckej technike so zameraním na stomatologické výrobky. Od roku 1997 došlo postupne k zlepšovaniu výrobných technológií a k rekonštrukcii výrobných priestorov. Svoju prioritu tu získalo vývojové stredisko, v ktorom pracuje 15% všetkých zamestnancov.

Spoločnosť Chirana-Dental sa za 15 rokov stala uznávaným svetovým výrobcom dentálnej techniky, reprezentovanej značkou Diplomat. Ako prvý výrobca zdravotníckej techniky na Slovensku získala certifikát - oprávnenie pre používanie značky "CE" (Conformité Européene).

V súčasnosti Chirana Dental vyrábí ročne 2 600 kusov stomatologických súprav, 2 600 kusov kresiel pre pacientov a vyše 3 000 kusov stoličiek pre lekára a asistenta. Z celkového objemu predaja až 90% výroby ide na predaj do 35 krajín sveta.

V tomto období je úspešná stomatologická súprava DIPLOMAT Adept DA370, ktorá na 10. ročníku súťaže „Národné ceny za dizajn 2011“ získala mimoriadne ocenenie ministra kultúry. Za 50 rokov sa v piešťanskej Chirane vystriedalo 15 riaditeľov, vyše 8 000 zamestnancov a vyrobili sa tisícky výrobkov. Značka Diplomat je inštalovaná v 26 000 zubných ordináciách, čo je približne 80 tisíc finálnych výrobkov tohto označenia.

Spoločnosť Chirana získala viacero ocenení. Nie sú to však len výrobky, ktorými Chirana buduje. Nemenej významný je aj titul: "Úspešné architektonické dielo" za budovu spoločnosti a jej zaradenie v publikácii

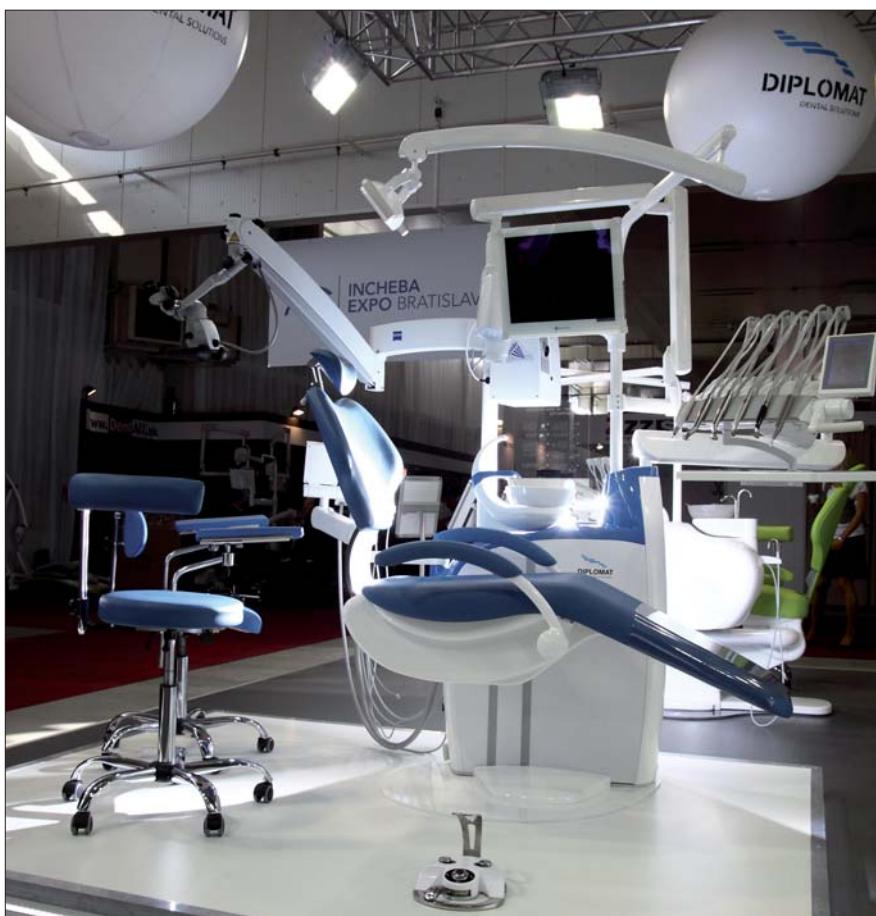
Foto archív Chirana - Dental

▲ Konateľom spoločnosti je Miroslav Nerád.
The Managing Director of the company is Miroslav Nerád.
Geschäftsführer der Gesellschaft ist Miroslav Nerád.

„1000 x európska architektúra“.

Úspešnosť firmy je vždy závislá od jej vedenia. Konateľom spoločnosti Chirana Dental je Miroslav Nerád. Vyrastal v rodine, v ktorej výroba zdravotníckej techniky bola poslaním. Ved' už jeho otec Miroslav Nerád starší bol generálnym riaditeľom Koncernu Chirana Stará Turá. Je potesiteľné, že v rodinnej tradícii - už v tretej generácii - pokračuje aj jeho syn, ktorý má blízky vzťah k zdravotníckej technike a spolupracuje s otcom. ■

Construction on the new plant began on September 20, 1958 with Alexander Dubček also taking part. When they ceremoniously opened the new factory in August 1962, experts considered it to be the most beautiful plant in Slovakia. Piešťany Chirana was built for 1,400 people with a plan to focus on the production of dental equipment, operating tables, anaesthetic equipment, dental compressors and many other products. In the 1960's Chirana products were being shipped to Cuba and Egypt and later to Great Britain, Turkey, Greece and many other countries. Also successful and quite progressive for the time was the clinical incubator with its flawless climate and temperature control and absolute security. In the 1970's Chirana had a monopoly in the export of dental compressors, dental chairs, and dental furniture.

◀ Z expozície Chirana - Dental na výstave Incheba Expo v Bratislavе.
From the Chirana - Dental stand at the Incheba Expo fair in Bratislava.
Blick auf die Ausstellung der „Chirana - Dental“ auf dem Messegelände „Incheba Expo“ in Bratislava

▼ Historická fotografia pri príležitosti prvej transplantácie srdca v roku 1967 - Miroslav Nerád st., generálny riaditeľ Chirana koncernu, Christiana N. Barnard, kardiochirurg, JAR, Jozef Kozumplík, riaditeľ Výskumného ústavu zdravotníckej techniky, a zástupca Veľvyslanectva JAR.
Historical photograph during the first heart transplant in 1967 - Miroslav Nerád Sr., CEO of the Chirana concern, Christiaan N. Barnard, cardiologist, the Republic of South Africa, Jozef Kozumplík, Director of the Research Institute of Medical Equipment, and a representative of the embassy of the Republic of South Africa.
Historisches Foto anlässlich der ersten Herztransplantation im Jahre 1967 - Miroslav Nerád Sen., Generaldirektor des „Chirana“ Konzerns; Christiaan N. Barnard, Kardiochirurg, Südafrika; Jozef Kozumplík, Leiter des Forschungsinstituts für Medizintechnik, und ein Vertreter der Südafrikanischen Botschaft

Reprofoto Barbora Piová

▲ Úspešná dentálna súprava vyšej triedy - Diplomat DA370.

The successful higher category dental unit - Diplomat DA370.

Diplomat DA370 - eine erfolgreiche Dentaleinheit der gehobenen Klasse

Foto archív Chirana - Dental

The new political and economic situation in the country after 1989 was reflected in Chirana as well. An independent company was created with the name Chirana-Dental Ltd, Piešťany. This new company remained faithful to the production of medical equipment, focusing on dental equipment. Since 1997, there has been a gradual improvement of production technology as well as the reconstruction of the production facilities. Its priority here is its development centre, in which 15% of all employees work.

The Chirana-Dental company in 15 years has become a world-recognized producer of dental equipment, sold under the brand name "Diplomat". It is the first producer of dental equipment in Slovakia to receive the certificate – authorization to use the mark "CE" (Conformité Européene).

Currently Chirana Dental produces yearly 2,600 dental sets, 2,600 chairs for patients, and more than 3,000 stools for doctors and assistants. Of the total volume of sales 90% of

the products is sold to 35 different countries around the world.

Lately the dental unit DIPLOMAT Adept DA370 has been quite successful even winning a special award from the Minister of Culture in the 10th annual competition "National Prize for Design 2011".

In 50 years, Piešťany's Chirana has seen 15 different directors, over 8,000 employees, and produced thousands of products. The Diplomat brand has been installed in 26,000 dental offices, which altogether means about 80 thousand finished products bearing this brand's name.

The Chirana company has won numerous awards. However, they have not only won for their products. No less important is the title: "Successful Architectural Work" for the company's building and facilities in the publication "1000 x European Architecture".

A company's success, of course, is always dependent on its management. The Managing Director of Chirana Dental is

Miroslav Nerád. He grew up in a family where the production of medical equipment was a calling. After all, his father Miroslav Nerád Sr. was the CEO of the concern Chirana Stará Turá. It is gratifying that the family tradition - already in its third generation - has continued with his son, who has such close ties to medical equipment and still gets to work together with his father. ■

Der Bau einer neuen Produktionsstätte begann am 20. September 1958 im Beisein von Alexander Dubček (Generalsekretär der Kommunistischen Partei der Tschechoslowakei – Anm.d.R.). Als das Gebäude der neuen Fabrik im August 1962 feierlich eröffnet wurde, bezeichneten es Spezialisten als den schönsten Betrieb der Slowakei.

„Chirana“ Piešťany wurde für 1400 Mitarbeiter gebaut und ihr Programm war auf die Herstellung von zahnmedizinischer Technik, OP-Tischen, Anästhesietechnik, Dentalkompressoren und vielen weiteren Produkten ausgerichtet. Bereits in den 60er Jahren wanderten Chirana-Erzeugnisse nach Kuba und nach Ägypten, später nach Großbritannien, in die Türkei, nach Griechenland und in viele weitere Länder. Erfolg verzeichnete auch ein klinischer Inkubator, mit einer für die damalige Zeit progressiven, fehlerfreien Klimatisierung, Wärmeregulierung und mit garantierter Sicherheit. In den 70er Jahren wurde Chirana zum Monopol-Lieferanten von Dentalkompressoren, Dentalstühlen und Dentaleinrichtung.

Die neue politische und wirtschaftliche Situation nach 1989 spiegelte sich auch in „Chirana“ wider. Es bildete sich eine eigenständige Gesellschaft mit dem Namen „Chirana-Dental GmbH Piešťany“. Diese blieb der Herstellung der Medizintechnik mit Ausrichtung auf stomatologische Produkte treu. Ab dem Jahr 1997 wurden Verbesserungen der Herstellungstechnologien stufenweise

vorgenommen und eine Renovierung der Fertigungsräume durchgeführt. Eine Priorität erlangte hierbei das Entwicklungszentrum, in dem heute 15% aller Mitarbeiter tätig sind.

Die Gesellschaft „Chirana-Dental“ wurde in einem 15 Jahre umfassenden Zeitraum zu einem weltweit anerkannten Hersteller von Dentaltechnik der Marke Diplomat. Als erster Produzent von Medizintechnik in der Slowakei erhielt sie das Zertifikat und die Berechtigung die Bezeichnung "CE" (Conformité Européene) zu führen.

Aktuell produziert „Chirana Dental“ jährlich 2.600 Dentaleinheiten, 2.600 Patientenstühle und mehr als 3.000 Stühle für Ärzte und Assistenz. Von dem gesamten Verkaufsvolumen fallen bis zu 90% der Produktion an den Verkauf in 35 Länder der Welt.

Erfolg verzeichnetet derzeit die Dentaleinheit „DIPLOMAT Adept DA370“, die im Rahmen des 10. Wettbewerbes „Landespreise für Design 2011“ eine außerordentliche Auszeichnung des Kultusministers erhielt.

In den 50 Jahren wechselten sich in „Chirana“ Piešťany 15 Direktoren und

über 8.000 Mitarbeiter ab, es wurden tausende von Produkten hergestellt. Die Marke „Diplomat“ ist in 26.000 zahnärztlichen Praxen installiert, was etwa 80 tausend finale Produkte mit dieser Bezeichnung darstellt.

Die Gesellschaft „Chirana“ erhielt mehrere Auszeichnungen. Es sind jedoch nicht allein ihre Produkte, mit denen sie punktet. Nicht minder bedeutend ist auch der Titel: „Erfolgreiches architektonisches Werk“, verliehen für das Gebäude der Gesellschaft und dessen Aufnahme in die Publikation „1000 x europäische Architektur“.

Der Erfolg einer Gesellschaft hängt immer auch von deren Leitung ab. Der Geschäftsführer der „Chirana Dental“ ist Miroslav Nerád. Er wuchs in einer Familie auf, in der die Herstellung von Medizintechnik eine Berufung war. Denn bereits sein Vater Miroslav Nerád Sen. wirkte als Generaldirektor des Konzerns „Chirana Stará Turá“. Und es ist erfreulich, dass diese Familientradition – mittlerweile in der 3. Generation - auch von seinem Sohn fortgesetzt wird, der eine enge Bindung zur Medizintechnik hat und mit seinem Vater zusammen arbeitet. ■

- ▼ Hotové dentálne súpravy, pripravené na expedíciu.
A completed dental units ready to be dispatched.
Fertige, für die Expedition vorbereitete Dentaleinheiten

Foto archív Chirana - Dental

Foto Viera Dusíková

Piešťanský festival

Kornel Duffek

f
57.

V posledných rokoch sa v Piešťanoch nestávalo často, aby spolu so Slovenskou filharmóniou spoluúčinkoval aj Slovenský filharmonický zbor. Tento raz sa na otváracom koncerte 57. ročníka Piešťanského festivalu (14. 6. 2012) na pódiu Domu umenia zišlo okolo 160 interpretov, aby pod vedením dirigenta Rastislava Štúra predviedli zborové scény z opier G. Bizeta, G. Verdiho, A. Dváráka, B. Smetanu a A. P. Borodina. Skutočne veľkolepý koncert, ktorý sa aj vďaka kvalitnému prevedeniu musel páčiť každému.

Piešťanský festival pokračoval rôznymi podujatiami až do 19. júla, kedy bol záverečný Galavečer Majstrovských speváckych kurzov Petra Dvorského v Kongresovej hale Spoločenského centra Kúpelov. Večer speváckych nádejí sa niesol - ako vždy - v srdcnej a žižlivej atmosfére. ■

Piešťany Festival

In the past few years it has not happened so often that the Slovak Philharmonic has performed together with the Slovak Philharmonic Choir in Piešťany. However, this time at the opening concert of the 57th annual Piešťany Festival (June 14, 2012) 160 musicians took to the stage of the House of Art and, under the direction of conductor Rastislav Štúr, showcased the choir scenes from the operas of G. Bizet, G. Verdi, A. Dvářák, B. Smetana and A. P. Borodin. This truly spectacular concert, which also, thanks to the quality execution, surely pleased all who attended.

The Piešťany Festival continued with a variety of events until July 19th, when it closed with a Gala Evening performance by the participants of Petr Dvorský's Master Vocal Courses in the congress auditorium of the Spa's Community Centre. This evening of vocal hope was marked - as always - by its cordial and well-mannered atmosphere. ■

Das Festival von Piešťany

In den letzten Jahren kam es in Piešťany nicht sehr häufig vor, dass zusammen mit der Slowakischen Philharmonie auch der Philharmonische Chor aufgetreten ist. Diesmal kamen bei dem Eröffnungskonzert des 57. Festivals von Piešťany (14. Juni. 2012) auf der Bühne des Hauses der Kunst etwa 160 Interpreten zusammen, die unter der Führung des Dirigenten Rastislav Štúr Chorszenen aus Opern von G. Bizet, G. Verdi, A. Dvořák, B. Smetana und A. P. Borodin vorführten. Ein wirklich großartiges Konzert, das auch dank der hervorragenden Darbietung mit Sicherheit jedem gefiel.

Das Festival von Piešťany ging danach mit weiteren Veranstaltungen bis zum 19. Juli weiter. An diesem Tag fand der abschließende Galaabend der Meister-Gesangskurse von Peter Dvorský in der Kongresshalle des Gesellschaftszentrums des Heilbades statt. Der Abend der Gesangshoffnungen verlief - wie immer - in einer herzlichen und wohlwollenden Atmosphäre. ■

Foto Barbora Piová

▲ Zvláštnu cenu Rozhlasu a televízie Slovenska za rok 2012 získala herečka Emilia Vásáryová, ktorá počas svojho pôsobenia v rozhlase stvárnila okolo 40 rozprávkových postáv.

The special prize from Slovak Radio and Television for 2012 went to Emilia Vásáryová, who during her work in radio has played approximately 40 fairytale characters.

Eine außerordentliche Auszeichnung des Slowakischen Rundfunks und Fernsehens für das Jahr 2012 erhielt die Schauspielerin Emilia Vásáryová, die während ihrer Wirkung im Rundfunk etwa 40 Märchenfiguren darstellte.

Timotea Vráblová

■ V dňoch 22. - 25. mája 2012 sme éterom zapriali šťastný štart siedmumu ročníku rozhlasového festivalu ZÁZRAČNÝ ORIEŠOK s podtitulom Kniha v rozhlase - rozhlas v knihe. Jeho organizátori a partneri Mesto Piešťany, Mestská knižnica Piešťany, Rozhlas a televízia Slovenska a Literárny fond pripravili pre účastníkov, ale i domácu kultúrnu verejnosť bohatý program. Tradičný sprievod rozprávkových masiek naladil Piešťanov i hostí na zázračnú, fantastickú atmosféru, ktorá je pre tento festival príznačná. Mesto ožilo výstavami, besedami s autormi, ilustrátormi, divadelnými predstaveniami, slávnostnými festivalovými večermi, formálnymi i neformálnymi stretnutiami kultúrnych osobností, tvorcov. Vďaka už tradičnej spolupráci s Veľvyslanectvom Českej republiky na Slovensku a s Českým centrom v Bratislave bol program obohatený aj o stretnutie s českými tvorcami.

Súťažné príspevky festivalu hodnotila odborná i detská porota. V kategórii monologické rozprávky detská porota vybraла za najlepšiu rozprávku Malého Mikuláša od

Siedmy Zázračný oriešok rozlúsknutý

Reného Goscinnyho podľa knižnej predlohy z Vydavateľstva Slovart. V kategórii rozhlasových hier získala najvyššie ocenenie rozprávková hra Evy Krížkovej Zakliata hora podľa knižnej predlohy Najkrajšie rozprávky Pavla Dobšínskeho z Vydavateľstva Matice slovenskej.

Odborná porota, v ktorej boli zastúpení autori, vydavatelia, rozhlasoví tvorcovia a pedagógovia udelila titul ZÁZRAČNÉHO ORIEŠKA monologickej rozprávke podľa knižnej predlohy Rudolfa Slobodu Ako som sa stal mudrcom z Vydavateľstva Slovart. Najvyššie ocenenie v kategórii rozhlasových hier získala rozprávková hra Dany Gargulákovej Pinocchio podľa knižnej predlohy z vydavateľstva Mladé letá.

Rozlúsknutý oriešok je vždy jedinečný okamih. Piešťanský ZÁZRAČNÝ ORIEŠOK si opäť vdak organizátorom, hostom ale aj

zúčastnenému publiku srdečne šuštal a vŕzgal v príjemnej atmosfére. S ocenými tvorcami putoval ako rozprávková trofej. No viaceré oriešky sa celkom nebadane odkotulali aj k nadšeným deťom a dospelým. Rozlúsknu ich v pravú chvíľu. Oblečú si ich ZÁZRAČNÉ šaty a postavia sa do vlastnej rozprávky, neopakovateľného životného príbehu. ■

The Seventh Miraculous Nut Has Been Cracked

■ Between the 22nd and 25th of May 2012, we, on the air, wished a lucky start to the seventh year of the radio festival

"Miraculous Nut" (ZÁZRAČNÝ ORIEŠOK) subtitled "The Book on the Radio – Radio in the Book". Its organizers and partners, including the town of Piešťany, the Piešťany Town Library, Slovak Radio and Television, and the Literary Fund, prepared a full and exciting program for the participants as well as for the general public. The traditional parade of fairytale character masks primed Piešťany locals and visitors for a wonderful and fantastic atmosphere, which is so characteristic of this festival. The town was alive with exhibitions, talks with authors and illustrators, theatrical performances, ceremonial festival evenings, formal and informal meetings with cultural figures and artists. Thanks to the traditional collaboration between the Embassy of the Czech Republic in Slovakia and the Czech Centre in Bratislava, the program was also enriched by meetings with Czech artists as well.

Competition entries during the festival were judged by a jury of experts and children. In the category "monologue telling of a fairytale" the children judges awarded first place to the tale Malého Mikuláša (Little Santa Claus) by René Goscinny based on the book from the Slovart publishing house. In the Radio Play category the highest award went to the fairytale play by Eva Krížková Zakliata hora (The Enchanted Mountain) based on The Most Beautiful Fairytales by Pavol Dobšínský from the publisher Matica Slovenská. The jury of experts, which was comprised of authors, publishers, radio performers, and pedagogues awarded the

title "Miraculous Nut" (ZÁZRAČNÝ ORIEŠOK) to the monologue telling of a fairytale based on the book by Rudolf Sloboda How I Became Wise from the Slovart publishing house. The highest award in the radio play category went to the fairytale play Pinocchio by Dana Garguláková based on the book from the Mladé letá publishing house.

Opening a nut is always a unique moment. The Piešťany Miraculous Nut (ZÁZRAČNÝ ORIEŠOK) once again, thanks to its organizers, guests, as well as the participating audiences, rolled along, rustling and creaking, smoothly in a very pleasant atmosphere. With the help of award-winning artists it moved along like a fairytale trophy. The festival rolled out its various "nuts" to the thrill of adults and children alike. Surely they will all crack them open at the right moment. Then they will dress themselves in their MIRACULOUS clothing and step into their own fairytale, the unforgettable and unrepeatable story of life. ■

Seine Organisatoren und Partner – die Stadt Piešťany, die Stadtbibliothek Piešťany, der slowakische Rundfunk und das Fernsehen sowie der Literaturfonds bereiteten für die Teilnehmer, aber auch für die heimische kulturinteressierte Öffentlichkeit ein vielfältiges Programm vor. Der traditionelle Maskenumzug der Märchenfiguren stimmte die Stadtbewohner und Besucher auf die für dieses Festival so bezeichnende magische und phantasievolle Atmosphäre ein. Zahlreiche Ausstellungen, Gesprächsrunden mit Autoren und Illustratoren, Theatervorführungen, feierliche Festivalabende, offizielle und inoffizielle Treffen der Kulturschaffenden und Künstler belebten die Stadt. Dank der bereits traditionellen Zusammenarbeit mit der Botschaft der Tschechischen Republik in der Slowakei und dem Tschechischen Zentrum in Bratislava bereicherten das Programm auch Treffen mit tschechischen Schöpfern.

Die Wettbewerbsbeiträge des Festivals wurden sowohl von einer Fachjury als auch von einer Kinderjury bewertet. In der Kategorie monologische Märchen wählte die Kinderjury auf den ersten Platz das Märchen „Malý Mikuláš“ (Die Geschichten des kleinen Nikolaus) von René Goscinny, nach einer Buchvorlage des Verlags „Slovart“. In der Kategorie der Hörspiele erhielt die höchste Auszeichnung das Märchenhörspiel „Zakliata hora“ (Der Verwunschene Wald) der Autorin Eva Krížková, nach der Buchvorlage „Najkrajšie rozprávky Pavla Dobšínského“ (Die schönsten Märchen von Pavol Dobšínský) von dem Verlag „Vydavateľstvo Matice slovenskej“.

Die Fachjury aus Autoren, Verlegern, Rundfunkproduzenten und Pädagogen vergab den Titel „Zaubernuss“ an das monologische Märchen „Ako som sa stal mudrcom“ (Wie aus mir ein Weise wurde), nach der Buchvorlage von Rudolf Sloboda, erschienen im Verlag „Slovart“. Die höchste Auszeichnung in der Kategorie der Hörspiele erhielt das Märchenhörspiel „Pinocchio“ der Autorin Dana Garguláková nach einer Buchvorlage des Verlags „Mladé letá“.

Das Knacken der Nuss ist immer ein besonderer Augenblick. Dank der Organisatoren, Gäste, aber auch des teilnehmenden Publikums rasselte und knarrte die ZAUBERNUSS von Piešťany wieder einmal fröhlich in einer angenehmen Atmosphäre. Mit den ausgezeichneten Autoren kam sie als eine Märchen-Trophäe mit. Aber es kullerten mehrere Nüsse ganz unbemerkt auch zu den begeisterten Kindern und Erwachsenen. Sie werden sie im richtigen Moment öffnen. Dann schlüpfen sie in ihre ZAUBER-Kleider und in ihr eigenes Märchen, eine einmalige Lebensgeschichte. ■

Foto Barbora Piovarčiová

▲ Samotní účastníci Zázračného orieška sa stali rozprávkovými bytostami.

The individual participants of the Miraculous Nut Festival themselves became fairytale beings and creatures.

Die Teilnehmer der „Zaubernuss“ wurden selbst zu Märchengestalten. ■

Foto Vojtech Hank

■ Koncertom Saxy Girls & Petr Svoboda Big Band (CZ) bol 1. júna 2012 otvorený 4. ročník Festivalu Doda Šošoku. Festival pripravuje nezisková organizácia Internacional Jazz Piešťany, ktorej sa úspešne darí napĺňať a rozvíjať odkaz nezabudnuteľného džezmena Doda Šošoku. Je jeho zásluhou, že v Piešťanoch zapustil džez už také hlboké korene. Všetkých osem festivalových koncertov malo výbornú úroveň a atmosféru, ale záverečné dva koncerty už splňali najvyššie parametre džezového umenia. Ide o vystúpenie Grégoire Maret Quartet z USA a Jane Monheit Band, rovnako z kolísky džazu. Grégoire Maret na ústnej harmonike možno mnohých posluchačov prekvapil, tým čo všetko sa dá dostať z takého nepatrného hudobného nástroja. No a Jane Monheit je kompletná džezová speváčka, ktorá - ako sa uvádza v jej prezentácii - stojí kdesi „na pomedzí popu, jazzu a klasiky“. Sprievodnou akciou festivalu bola výstava Jazz a karikatúra, ktorú pripravil Bobo Pernecký. ■

Impressive Jazz

■ The concert by Saxy Girls & Petr Svoboda Big Band (CZ) on June 1, 2012 opened the 4th annual Dodo Šošoka Festival. The festival is organized by the non-profit organization Internacional Jazz Piešťany, which has successfully managed to fulfil and develop the message of the unforgettable jazzman

Impozantný džez

Kornel Duffek

Dodo Šošoka. It's on account of him that jazz has taken such deep root in Piešťany. All eight of the festival's concerts were on a high level and had an excellent atmosphere, but the final two concerts reached the highest level of jazz artistry. These concerts were performed by the Grégoire Maret Quartet from the USA and the Jane Monheit Band, both from the cradle of jazz. Playing on the harmonica Grégoire Maret surprised many listeners by showing them what it's possible to do with such a slight instrument. And Jane Monheit is a complete jazz singer, who, as mentioned in her presentation, stands somewhere "at the intersection of pop, jazz, and classical music". The festival's accompanying event was the Caricatures and Jazz exhibition, which was prepared by Bobo Pernecký. ■

Beeindruckender Jazz

■ Mit dem Konzert der „Saxy Girls & Petr Svoboda Big Band“ (CZ) wurde am 1. Juni 2012 das 4. Festival des Dodo Šošoka eröffnet. Dieser Musikevent wird von der

Non-Profit-Organisation „International Jazz Piešťany“ organisiert, die das Vermächtnis des unvergesslichen Jazzmusikers Dodo Šošoka ergebnisreich erfüllt und fortführt. Es ist sein Verdienst, dass Jazz in Piešťany mittlerweile solch tiefe Wurzeln geschlagen hat. Allen acht Festivalkonzerten können hervorragende Qualität und Atmosphäre bescheinigt werden, die zwei Abschlusskonzerte jedoch erfüllten bereits die höchsten Parameter der Jazzkunst. Die Rede ist von den Auftritten des „Grégoire Maret Quartet“ aus den USA und der „Jane Monheit Band“, ebenfalls aus der Wiege der Jazzmusik. Grégoire Maret überraschte mit seiner Mundharmonika wahrscheinlich viele Zuschauer, die darüber staunten, was sich aus so einem unscheinbaren Musikinstrument rausholen lässt. Und Jane Monheit ist eine Vollblut-Jazzsängerin, die - wie aus ihrer Präsentation hervorgeht - irgendwo „an der Grenze zwischen Pop, Jazz und Klassik“ steht. Eine begleitende Veranstaltung zum Festival war die Ausstellung „Jazz und Karikatur“, die von Bobo Pernecký vorbereitet wurde. ■

Foto Martin Palkovič

Guns'n Roses uchvátili Piešťany

Barbora Piovarčiová

Po prvý raz na Slovensku - a hned' v Piešťanoch! Idol rocku Guns'n Roses prilákal na piešťanské letisko takmer 25-tisíc fanúšikov. Kapela sem prišla v rámci festivalu TopFest Plus. Axl Rose dokáže priviesť svojich fanúšikov do vytrženia svojím neskočným prejavom, sprevádzaným velkou svetelnou show. Okrem nových skladieb odzneli už dnes legendárne hity ako Paradise City, Sweet Child O'Mine, Welcome to the Jungle, Don't Cry či November Rain. Skupina však aj v Piešťanoch okrem hudobných kvalít potvrdila, že na presnosť si nepotrí a na koncert amerických rockerov museli nedočkaví fanúšikovia čakať 75 minút. Axl Rose je posledný z pôvodných členov kapely Guns'n Roses. Hudobní kritici ho stále radia k najlepším rockovým spevákom. ■

Guns'n Roses Electrifies Piešťany

For the first time in Slovakia – and right here in Piešťany! The rock idol Guns'n Roses attracted nearly 25,000 fans to the Piešťany airport. The band was here as part of the TopFest Plus Festival. Axl Rose was able to work his fans into a frenzy with his irrepressible performance accompanied by a big light show. In addition to some new songs, they also played such now-legendary hits as Paradise City, Sweet Child O'Mine, Welcome to the Jungle, Don't Cry and November Rain. Even in Piešťany the group not only demonstrated their musical quality, but also the fact that they do not care much about punctuality as the fans had to wait 75 minutes for the American

rockers. Axl Rose is the last original member of Guns'n Roses. Music critics still rank him among the best rock singers. ■

Guns'n Roses faszinieren Piešťany

Zum ersten Mal in der Slowakei – und das gleich in Piešťany! Die Idole der Rockmusik, Guns'n Roses, lockten fast 25 tausend Fans auf den Flughafen von Piešťany. Die Band kam im Rahmen des Festivals „TopFest Plus“ hierher. Mit seiner unbändigen Performance, begleitet von einer großen Lichtshow, schafft es Axl Rose, seine Fans in regelrechte Ekstase zu versetzen. Neben ihren neuen Liedern erklangen auch heute bereits legendäre Hits wie Paradise City, Sweet Child O'Mine, Welcome to the Jungle, Don't Cry und November Rain. Die Band bestätigte in Piešťany jedoch nicht nur ihre musikalischen Qualitäten, sondern auch die Tatsache, dass Pünktlichkeit für sie keine besonders große Rolle spielt. Auf das Konzert der US-Rocker mussten die ungeduldigen Fans 75 Minuten warten. Axl Rose ist das letzte ursprüngliche Mitglied der Gruppe Guns'n Roses. Laut Musikkritikern gehört er nach wie vor zu den besten Rocksängern. ■

Udalosti - návštevy - stretnutia

Events - Visits - Meetings • Ereignisse - Besuche - Treffen

Kolookruh Slňava a revitalizácia Dubovej. Práve tieto dva projekty zaujali štyroch prednostov z amerických štátov natoliko, že sa rozhodli prísť sa o nich informovať do Piešťan osobne. Na piešťanskú radnicu v rámci zasadnutia celosvetovej rady prednostov zavítal Chris Anderson, prednosta Central City, Nebraska; John Bohenko prednosta Portsmouth, New Hampshire; Lee Feldman prednosta Ft. Lauderdale, Florida a prednosta Lake Forrest z Illinois - Bob Kiely.

The path circling the Slňava reservoir and the revitalization of Dubová stream. These two projects were of such interest to four city managers of American States, that they decided to come to Piešťany and get further information on them in person. The Piešťany town hall, as part of a worldwide council of city managers welcomed Chris Anderson, city manager of Central City, Nebraska; John Bohenko city manager of Portsmouth, New Hampshire; Lee Feldman city manager of Ft. Lauderdale, Florida and city manager of Lake Forrest, Illinois – Bob Kiely.

Der Radrundweg Slňava und die Revitalisierung des Baches Dubová. Diese zwei Projekte erweckten das Interesse vierer amerikanischer Stadtmanager so stark, dass sie beschlossen nach Piešťany zu reisen, um sich persönlich über sie informieren zu können. Im Rahmen der Sitzung des Citymanager-Weltrates trafen im Rathaus von Piešťany Chris Anderson, Citymanager von Central City, Nebraska; John Bohenko, Citymanager von Portsmouth, New Hampshire; Lee Feldman, Citymanager von Ft. Lauderdale, Florida und Citymanager der Stadt Lake Forrest in Illinois, Bob Kiely, ein.

Foto Barbora Piovarčiová

Foto Barbora Piovarčiová

► Piešťanský maliar Alojz Majerník (75) pripravil k svojmu životnému jubileu výstavu. Jeho výtvarný prejav sa posledné roky výrazne mení. Od malieb kytic a krajiny niekedy prechádza až abstraktnému stvárneniu svojich pocitov. Jubilant, ktorý takmer celý svoj život prežil v Piešťanoch, venoval Mestu tri obrazy zo svojej tvorby.

The Piešťany painter Alojz Majerník (75) prepared an exhibition in honour of his milestone birthday. His artistic expression has changed drastically in the past few years - from the painting of bouquets to the abstract depiction of his feelings. The birthday celebrant, who has spent almost his whole life in Piešťany, presented the town with three of his works.

Anlässlich seines Jubiläums bereitete der in Piešťany lebende Maler Alojz Majerník (75) eine Ausstellung vor. Sein künstlerischer Ausdruck hat sich im Verlauf der letzten Jahre markant verändert. Von Blumen- und Landschaftsgemälden geht er zuweilen bis hin zur abstrakten Darstellung seiner Gefühle. Der Jubilar, der nahezu sein ganzes Leben in Piešťany verbrachte, widmete der Stadt drei Gemälde aus seinem Schaffen.

Nové Oblastné združenie cestovného ruchu - Rezort Piešťany má už svojho riaditeľa. Funkcie sa po úspešne absolvovanom výberovom konaní ujala Katarína Hallová. V minulosti sa aktívne podieľala na organizovaní viacerých projektov a bola riaditeľkou neziskovej organizácie International jazz Piešťany.

The new Regional Tourism Association - Resort Piešťany has a new director. After a successful selection process the position was filled by Katarína Hallová. In the past, she actively participated in the organization of numerous projects and was also the director of the non-profit organization International Jazz Piešťany.

Der neue Regionalverband für Reiseverkehr - Resort Piešťany - hat bereits seinen Leiter. Nach einem erfolgreich absolvierten Auswahlverfahren nahm sich dieser Funktion Katarína Hallová an. Sie beteiligte sich in der Vergangenheit aktiv an der Organisierung mehrerer Projekte und war als Leiterin der Non-Profit-Organisation „International Jazz Piešťany“ tätig.

Foto Barbora Piovarčiová

Udalosti - návštevy - stretnutia

Events - Visits - Meetings • Ereignisse - Besuche - Treffen

Foto Barbora Piovarčiová

► Koncom mája zomrel vo veku 83 rokov najstarší účastník minuloročného stretnutia rodiny Winterovcov - Andrej Schulz. Rozlúčka s ním sa uskutočnila 8. júna 2012 v Bratislave, okrem členov rodiny Winterovcov sa na nej zúčastnil aj primátor mesta Piešťany Remo Cicutto. Za Piešťanov sa k smútočnému zhromaždeniu prihovorila vedúca kancelárie primátora Drahomíra Moretová.

At the end of May, the oldest participant at last year's family meeting of the Winters, Andrej Schulz died at the age of 83. The final farewell took place on June 8, 2012 in Bratislava. Those attending the service also included, besides family members, the Mayor of Piešťany Remo Cicutto. At the funeral, condolences were given in the name of Piešťany inhabitants by the head of the mayor's office Drahomíra Moretová.

Ende Mai verstarb im Alter von 83 Jahren der älteste Teilnehmer des vorjährigen Treffens der Familie Winter - Andrej Schulz. Der letzte Abschied fand am 8. Juni 2012 in Bratislava statt und neben den Angehörigen der Familie

Winter nahmen daran auch der Bürgermeister der Stadt Piešťany, Remo Cicutto teil. Im Namen der Bürger von Piešťany sprach die Leiterin des Büros des Bürgermeisters, Drahomíra Moretová, zu der Trauergemeinde.

Mestský park sa premenil na čarovnú krajinu. Stovky detí prechádzali z rozprávky do rozprávky a stretali svojich oblúbených hrdinov. Odvážne deti pomáhali bojovať princovi s drakom, aby mohol vyslobodiť princeznú, vo fontánke lovili s vodníkom čarovné rybky a museli tiež odpovedať na zvedavé otázky Šmolkov. Prechádzku rozprávkovým parkom iniciovalo v meste Materské centrum úsmev.

The Town Park was transformed into an enchanted land. Hundreds of children made their way from fairytale to fairytale meeting their favourite heroes along the way. Brave children helped princes fight dragons in order to save princesses and, in the fountain, hunted magical fish with the water sprite, and also had to answer questions from smurfs. This walk through the fairytale park was initiated by the Smile Mother's Centre.

Der Stadtpark verwandelte sich in eine Zauberlandschaft. Hunderte Kinder spazierten von einem Märchen in das nächste und trafen ihre Lieblingshelden. Die mutigen Kleinen halfen dem Prinzen im Kampf gegen einen Drachen, um die Prinzessin zu befreien, mit einem Wassermann fischten sie Zauberfische aus einer Fontäne heraus und mussten auch den Schlümpfen ihre neugierigen Fragen beantworten. Diesen Spaziergang durch den Märchenpark initiierte in der Stadt das Mütterzentrum „Úsmev“.

Foto Barbora Piovarčiová

Foto Barbora Piovarčiová

► Riaditeľku Domu umenia Editu Bjeloševičovú čakalo začiatkom leta prekvapenie. Primátor Remo Cicutto využil svoje právo a v súlade so Štatútom mesta sa rozhodol udeliť jej Cenu primátora. Cena bola udelená pri príležitosti životného jubilea za významný podiel na rozvoji a šírení kultúry v Piešťanoch.

A surprise was waiting for the director of the House of Arts Edita Bjeloševičová. Mayor Remo Cicutto exercising his right in accordance with a city statute made the decision to give her the Mayor's Award. The prize was awarded on the occasion of her milestone birthday for her significant contributions to the development and spreading of culture in Piešťany.

Auf die Leiterin des Hauses der Kunst, Edita Bjeloševičová, wartete zu Beginn des Sommers eine Überraschung. Bürgermeister Remo Cicutto nutzte sein Recht und beschloss ihr in Übereinstimmung mit dem Statut der Stadt, den Preis des Bürgermeisters zu verleihen. Diese Auszeichnung wurde ihr anlässlich ihres Jubiläums für ihren bedeutenden Beitrag zur Entwicklung und Verbreitung von Kultur in Piešťany verliehen.

Udalosti - návštevy - stretnutia

Events - Visits - Meetings • Ereignisse - Besuche - Treffen

Foto Barbora Piovarciová

Traja žiaci Gymnázia Pierra de Coubertina, Agáta Malíková, Monika Simančíková a Pavol Horňák, priniesli do Piešťan olympijskú pochodeň a zabehli s ňou štafetu cez mesto. Slávnostne ju zapálila olympijská medailistka Martina Moravcová. Aj týmto gestom sme v našom meste propagovali účasť oficiálnej výpravy Slovenska na Hrách XXX. Olympiády v Londýne 2012.

Three students from the Pierre de Coubertin Secondary Comprehensive School, (from the right) Monika Simančíková, Agáta Malíková and Pavol Horňák, brought the Olympic torch to Piešťany and ran with it through the town. It was ceremonially lit by the Olympic medallist Martina Moravcová. In this way our town promoted, the participation of our official Slovak team in the XXX Olympics in London 2012.

Drei Schüler des Pierre de Coubertin-Gymnasiums, (von r.) Monika Simančíková, Agáta Malíková und Pavol Horňák, brachten die olympische Fackel nach Piešťany und absolvierten mit ihr einen Staffellauf durch die Stadt. Feierlich entzündet wurde sie von der Olympia-Medaillistin Martina Moravcová. So haben wir in unserer Stadt auch mit dieser Geste die Teilnahme der offiziellen Olympia-Expedition „Slowakei bei den XXX. Olympischen Spielen“ in London 2012 ins Bewusstsein der breiteren Öffentlichkeit gerückt.

Foto Barbora Piovarciová

◀ Pri príležitosti životného jubilea odovzdal primátor Piešťan pamätnú plaketu Štefanovi Nosáľovi. "V pamätiach Ľudovíta Wintera sa píše o ozdravovaní tela. Ale tiež tam nájdete aj myšlienku o uzdravovaní duše. Prianie Ľudovíta Wintera bolo, aby ľudia do Piešťan chodili za liečivými kúpelmi a na Lúčnicu," dodal primátor po predstavení „Lúčnica, môj život“, s ktorým sa súbor predstavil na doskách piešťanského Domu umenia.

On the occasion of his milestone birthday the Mayor of Piešťany awarded a commemorative plaque to Štefan Nosáľ (the founder and choreographer of the folklore ensemble Lúčnica). "In his memoirs Ľudovít Winter writes about the recuperation of the body. But you can also find there thoughts on the healing of the soul as well. Ľudovít Winter's wish was for people to come to Piešťany for the healing spas as well as for Lúčnica," added the mayor after a performance of "Lúčnica, my Life", which the group performed on the stage of the Piešťany House of Art.

und Choreograph des Kunstensembles Lúčnica – Anm.d.R.) von dem Bürgermeister der Stadt Piešťany eine Gedenkplakette überreicht. "In den Memoiren von Ludwig Winter wird über die Genesung des Körpers geschrieben. Aber es finden sich dort auch Denkansätze über die Genesung der Seele. Der Wunsch von Ludwig Winter war es, dass die Menschen wegen des Heilbades und wegen Lúčnica, nach Piešťany kommen" sagte der Bürgermeister nach der Aufführung des Programms „Lúčnica, mein Leben“, mit dem das Ensemble auf der Bühne des Hauses der Kunst in Piešťany aufgetreten ist.

Prestížna súťaž Podnikové médium roka 2011 má za sebou úspešne svoj 9. ročník. Súťaže sa zúčastnilo 39 subjektov, ktoré prihlásili viac než 150 médií. V kategórii Printové médiá rozpočtových a štátnych organizácií získala suverénne prvenstvo REVUE PIEŠŤANY. Hodnotiacimi kritériami boli nielen obsah, jazyková úroveň a grafický dizajn, ale aj typografia, práca s fotografiemi a ilustráciami.

The prestigious competition "Business Medium" 2011 completed its 9th successful year. Thirty-nine participants, entering more than 150 media, took place in the competition. In the category of Print Media of Budgeted and Government Organizations, the clear winner was REVUE PIEŠŤANY. The evaluation criteria did not only include the level of language and graphic design, but also typography, photography and illustrations.

Das prestigeträchtige Preisausschreiben „Podnikové médium roka 2011“ (Unternehmensmedium des Jahres 2011) brachte erfolgreich seine 9. Runde hinter sich. Es bewarben sich insgesamt 39 Unternehmen, mit mehr als 150 Medien. In der Kategorie „Printmedien der Haushalts- und Staatsorganisationen“ belegte die REVUE PIEŠŤANY souverän den 1. Platz. Zu den Bewertungskriterien gehörten nicht nur Inhalt, Sprachniveau und Grafikdesign, sondern auch Typografie und Umsetzung von Fotomaterial und Illustrationen.

Foto Barbora Piovarciová

Udalosti - návštevy - stretnutia

Events - Visits - Meetings • Ereignisse - Besuche - Treffen

Foto Barbora Piovarciová

Höchsten Liga werden die einheimischen Basketballspielerinnen als „Piešťanské čajky“ (Möwen von Piešťany) spielen. Beide Clubs steigen mit großen Ambitionen in die Wettbewerbe ein. Die Eishockey-Mannschaft hat neben der Änderung des Logos auch eine Erneuerung des Kaders vorgenommen.

Dva piešťanské kluby sa dostali do extraligy. Premiérovo do najvyššej súťaže vstúpia hokejisti klubu ŠHK 37 Piešťany ako Havrani a extraligu si zahrajú aj piešťanské basketbalistky – ako Piešťanské čajky. Oba kluby vstupujú do súťaží s vysokými ambíciami. Hokejisti navyše okrem zmeny loga pristúpili aj k obnovie kádra.

Two Piešťany clubs made it to the extra league. Making their premier in the highest division as the Ravens are hockey players from the ŠHK 37 Piešťany. Piešťany women's basketball players will also play in the extra league as the Piešťany Seagulls. Both clubs enter this division with big ambitions. The hockey players, besides changing their logo, have also revamped the squad.

Zwei Clubs aus Piešťany schafften es in die Extraliga. Zum ersten Mal sind die Eishockeyspieler des Clubs „ŠHK 37 Piešťany“ - unter dem Namen „Havrani“ (die Raben) - in die höchste Spielklasse aufgestiegen und ebenfalls in der

Na golfovom ihrisku Spa Golf Club na Kúpeľnom ostrove v Piešťanoch pripravil Medzinárodný klub SR už 14. ročník golfového turnaja. Vítazmi sa stali diplomati Jozef Cibula a František Dlhopolček. Na 2. mieste skončila dvojica Milan Tancár, (2. zľava) a Ivan Škorupa,(5.) Cenu odovzdával zakladateľ MK SR Rudolf Hromádka (1.). Na fotografii je aj nový predseda MK SR Dušan Rozbora (4.). Maršalom turnaja bol Peter Balna zo Spa Golf Club-u (3.).

The International Club of the Slovak Republic for the 14th year hosted a golf tournament on the golf course of the Spa Golf Club on the Spa Island in Piešťany. The winners were the diplomats Jozef Cibula and František Dlhopolček. The pair of Milan Tancár (2nd from the left) and Ivan Škorupa (5th) finished in second place. The prize was awarded by the founder of the International Club SR Rudolf Hromádka (1st). Also in the picture is the new chairman of the Club Dušan Rozbora (4th). The tournaments marshal was Peter Balna from the Spa Golf Club (3rd).

Auf dem Golfplatz des „Spa Golf Clubs“ auf der Kurinsel in Piešťany veranstaltete der Internationale Club der Slowakischen Republik (MK SR) bereits die 14. Folge des Golftournaments. Sieger wurden die Diplomaten Jozef Cibula und František Dlhopolček. Den zweiten Platz belegte das Duo Milan Tancár, (2. v. l.) und Ivan Škorupa, (5.). Den Preis überreichte der Begründer des MK SR, Rudolf Hromádka (1.). Auf unserem Bild zu sehen ist ebenfalls der neue Vorsitzende des MK SR, Dušan Rozbora (4.). Als Turnier-Marshall agierte Peter Balna aus dem „Spa Golf Club“ (3.).

Foto Kornel Duffek

Foto Barbora Piovarciová

Italienischen Sprache das RUDER. Vielleicht verbrachte sein Träger auch deshalb als erfolgreicher Repräsentant im Segeln viele Jahre auf dem Wasser. Mit seinem 40. Lebensjahr wechselte er seinen Beruf als Geodät gegen die Funktion des Bürgermeisters, die er mittlerweile in der 3. Wahlperiode ausübt. An dieser Stelle wünschen auch wir ihm noch viel Gesundheit und viele Erfolge!

Začiatkom leta oslávil životné jubileum - 50 rokov - primátor Piešťan, Remo Cicutto. Meno Remo, ktoré dostal po svojich predkoch, znamená v taliančine VESLO. Asi aj preto jeho nositeľ strávil vo vode veľa rokov ako úspešný reprezentant v jachtingu. V štyridsiatke vymenil profesiu geodeta za funkciu primátora a je ním už tretie volebné obdobie. Aj my mu želáme ešte veľa zdravia a úspechov!

At the beginning of summer, the Mayor of Piešťany Remo Cicutto celebrated a personal milestone- he turned 50! The name Remo, which comes from an ancestor, means OAR (paddle) in Italian. Perhaps this is why the bearer of this name has spent many years on the water as a yachting representative. At 40 he changed his profession from surveyor to mayor, a post he's held for three terms. We would also like to wish him good health and lots of success!

Anfang des Sommers feierte der Bürgermeister von Piešťany, Remo Cicutto, ein bedeutendes Jubiläum - seinen 50. Geburtstag. Der Name Remo, den er nach seinen Vorfahren bekam, bedeutet in der

Foto autor

Antickí bohovia opäť doma

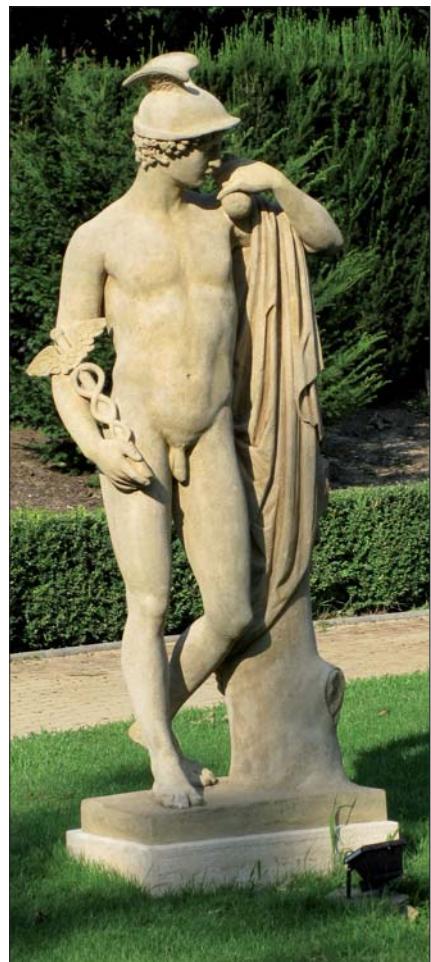
**Antique
Gods Are
Home again**

**Antike
Gottheiten
wieder
zu Hause**

Kornel Duffek

Vlane v októbri finišovala súťaž, každoročne vypisovaná Nadáciou VÚB - Poklady môjho srdca. V rámci nej mohli vlastníci kultúrnych pamiatok získať finančné prostriedky na ich reštaurovanie, prípadne rekonštrukciu. Spomedzi viac ako 100 sôch sa do užšieho výberu dostalo sedem projektov, medzi nimi aj súbor štyroch antických bohov, umiestnených pred hotelom Thermia Palace. Vďaka lokálpatrotizmu Piešťancov zvíťazil práve tento projekt. Získal 3645 podporných hlasov, druhý Martin o 52 menej.

V letnom čísle REVUE PIEŠŤANY sme sledovali ich odvoz. Sochy boli skutočne vo veľmi zlom stave. Nakoniec, viedenský sochár Josef Klieber ich vytvoril pred 200 rokmi. Ceres, bohyňa plodnosti a úrody, mala odlomenú pravú ruku, Athéne, bohyňa múdrosti, stratégie a vojny, chýbala kopja, Merkur, boh obchodu a cestovania, nemal žiadne atribúty. Reštaurátori mu museli dorobiť nielen ten obyčajný mužský, ale aj okrídlenú palicu s dvomi hadmi, Flóra, bohyňa jari a kvetov, bola na tom pomerne dobre, ale všetky hrany na odevoch

▲ Merkur

pieskovcových sôch sa pomaly devastovali.

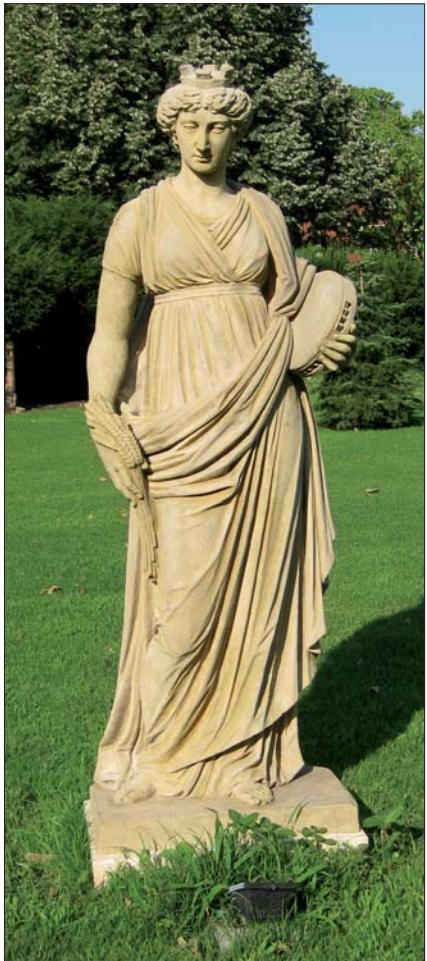
Dnes, keď už antickí bohovia opäť stoja na svojich pôvodných miestach, sa žiada spomenúť aj mená tých, ktorí sa im snažili vrátiť niekdajšiu krásu - akademický maliar Mário Flaughnatti s kolektívom a akademický sochár Ondrej Csütörtöki.

Nakoniec zostáva iba zvolať - dobrá vec sa podarila! ■

Last October saw the completion of the competition, held annually by the VUB Foundation – Treasure of my Heart. As a part of this competition owners of cultural treasures were able obtain financial funds for their restoration and, if needed, reconstruction. From among more than 100 sculptures seven projects were shortlisted; among them was the set of four ancient gods located in front of the Hotel Thermia Palace. Thanks to the local patriotism of Piešťany natives, it was precisely this project that won. It received 3645 votes of support while the second-placed Martin received 52 less.

In the summer issue of REVUE PIEŠŤANY we followed their transportation. The statues were really in very bad condition. No wonder, as they were created by the Viennese sculptor Josef Klieber 200 years ago. Ceres, the goddess of fertility and harvest, had a broken right hand, Athena, the goddess of wisdom, strategy and war,

Foto autor

▲ Ceres

was missing her spear, Mercury, the god of trade and travel, had no features. Restorers had to not only recreate the basic male likeness, but the winged staff with two snakes as well. Flora, the goddess of spring and flowers, was relatively okay, although all the edges of the clothing of these sandstone statues had been slowly deteriorating.

Today, when the antique gods are once again standing in their original places, we should take time to mention the names of those who tried to restore them to their former beauty – the academic painter Mário Flaughnatti with his team and the academic sculptor Ondrej Csütörtöki.

In conclusion, all that's left to say is – a good thing has been well done! ■

In Oktober vergangenen Jahres trat der alljährlich durch die Stiftung der Allgemeinen Kreditbank (VÚB) ausgeschriebene Wettbewerb „Poklady môjho srdca“ (Schätze meines Herzens) in seine Endphase. In dessen Rahmen konnten Eigentümer von Kulturdenkmälern finanzielle Mittel für deren Restaurierung oder eine Rekonstruktion erhalten. Von den mehr als 100 Skulpturen kamen sieben Werke in die engere Auswahl, darunter auch eine Gruppe vierer antiker Gottheiten, die vor dem Hotel Thermia Palace steht. Dank des Lokalpatriotismus der Anwohner von Piešťany hat gerade dieses Projekt gesiegt. Es bekam

Foto autor

▲ Flóra

3.645 unterstützende Stimmen, die zweitplatzierte Stadt Martin um 52 weniger. In der Sommerausgabe der REVUE PIEŠŤANY verfolgten wir die Abholung der Skulpturen, die sich tatsächlich in einem äußerst schlechtem Zustand befanden. Schließlich wurden sie von dem Wiener Bildhauer Josef Klieber schon vor 200 Jahren geschaffen. Ceres – die Göttin der Fruchtbarkeit und des Ackerbaus hatte einen abgebrochenen rechten Arm; Pallas Athene – der Göttin der Weisheit, Strategie und des Krieges fehlte ihr Speer; Merkur – der Gott des Handels und der Reisen hatte keines seiner Attribute mehr. Die Restauratoren mussten für ihn nicht nur das gewöhnliche männliche Attribut nachmachen, sondern auch seinen geflügelten Stab mit zwei Schlangen; Flora – die Göttin des Frühlings und der Blüte befand sich noch in einem relativ guten Zustand mit Ausnahme aller Kanten auf dem Gewand, die bei allen vier Sandsteinskulpturen im Laufe der Zeit verwitterten.

Heute, wo die antiken Götter wieder auf ihren ursprünglichen Plätzen stehen, bietet es sich an, auch die Namen jener Menschen zu erwähnen, die sich bemüht haben, ihnen ihre einstige Schönheit zurück zu geben – die des akademischen Bildhauers Mário Flaughnatti mit seinem Kollektiv und des akademischen Bildhauers Ondrej Csütörtöki.

Zuletzt bleibt nur Eines zu sagen: eine gute Sache ist gegückt! ■

Foto autor

▲ Athéne

Balneologickému múzeu v Piešťanoch sa podarilo získať do svojich zbierok nový unikátny predmet. Ide o bustu Ľudovíta Wintera z roku 1934 v životnej veľkosti, ktorá je dielom českej sochárky Karly Vobišovej (1887 - 1961). Múzeum ju kúpilo od syna sochárky Karla Václava Žáka vďaka grantu Ministerstva kultúry SR a financiám, poskytnutým Trnavským samosprávnym krajom.

The Balneological Museum in Piešťany has succeeded in adding to its collection a new unique artefact. It is a life-size bust of Ľudovít Winter from 1934, which is the work of the Czech sculptor Karla Vobišová (1887 - 1961). The museum purchased it from Karel Václav Žák, the son of the sculptor, thanks to a grant from the Slovak Republic's Ministry of Culture and finances provided by the Trnava Self-Governing Region.

Dem Balneologischen Museum in Piešťany ist es gelungen, ein neues, einmaliges Exponat für seine Sammlungen zu gewinnen. Es handelt sich um eine aus dem Jahr 1934 stammende lebensgroße Büste des Ludwig Winters, die ein Werk der tschechischen Bildhauerin Karla Vobišová (1887 - 1961) ist. Das Museum hat sie dank der Unterstützung des slowakischen Kultusministeriums sowie den seitens des Selbstverwaltungskreises Trnava bereitgestellten finanziellen Mitteln, von dem Sohn der Bildhauerin, Karel Václav Žák, gekauft.

An Unknown Bust of Ľudovít Winter

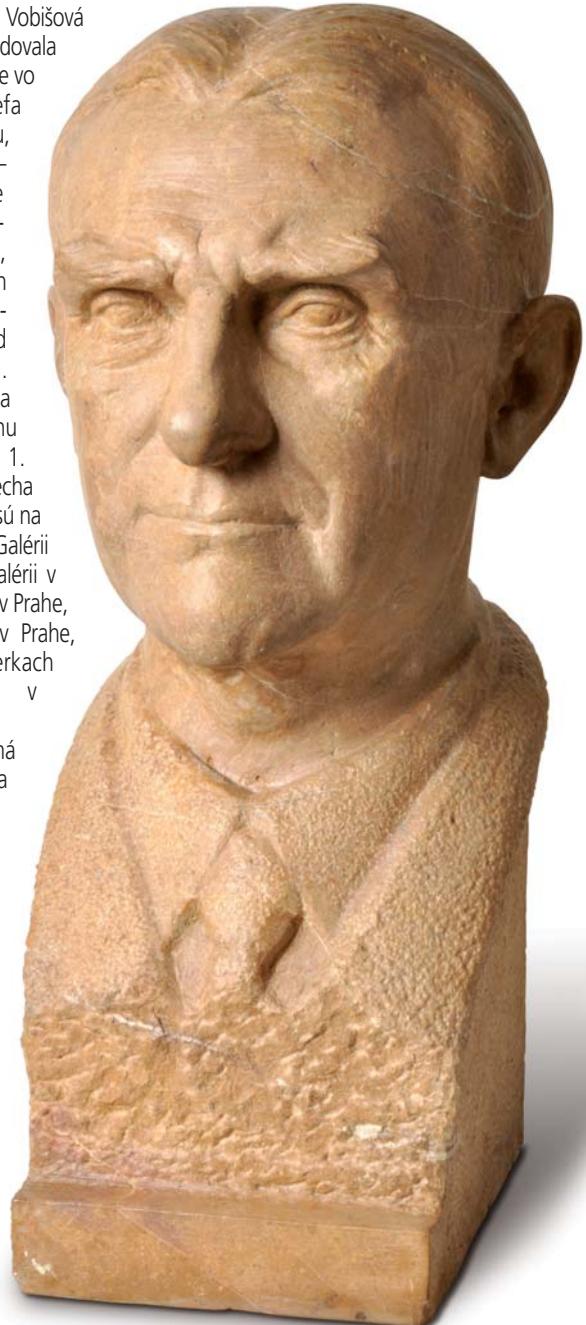
Die unbekannte Büste von Ludwig Winter

Akademická sochárka Karla Vobišová sa narodila 21. 1. 1887. Študovala v Hořiciach, Prahe, Mnichove vo Viedni (1914 – 1919) u Josefa Drahoňovského, Stanislava Sucharda, Bohumila Kafku a v rokoch 1921 – 1924 u É. A. Bourdelle v Paríži. Je autorkou pomníka Elišky Krásnohorské (Karlov námestie v Prahe), mnohých ženských a mužských portrétov českých básnikov, spisovatelov a iných tvorcov (napríklad Boženy Němcovej, Charlotty G. Masarykovej, Jaroslava Vrchlického a ī.). V roku 1928 získala výročnú cenu České akademie věd a v roku 1937 1. cenu v súťaži na náhrobok sv. Vojtecha do chrámu sv. Víta v Prahe. Jej diela sú na verejných priestranstvách, ale i v Galérii hlavného mesta Prahy, Národnej galérii v Prahe, Panteóne Národného múzea v Prahe, Památniku národního písemnictví v Prahe, Mestskej galérii v Brne, v zbierkach mnohých ďalších inštitúcií a v súkromných zbierkach.

Mimoriadny význam má skutočnosť, že autorka Ľudovíta Wintera osobne poznala a model pre jeho bustu robila priamo v Piešťanoch. Do kameňa ho vytiesala v Prahe. Je zhotovená z nádherného konépruského vápenca.

Zakúpením tohto vzácneho artefaktu bol zbierkový fond Balneologického múzea obohatený o umelecké dielo, ktoré navyše má aj historickú a dokumentačnú hodnotu. Busta sa viaže priamo k Piešťanom, lebo znázorňuje osobnosť, ktorá sa významným spôsobom zaslúžila o rozvoj kúpeľov i obce Piešťany a ich premenu na moderné kúpeľné mesto.

Za pochopenie pri získaní busty patrí vďaka synovi sochárky Karlovi V. Žákovi a za poskytnutú pomoc Kristíne Stankovskej, neteri Ľudovíta Wintera. ■

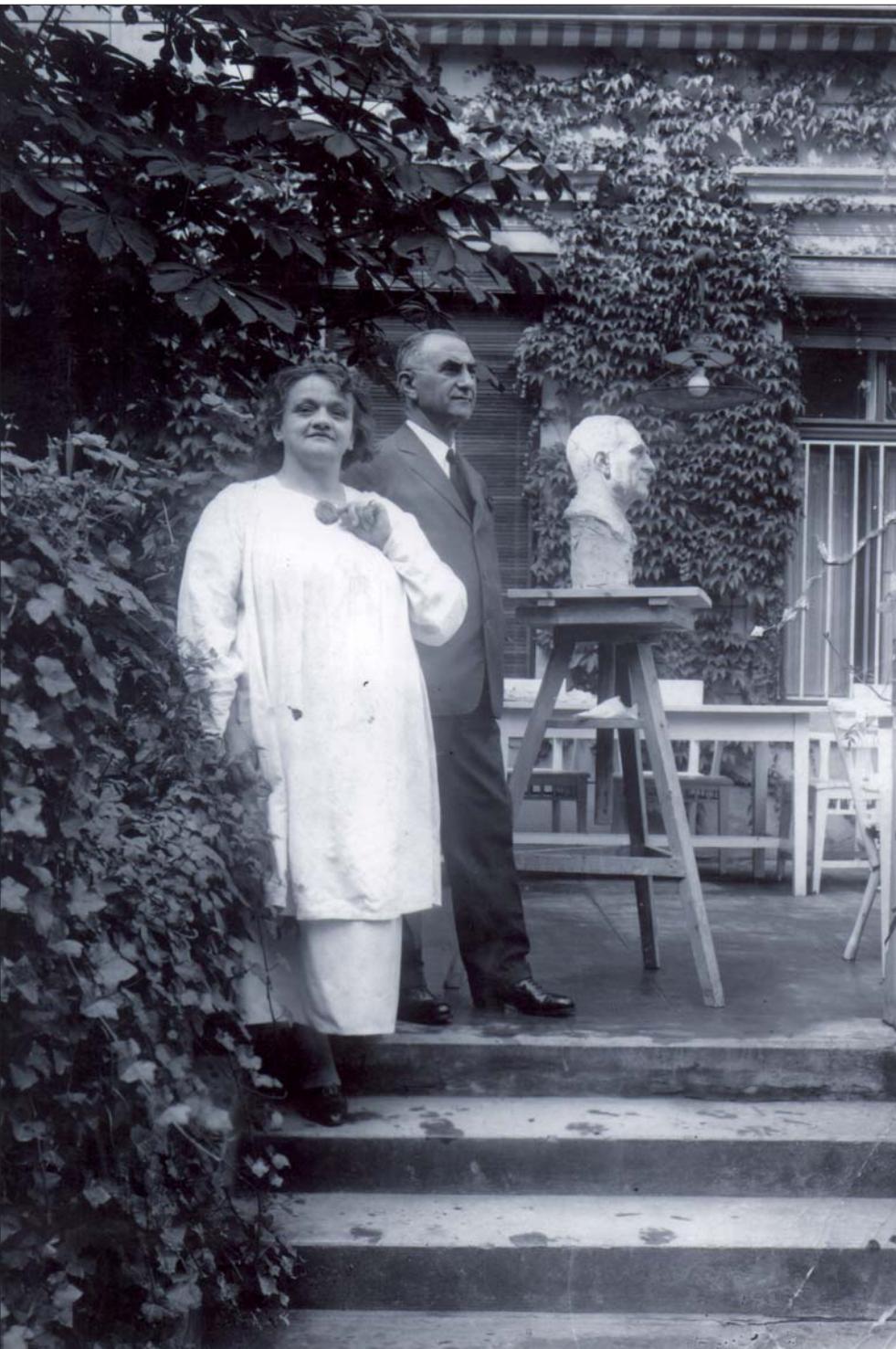
▲ Na portrét Ľudovíta Wintera použila sochárka Karla Vobišová ako materiál konépruský ružový vápenec. For her bust of Ľudovít Winter the sculptor Karla Vobišová used pink limestone from Koněprusy. Als Material für das Portrait von Ludwig Winter verwendet die Bildhauerin Karla Vobišová den rosafarbenen Kalkstein aus Koněprusy.

Neznáma busta Ľudovíta Wintera

Vladimír Krupa

The academic sculptor Karla Vobišová was born on January 1, 1887. She studied in Hořice, Prague, Munich and Vienna (1914 – 1919) with Josef Drahoňovský, Stanislav Sucharda, and

Bohumil Kafka and from 1921 to 1924 with É. A. Bourdelle in Paris. She is the artist behind the memorial to Eliška Krásnohorská (Charles Square in Prague), as well as many male and female portraits of Czech poets and authors

▲ Historická fotografia z leta 1934, kedy pražská sochárka Karla Vobišová pracovala v Piešťanoch na portréte Ľudovíta Wintera.
Historical photograph from the summer of 1934, when the Prague sculptor Karla Vobišová was working in Piešťany on a portrait of Ľudovít Winter.

Historische Fotografie aus dem Sommer 1934, als die Prager Bildhauerin Karla Vobišová in Piešťany an dem Portrait von Ludwig Winter arbeitete

and other artists (such as Božena Němcová, Charlotte G. Masaryk, Jaroslav Vrchlický et al.). In 1928, she won the annual prize of the Czech Academy of Sciences and in 1937 the first prize in the competition for the tomb of St. Adalbert in the Cathedral of St. Vitus in Prague. Her works are not only in public places, but also in the Prague Gallery, the National Gallery in Prague, the Pantheon of the National Museum in Prague, the Museum

of National Literature in Prague, the City Gallery in Brno, and in the collections of many other institutions and private collections.

Of particular importance is the fact that the artist personally knew Ľudovít Winter and made the model for the bust in Piešťany. She carved the stone in Prague. It is made of beautiful Koněprusy limestone.

With the purchase of this rare artefact the Balneological Museum has enriched its

collection with an item having great historical and documentary value. The bust is tied directly to Piešťany as it depicts a figure who significantly contributed to the development of the spa and the town of Piešťany and their conversion into a modern spa town.

Thanks, in the obtaining of the bust, belong to the son of the sculptor Karol V. Žák and for the assistance provided by Kristína Stankovská, the niece of Ľudovít Winter. ■

Die akademische Bildhauerin Karla Vobišová wurde am 21. Januar 1887 geboren. Sie studierte in Hořice, Prag, München und Wien (1914 – 1919) bei Josef Drahoňovský, Stanislav Sucharda und Bohumil Kafka, und in den Jahren 1921 bis 1924 bei É. A. Bourdell in Paris. Sie ist die Autorin des Denkmals für Eliška Krásnohorská (auf dem Karlsplatz in Prag) sowie zahlreicher weiblicher und männlicher Portraits tschechischer Dichter, Schriftsteller und anderer Künstler (darunter Božena Němcová, Charlotta G. Masaryková und Jaroslav Vrchlický). Im Jahre 1928 erhielt sie die Jahresauszeichnung der Tschechischen Akademie für Wissenschaften und 1937 den 1. Preis im Ideenwettbewerb zur Gestaltung des Grabsteins des hl. Adalberts im St.-Veits-Dom in Prag. Ihre Werke finden sich in öffentlichen Bereichen, aber auch in der Galerie der Hauptstadt Prag, der Nationalgalerie in Prag, im Pantheon des Prager Nationalmuseums, im Denkmal des Nationalschrifttums in Prag, in der Stadtgalerie in Brünn sowie in den Sammlungen vieler weiterer Institutionen und in privaten Sammlungen.

Von einer besonderen Bedeutung ist die Tatsache, dass die Autorin Ludwig Winter persönlich kannte und das Modell für seine Büste direkt in Piešťany anfertigte. Das Bildnis meißelte sie anschließend in Prag in Stein. Die Büste wurde aus dem wunderschönen Kalkstein aus Koněprusy angefertigt.

Durch den Erwerb dieses kostbaren Artefakts wurden die Sammlungen des Balneologischen Museums mit einem Kunstwerk bereichert, welches einen zusätzlichen historischen und dokumentarischen Wert hat. Die Büste hat eine direkte Verbindung zu Piešťany, da sie eine Persönlichkeit darstellt, die sich auf eine bedeutungsvolle Weise um die Entwicklung sowohl des Heilbades als auch der Ortschaft Piešťany und deren Verwandlung in eine moderne Kurstadt verdient machte.

Für sein Verständnis im Zusammenhang mit dem Erwerb der Büste gehört der Dank Karel V. Žák, dem Sohn der Bildhauerin, und Kristína Stankovská, der Nichte von Ludwig Winter, für die Unterstützung ihrerseits. ■

Rímska strieborná misa - lanx discos - ktorá bola predlohou pre novú poštovú známku.

Silver Roman tray - lanx discos - which was the model for a new postage stamp.

Die römische Silberschale - Lanx Discos - die als Vorbild für die neue Briefmarke diente

Rímska strieborná misa z Krakovian-Stráží na poštovej známke

A Silver Roman Plate from Krakovany - Stráže on a Postage Stamp

Römische Silberschale aus Krakovany-Stráže auf einer Briefmarke

Vladimír Krupa

Bezpochyby svetovým unikátom a najdôležitejším nálezom z celého súboru je veľká misa – lanx, ktorá sa dostala do zbierok Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi. Výzdobu lanxu

analyzoval významný slovenský archeológ Ján Dekan v samostatnej publikácii „Apoteóza slobody na antickej misie zo Stráží“. Široký okraj misy zdobí reliéfná výzdoba, zobrazujúca udalosti z histórie

rímskej republiky. Skupina nespokojných patricijov sa pokúsila znovunastoliť v Ríme vládu kráľovskej dynastie. Pridali sa k nim aj Titus a Tiberius, synovia konzula Lucia Iunia Bruta. Po potlačení

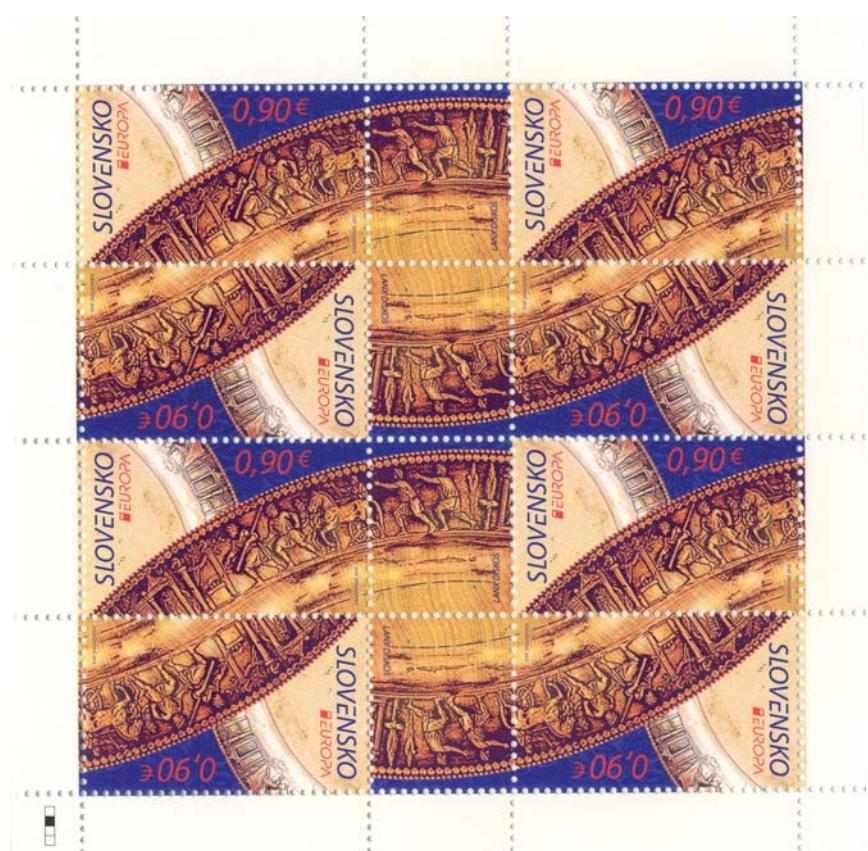
Krátко po vydaní poštovej známky s námetom historickej poštovej schránky zo zbierok Balneologického múzea v Piešťanoch (Revue Piešťany – Jar 2012) vydáva Slovenská pošta, a. s., filatelistickú lahôdku s vyobrazením archeologickej nálezu - opäť z regiónu Piešťan.

Ide o rímsku striebornú misu, ktorú v roku 1939 objavili pri tăžbe hliny v nedalekých Strážach (dnes súčasť obce Krakovany). Misa pochádza z inventára druhého bohatého germánskeho hrobu, nazývaného aj kniežacím, z doby rímskej. (Prvý hrob z rovnakého obdobia bol objavený na tejto lokalite v roku 1933.) Veľkú časť nálezu zachránil pre zbierky piešťanského múzea Ernest Opluštil.

Shortly after the release of the stamps with images of historical post boxes from the collection of the Balneological Museum in Piešťany (Revue Piešťany – Spring 2012), the Slovak Post issued a philatelic delight with another image of an archaeological discovery from the Piešťany region. It is a silver Roman plate, which was discovered in 1939 while extracting clay in the nearby village of Strážne (now part of the village Krakovany). The

plate (or tray) comes from the inventory of a second abundant Germanic grave, also known as a prince's grave, from the Roman period. (The first grave from the same period was discovered in this location in 1933.) A large part of the discovery was saved by Ernest Opluštil for the collection of the Piešťany Museum.

Kurz nach der Herausgabe einer Briefmarke mit dem Motiv eines historischen Briefkastens aus den Sammlungen des Balneologischen Museums in Piešťany (Revue Piešťany – Frühling 2012) gibt die Slowakische Post AG einen philatelistischen Leckerbissen mit der Abbildung eines archäologischen Fundstückes – erneut aus der Region Piešťany – heraus. Es handelt sich um eine römische Silberschale, die 1939 bei der Lehmgewinnung in der unweit liegenden Ortschaft Stráže (heute ein Ortsteil von Krakovany) gefunden wurde. Die Schale stammt aus dem Inventar eines reich ausgestatteten germanischen Grabes, auch fürstlich genannt, aus der Römerzeit. (Das erste Grab aus der gleichen Zeit wurde in dieser Lokalität im Jahre 1933 entdeckt.) Einen Großteil des Fundes rettete für die Sammlungen des Museums in Piešťany Ernest Opluštil.

▲ Osem známok na jednom tlačovom liste pôsobí veľmi dekoratívne.

The eight stamps on one printed sheet look very decorative.

Die acht Briefmarken auf einem Druckbogen wirken sehr dekorativ.

Reprofoto Eva Drobná

protirepublikánskeho sprisahania práve ich otcovia pripadla úloha potrestať vlastných synov. Tak mu to ukladala povinnosť, vyplývajúca z úradu konzula. Tieto udalosti sú na okraji lanxu koncipované do dvanásťich reliéfnych výjavov. V medailóne v strede misy je ryta a pozlátená figurálna výzdoba. Výjav predstavuje prísahu na obranu slobody. Vznik misy je datovaný do 1. storočia pred n. l., do obdobia občianskych vojen medzi Caesarom a Pompeiom. Názory však nie sú jednotné a niektorí bádatelia datujú lanx do obdobia okolo roku 150 n. l.

Lanx mal pôvodne dve rukoväte, ktoré však nálezcovia odložili a rozdelili si ich. Počas prípravy výstavy v Porýnskom múzeu v Bonne koncom roku 1997 sa zistilo, že rukoväť zapožičaná zo súkromnej zbierky amerického zberateľa archeológa M. Wienera, patrí k lanxu zo Stráži. Je bohatá zdobená. Výjavy na rukoväti predstavujú udalosti, týkajúce sa únosu Sabiniek - boj Rimanov a Sabinov a zásah Sabiniek do konfliktu. Osud druhej rukoväte zostáva neznámy a mohla ju zdobiť úvodná udalosť príbehu - únos Sabiniek.

Poštová známka s motívom lanxu bola vydaná v emisií EUROPA 2012: Návšteva. Jej nominálna hodnota je 0,90 €, rozmery známky sú 26,5 x 44,1 mm a na jednom tlačovom liste je 8 známok. Autorom výtvarného návrhu známky je akademický maliar Peter Augustovič. Na známku sa dostal jeden z detailov výzdoby misy, ktorá symbolizuje kultúrne kontakty medzi Rímom a barbarikom. Táto časť výzdoby okraja lanxu predstavuje triumf Publia Valeria Publicolu s obetovaním bohovi Jupiterovi.

Slávostné uvedenie poštovej známky v mieste nálezu predlohy – v Krakovanoch – sa uskutočnilo 11. mája 2012. Vlastnú známku predstavil vedúci odboru POFIS a vedúci Poštového múzea v Banskej Bystrici Martin Vančo.

Zberateľom a záujemcom o filatelii bola k dispozícii aj poštová priehradka, pohľadnice s motívom lanxu a korešpondenčný lístok s prítlačou Kostola sv. Gála v Krakovanoch-Strážach, nedaleko ktorého bol tento rímsky nález objavený. Účastníci podujatia si mohli pri tejto príležitosti pozrieť aj vystavenú dokonalú kópiu lanxu zo zbierky Balneologického múzea v Piešťanoch. ■

▲ Replika lanxu s rukoväťami z Balneologického múzea v Piešťanoch.
A replica of the tray with its handles from the Balneological Museum in Piešťany.
Eine Replik der Lanx mit Henkeln aus dem Balneologischen Museum in Piešťany

Undoubtedly, a universally unique and the most important finding of the entire set is a big plate - lanx (Latin for tray), which became part of the collection of the Hornonitrianske Museum in Prievidza. The ornamentation on the tray was analyzed by the well-known Slovak archaeologist Ján Dekan in

▼ Detail výzdoby širokého okraja lanxu, ktorý tvorí námet známky
Details of the decoration of the broad edge of the tray, which is the subject matter of the stamp.
Das Detail der Verzierung am breiten Rand der Lanx, welches das Motiv der Briefmarke bildet

a separate publication "The Apotheosis of Freedom on the Ancient Tray from Stráže". The wide rim of the tray is decorated with an embossed image depicting events from the history of the Roman Republic. A group of dissatisfied patricians attempted to restore the royal dynasty in the Roman government. They were joined by Titus and Tiberius, the sons of the consul Lucius Junius Brutus. After the suppression of this anti-republican plot, it was precisely their father who was charged with

the task of punishing his own sons. And so he was forced to act according to the legal obligation of the office of consul. These events are depicted in twelve embossed scenes along the edge of the tray. The medallion in the centre of the tray has an engraved and gilded figural decoration. It shows an oath to defend freedom. The creation of the tray dates back to the 1st century BC, to a period of civil war between Caesar and Pompey. However, this opinion is not shared by all and some scholars date the tray to a period around 150 AD.

The tray originally had two handles, which were broken off by the discoverers and divided between them. During preparations for the exhibition in the Rhine Museum in Bonn in late 1997, it was

▲ Prísaha zaväzujúca k obrane republiky, ktorá je znázornená v strednej časti misy, je hlavným motívom na obálke prvého dňa - FDC

Taking the oath to defend the Republic, which is shown in the middle of the tray, is the main motif of the "first day cover" - FDC.

Der im mittleren Teil der Schale dargestellte Schwur, der zur Verteidigung der Republik verpflichtet, ist das Hauptmotiv des Ersttagumschlages - FDC.

discovered that a handle borrowed from the private collection of the American collector and archaeologist M. Wiener, belonged to the tray of the Guard. It is richly decorated. The images on the handle depict events pertaining to the rape of the Sabine women – a fight between the Romans and the Sabines and the intervention of the Sabine women during the conflict. The fate of the second handle remains unknown, but it could be decorated with the initial events of the story – the rape of the Sabine women.

The postage stamp with the image of the tray was released in the issue EUROPA 2012:Visit. It has a value of 0.90 €, its dimensions are 26.5 x 44.1 mm and there

are 8 stamps on one sheet. The creator of the stamp's artistic design is the academic painter Peter Augustovič. On the stamp is one detail of the tray's decoration, which symbolizes the cultural contacts between Rome and barbarians. This part of the decoration on the edge of the tray represents the triumph of Publius Valerius Publicola with a sacrifice to the god Jupiter.

Also available for collectors and those interested in philately was a postal compartment, postcards with the image of the tray, and a correspondence card with an imprint of the Church of St. Gall in Krakovany-Stráže, which is not far from the site where this Roman discovery

was made. Participants of the event were also able to see on exhibit a perfect copy of the tray from the collection of the Balneological Museum in Piešťany. ■

Als zweifellos weltweit einzigartig und als wichtigstes Fundstück des gesamten Inventars gilt eine große Schale, genannt Lanx, die den Sammlungen des „Hornonitrianske“ Museums in Prievidza beigelegt wurde. Die Verzierung der Lanx analysierte der bedeutende slowakische Archäologe Ján

Dekan in einer selbständigen Publikation mit dem Titel „Apoteóza slobody na antickej mise zo Stráže“ (Apotheose der Freiheit auf antiker Schale aus Stráže). Den breiten Rand der Schale schmückt eine Reliefverzierung mit Darstellungen aus der Geschichte der Römischen Republik. Eine Gruppe unzufriedener Patrizier versuchte in Rom die Herrschaft der königlichen Dynastie wieder herzustellen. Ihnen schlossen sich auch Titus und Tiberius, Söhne des Konsuls Lucius Iunius Brutus, an. Nach der Zerschlagung der Verschwörung gegen die Republik fiel ausgerechnet ihrem Vater die Aufgabe zu, seine eigenen Söhne zu bestrafen. So verlangte es seine aus dem Amt des Konsuls resultierende Verpflichtung. Diese Ereignisse sind am Rand der Schale in 12 Reliefszenen zusammengefasst. In der Mitte der Schale befindet sich ein Medaillon mit Gravuren und vergoldeter figuraler Verzierung. Die Szene stellt den Schwur der Verteidigung der Freiheit dar. Die Entstehung der Schale wird in das 1. Jahrhundert v. Chr. datiert, in die Zeit der vorherrschenden Bürgerkriege zwischen Caesar und Pompeius. Die Meinungen darüber gehen

jedoch auseinander und einige Forscher datieren die Entstehung der Lanx in die Zeit um 150 n. Chr.

Die Lanx hatte ursprünglich zwei Henkel, die ihre Finder jedoch abbrachen und unter sich aufteilten. Während der Vorbereitungen zu einer Ausstellung im Rheinischen Landesmuseum in Bonn, Ende des Jahres 1997, wurde festgestellt, dass ein Henkel, der als Leihgabe aus den privaten Sammlungen des amerikanischen Sammlers und Archäologen M. Wiener zur Verfügung gestellt wurde, zur Lanx aus Stráže gehört. Er ist reich verziert mit Darstellungen von Ereignissen in Zusammenhang mit dem Raub der Sabinerinnen, dem Kampf der Römer und der Sabinen sowie dem Eingreifen der Sabinerinnen in den Konflikt. Das Schicksal des zweiten Henkels bleibt unbekannt, seine Verzierung könnte aus Bildern der einleitenden Geschichte zum Raub der Sabinerinnen bestehen.

Die Briefmarke mit dem Motiv der Lanx wurde in der Emission „EUROPA 2012: Besuch“ herausgegeben. Sie hat einen Nominalwert von 0,90 €, ihre Maße betragen 26,5 x 44,1 mm und auf einem Druckbogen befinden sich acht

Briefmarken. Der Autor des grafischen Entwurfs ist der akademische Maler Peter Augustovič. Auf der Briefmarke ist ein Detail der Verzierung der Lanx zu sehen, die die kulturellen Kontakte zwischen Rom und dem Barbarikum (Barbaricon) symbolisiert. Dieser Teil der Verzierung am Rand der Lanx stellt den Triumph von Publius Valerius Publicola mit einer Opfergabe für den Gott Jupiter dar.

Die feierliche Einführung der Briefmarke im Fundort der Vorlage – in Krakovany – fand am 11. Mai 2012 statt. Die eigene Briefmarke stellte der Leiter der Abteilung POFIS (Philatelie-Dienst der Post) und des Postmuseums in Banská Bystrica, Martin Vančo, vor.

Sammlern und Philatelisten interessierten standen auch ein Postfach sowie Ansichtskarten mit dem Motiv der Lanx und Korrespondenzkarten mit Aufdruck der Pfarrkirche des hl. Gallus in Krakovany-Stráže, in deren Nähe dieses römische Fundstück entdeckt wurde, zur Verfügung. Die Teilnehmer der Veranstaltung konnten bei dieser Gelegenheit auch die ausgestellte, detailgetreue Kopie der Lanx aus den Sammlungen des Balneologischen Museums in Piešťany sehen. ■

▲ Obálka prvého dňa - FDC - s príležitostnou pečiatkou.

The first day cover - FDC - with a special stamp.

Der Erstagumschlag - FDC - mit einem Sonderstempel

Archív BM Piešťany

▼ Hotel Máj - miesto každoročného stretnania parkinsonikov.
The Hotel Máj - place of the annual meeting of Parkinson's patients.
Hotel „Máj“ - der Ort, an dem sich die Parkinson-Patienten jedes Jahr treffen

Foto archív SPS

Piešťanské stretnutia parkinsonikov

Parkinsonova choroba je veľmi záludná a spočiatku má málo výrazné prejavy. Patient sa postupne stáva nemotornejším, pohyby má menej koordinované a tázkopádne. Neskôr pocítuje, že je akýsi spomalený a stuhnutý. Pokial' sa tieto príznaky objavia vo vyšom veku, mnohí sa nazdávajú, že je to prirodzený dôsledok staroby. Až pozorný diagnostik zistí, že ide o Parkinsonovu chorobu. Neumiera sa na ňu, ale je nevyliečiteľná a má progresívny charakter. Pacientovi dokáže zneprijemniť celý zvyšok života.

Parkinson's disease is very insidious and shows very few signs in the initial stages. The patient's movements gradually become awkward, less coordinated and difficult. Later they feel kind of slow and stiff. Many believe that if the symptoms occur later in life that it is the natural result of aging. Only a careful diagnostician can determine if it is actually Parkinson's disease. The disease doesn't kill you, but it is progressive and incurable and it can make the rest of the patient's life quite unpleasant.

Die Parkinson-Krankheit ist sehr heimtückisch, im Anfangsstadium gibt es kaum merkbare Symptome. Der Betroffene wird zunehmend grobmotorisch, seine Bewegungen sind unkoordinierter und schwerfälliger. Später spürt der Erkrankte, dass er irgendwie langsamer und steifer wird. Treten diese Symptome im höheren Alter auf, so werden sie von vielen als natürliche Folge des Alterungsprozesses betrachtet. Erst ein aufmerksamer Diagnostiker stellt fest, dass es sich um die Parkinson-Krankheit handelt. Die Krankheit selbst ist nicht tödlich, aber sie ist unheilbar und hat einen progressiven Charakter. Den Patienten beeinträchtigt sie für den Rest seines Lebens.

Meeting
of Parkinson's Patients
in Piešťany

Treffen
der Parkinson-
Selbsthilfegruppe
in Piešťany

Alexander Adam

Túto zvláštnu chorobu prvýkrát popísal londýnsky lekár James Parkinson v roku 1817. Ide o neurodegeneratívne ochorenie mozgu, kde dochádza k odumieraniu buniek tvoriacich dopamín, ktorý je prenášacom nervových vzruchov. Jeho nedostatok sa prejavuje poruchou regulácie hybnosti. Príčina vzniku choroby ostáva stále nevysvetlená. Na Slovensku je ňou postihnutých okolo 15 000 pacientov.

Zo známych osobností mali skúsenosti s Parkinsonom napríklad pápež Ján Pavol II., herec Michael J. Fox, boxer Muhammad Ali, čínsky revolucionár Mao Ce-tung, maliar Salvador Dalí, fyzik Stephen Hawking, či náš exprezydent Michal Kováč.

Foto archív SPS

Foto archív SPS

▲ Predseda Slovenskej neurologickej spoločnosti docent Ján Benetin, ktorý je odborným garantom Spoločnosti Parkinson Slovensko, nechýba ani na jednom rekondičnom pobyt.

President of the Slovak Society of Neurology, Senior Lecturer Ján Benetin, who is a scholarly sponsor of the Parkinson's Slovakia Association, can always be found at these rehabilitation stays.

Der Vorsitzende der Slowakischen Gesellschaft für Neurologie und Fachbeauftragte der Slowakischen Parkinson-Gesellschaft, Dozent Ján Benetin, fehlt bei keinem Reha-Aufenthalt.

V snahe pomôcť pacientom s touto diagnózou vznikla v roku 2009 Spoločnosť Parkinson Slovensko /SPS/ v Košiciach. Dnes má toto občianske združenie už 7 regionálnych klubov a 300 členov. Popri Košiciach boli založené kluby aj v Bratislave, Leviciach, Liptovskom Mikuláši, Bánove, Nitre a vo Zvolene.

Členovia SPS sa už po tretí raz stretli na rekondičnom pobyt v piešťanskom hoteli Máj. Toto mesto je známe nielen svojimi kúpeľnými tradíciami, ale aj kvalifikovanými rehabilitačnými službami. Vedenie hotela vychádza poziaďavkám parkinsonikov maximálne v ústrety. Poskytuje im kvalitné procedúry, bazén i ďalšie služby. Predstavitelia SPS zase

▲ Z celkového počtu 13 liečebných procedúr patria kúpele vo viríkve azda k tým najpríjemnejším.

Among the 13 medical treatments the most pleasant is perhaps the whirlpool baths.

Von den insgesamt 13 therapeutischen Behandlungen gehören Sprudelbäder vermutlich zu den angenehmsten.

zabezpečujú počas pobytu prednášky a besedy s odborníkmi so špecializáciou na neurológiu, psychológiu, logopédiu alebo fyzioterapiu. Vitaná je i poradenská služba pracovníkov Sociálnej poisťovne a Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, počas rekondičného pobytu. Aj tento rok zavítal medzi účastníkov exprezident SR Michal Kováč. Zúčastnil sa besedy a absolvoval niekoľko procedúr. Stretnutia s ním bývajú vždy veľmi príjemné a bezprostredné.

Rekondičný pobyt má aj tú výhodu, že jeho účastníci si vymieňajú medzi sebou skúsenosti, ako žiť s touto chorobou. Od odborníkov sa zase dozvedia o najnovších liečebných metódach a možnostiach spomalenia postupu choroby. Preto parkinsonici veľmi radi chodia na tieto pobyty a o rok ich opäť budeme môcť stretnúť prechádzat sa po pešej zóne alebo v piešťanských parkoch. Samozrejme, po absolvovaní každodenných liečebných procedúr. ■

This strange disease was first described by the London doctor James Parkinson in 1817. It is a degenerative brain disease which leads to the death of dopamine-producing cells, which are the transmitters of nerve impulses. The deficiency of these cells can be seen in the patient's impaired mobility. The cause of the disease is still not known. In

▲ Aj prvý president SR Michal Kováč rád navštívi účastníkov rekondičných pobytov v Piešťanoch. Sám má dlhorocné skúsenosti s touto chorobou.

The first President of the Slovak Republic Michal Kováč enjoys meeting with the participants of this rehabilitation stay in Piešťany. He has a long-time experience with this disease.

Auch der erste slowakische Präsident, Michal Kováč, stattet den Teilnehmern der Reha-Aufenthalte in Piešťany gern einen Besuch ab. Er persönlich hat auch viele Erfahrungen mit dieser Krankheit gemacht.

Slovakia, approximately 15,000 patients suffer from this disease.

Famous individuals who have had Parkinson's include Pope John Paul II, actor Michael J. Fox, boxer Muhammad Ali, Chinese revolutionary Mao Zedong, painter Salvador Dali, physicist Stephen Hawking and our ex-President Michal Kováč.

In an attempt to help patients who have been diagnosed with this disease the Parkinson's Slovakia Association /SPS/ was established in Košice in 2009. Today this civic association has 7 regional clubs and 300 members. In addition to Košice, clubs were also

established in Bratislava, Levice, Liptovský Mikuláš, Bánov, Nitra and Zvolen.

SPS members met for the third time for a rehabilitation stay in the Piešťany hotel Máj. This place is well-known not only for its spa traditions, but also for its certified rehabilitation services. The hotel management tries to meet the requirements of Parkinson's patients as much as possible. The hotel provides them with quality treatments, a pool and other services. During the stay, SPS officials once again organized lectures and discussions with experts specializing in neurology, psychology, speech therapy, and physiotherapy. Also welcome, during the rehabilitation stay, was the consulting service offered by workers from Social Insurance and the Ministry of Labour, Social Affairs, and Family. Once again this year the former President of the Slovak Republic Michal Kováč was also among the participants. He took part in the discussions and underwent several treatments. Meetings with him are usually very pleasant and direct.

The rehabilitation stay also has the added advantage that the participants are able to share amongst themselves their experience of how they live with the disease. They also learn from experts about the newest treatments and possibilities for slowing the progress of the disease. For this reason Parkinson's patients really enjoy coming for this stay and so, in another year, we will once again be able to see them walking along the pedestrian zone or through Piešťany's parks. Of course, after they have already undergone their daily medical treatments. ■

Zum ersten Mal wurde diese ungewöhnliche Krankheit von dem Londoner Arzt James Parkinson, im Jahre 1817, beschrieben. Es handelt sich um eine neurodegenerative Erkrankung des Gehirns, bei der es zum Absterben der Dopamin bildenden Zellen kommt. Dieser Botenstoff ist verantwortlich für die Übertragung von Nervenreizen. Sein Mangel äußert sich durch Störungen in der Regulierung von Bewegungen. Die Ursache dieser Krankheit ist bis heute ungeklärt. In der Slowakei sind etwa 15.000 Menschen betroffen.

Bekannte Persönlichkeiten, die mit der Parkinsonschen Krankheit Erfahrungen gemacht haben, sind unter anderen: Papst Johannes Paul II., der Schauspieler Michael J. Fox, der Boxer Muhammad Ali, der chinesische Revolutionär Mao Tse-Tung, der Maler Salvador Dali, der Physiker Stephen Hawking und auch unser Expräsident Michal Kováč.

Um Patienten mit dieser Diagnose zu helfen, entstand im Jahre 2009 in Košice die Slowakische Parkinson-Gesellschaft (Spoločnosť Parkinson Slovensko - SPS). Heute führt diese Bürgerinitiative bereits 7 Regionalclubs mit 300 Mitgliedern. Neben Košice wurden auch in Bratislava, Levice, Liptovský Mikuláš, Bánov, Nitra und Zvolen Clubs gegründet.

Im Rahmen eines Reha-Aufenthaltes trafen sich die Mitglieder der SPS bereits zum dritten Mal im Hotel „Máj“ in Piešťany. Diese Stadt ist nicht nur für ihre Kurtraditionen bekannt, sondern auch für qualifizierte physiotherapeutische Behandlungen. Auch die Hotelleitung kommt den Anforderungen der

Parkinson-Kranken im höchsten Maße entgegen. Sie gewährleistet ihnen qualitativ hochwertige Anwendungen, ein Bassin sowie weitere Dienstleistungen. Die Vertreter der SPS kümmern sich ihrerseits um die Organisation von Vorträgen und Diskussionsrunden mit Experten in den Bereichen Neurologie, Psychologie, Logopädie und Physiotherapie. Begrüßt wird ebenfalls der Beratungs-Service, der von Mitarbeitern der Sozialversicherung und des Amtes für Arbeit, Soziales und Familie während des Reha-Aufenthaltes angeboten wird. Auch in diesem Jahr stattete der slowakische Expräsident Michal Kováč den Teilnehmern einen Besuch ab. Er beteiligte sich an einer Diskussionsrunde und absolvierte einige Therapieanwendungen. Die Begegnungen mit ihm sind stets sehr angenehm und spontan.

Der Reha-Aufenthalt hat unter anderem auch den Vorteil, dass die Teilnehmer ihre Erfahrungen darüber, wie sie mit dieser Krankheit leben, untereinander austauschen können. Von den Experten erfahren sie wiederum von den neuesten Therapiemethoden und den Möglichkeiten, das Fortschreiten der Krankheit zu verlangsamen. Aus diesem Grund kommen Parkinson-Patienten sehr gerne zu diesen Aufenthalten und in einem Jahr werden wir sie erneut bei Spaziergängen in der Fußgängerzone oder den örtlichen Parks treffen können. Natürlich, nachdem sie die alltäglichen therapeutischen Anwendungen absolviert haben. ■

▼ Účastníkom rekondičných pobytov zvýši čas aj na návštěvu piešťanských parkov.

Participants of the rehabilitation stay also find time to visit Piešťany's parks.

Den Teilnehmern der Reha-Aufenthalte bleibt auch Zeit für den Besuch der städtischen Parks.

Foto archív SPS

Professor Balon
or Life among
the Fish

Professor Balon
oder ein Leben
unter Fischen

Profesor Balon alebo život medzi rybami

Igor Čech

Foto Igor Čech

Rešpekt, ktorému sa teší tento vedec v odborných kruhoch, najlepšie dokumentuje skutočnosť, že na jeho počest boli pomenované dva druhy rýb – *Gymnocephalus Baloni* a *Tilapia Baloni*. Tá prvá sa vyskytuje v Európe, druhá v Afrike.

V roku 1967 - ešte ako výskumný pracovník Slovenskej akadémie vied v Bratislave - vydať 420-stranovú, bohatu ilustrovanú knihu "Ryby Slovenska", ktorá je svojou formou dodnes neprekonaná.

Stretnutie s týmto rodákom z Orlovej na Tešínsku, ktorý prišiel na Slovensko po ukončení vysokoškolských štúdií, bolo základom nášho celoživotného priateľstva. Zoznámili sme sa pri zakladaní Skupiny pre výskum pod vodou pri Slovenskej akadémii vied v Bratislave. Neskôr sme sa spolu zúčastnili 1. československej podmorskej expedície Kuba 1965. Spolupracovali sme i pri výskume tatranských plies a ďalších vód Slovenska.

▲ Profesor Balon s latimeriou podivinou na univerzite v Guelphe, 2005.

Professor Balon with the West Indian Ocean coelacanth (*Latimeria chalumnae*) at the university in Guelph, 2005.

Professor Balon mit dem Komoren-Quastenflosser an der Universität in Guelph, 2005

V máji zavítal na liečebný pobyt do Kúpeľov Piešťany medzinárodne veľmi významný ichtyológ - profesor Eugen Kornel Balon (82). Sprevádzala ho manželka a zároveň najbližšia spolupracovníčka Christina Flegler-Balon.

In May, the internationally well-known ichthyologist Professor Eugene Kornel Balon (82) visited the Piešťany Spa for a treatment stay. He was accompanied by his wife, who is also his closest co-worker, Christina Flegler-Balon.

Im Mai kam der international hoch anerkannte Ichthyologe, Professor Eugen Kornel Balon (82), für einen Kuraufenthalt nach Piešťany. Begleitet wurde er von seiner Frau und gleichzeitig seiner engsten Mitarbeiterin, Christina Flegler-Balon.

Najzvláštie bolo naše stretnutie v Afrike, kde E. K. Balon pracoval ako expert Organizácie pre výživu a polohohospodárstvo (FAO) pri OSN na projekte "produkcie ryb" v súvislosti s využitím novopostavenej priehradky Kariba na rieke Zambezi. V tom čase som bol v Zambii a moja

zubná ambulancia sa nachádzala v blízkosti jazera Tanganjika. Z jazera bolo treba presídlieť do novej priehradky oblúbený druh rybičiek domorodcov - "kapentu". Obaja sme tam mali možnosť využiť naše potápačské skúsenosti.

Po ukončení misie v Zambii sa E. K. Balon už

nevrátil do Československa, ale príjal miesto profesora na Univerzite v Guelph (Kanada), kde pôsobil až do roku 2011.

Široké spektrum odborných záujmov a mnohé cesty do rôznych kútov sveta - od Japonska cez Novú Guineu, krajiny Ázie či Afriky - ho nakoniec priviedli aj na miesta, o ktorých už v mladosti čítal a sníval. Nikdy však netušil, že raz stretnie aj ľudí, ktorí boli účastní "zázraku" objavenia živej fosílie - tou biologickou senzáciou bola latimeria podivná (*Latimeria chalumnae*), ktorú, na Komorských ostrovoch, medzi úlovkom rybárov našla Marjorie Courtney-Latimer, kurátorka múzea v East London v roku 1938.

E. K. Balon sa zúčastnil výskumu, ktorý robil na ostrovoch Grand Comoro a Anjouan profesor Hans Fricke z Inštitútu Maxa Plancka. Z ponorky GEO boli latimerie podivné pozorované a filmované v ich prirodzenom prostredí, v hĺbke medzi 200 - 400 metrov pod hladinou.

O svojich skúsenostach s latimériou mal v Piešťanoch aj mimoriadne zaujímavú prednášku, spojenú s premietaním filmu. Poslucháči sa dozvedeli, že táto ryba-nerýba je vývojovo najbližším žijúcim tvorom všetkých pozemských stavovcov, a teda aj človeka. Akýsi mnoho miliónov rokov vzdialený príbuzný!

Na rozlúčkovom posedení v kúpelnej kantíne sedeli pri susednom stole sestry Pavlína a Zuzana Miškové. Ukázalo sa, že ich starý otec, známy Pieštanec Vítazoslav (Viktor) Mišk bol laborantom E. K. Balona v časoch jeho pôsobenia v Bratislave a napísali i niekoľko spoločných prác.

No, nie je ten svet malý! ■

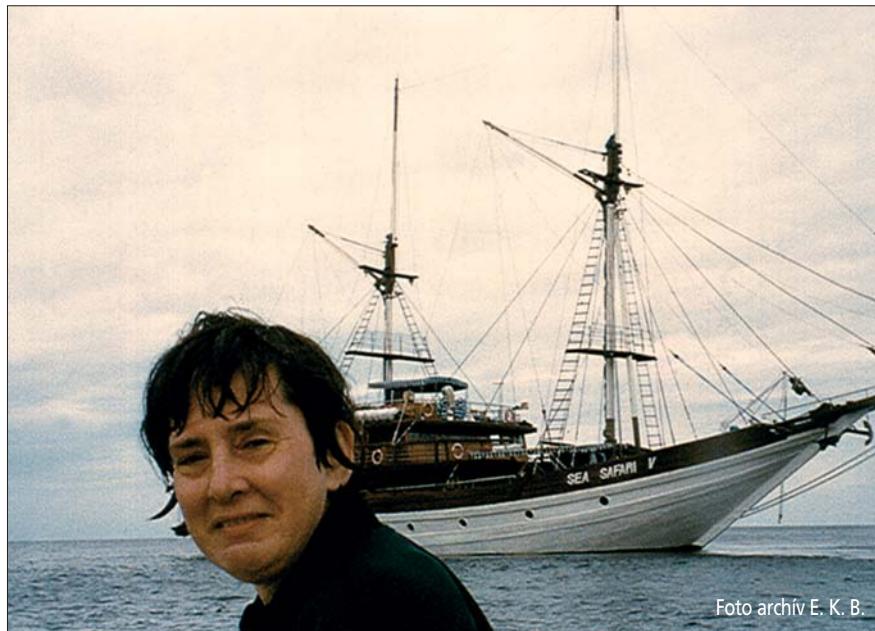

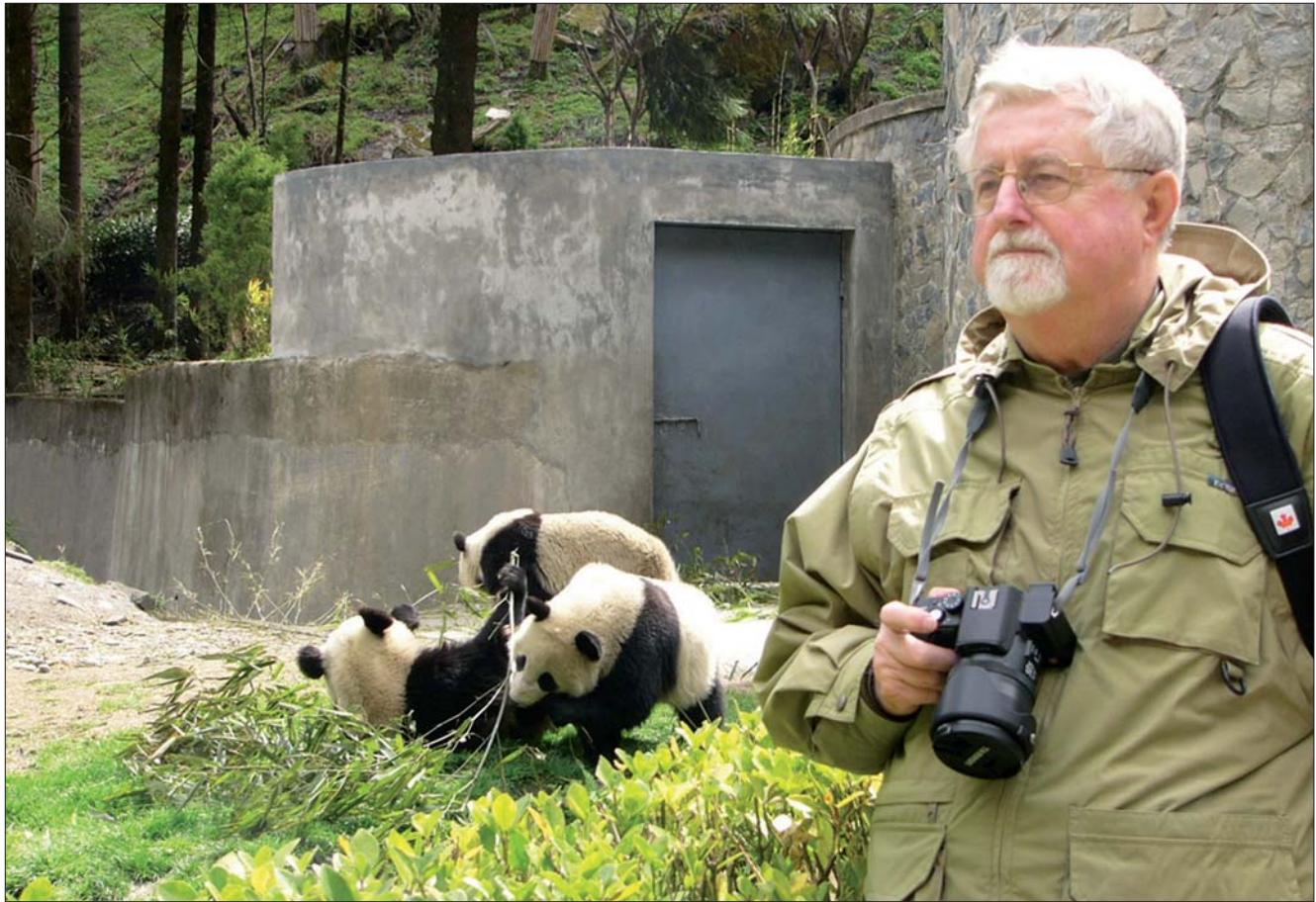
Foto archív E. K. B.

▲ Na výskumné lodi vo vodách Tichého oceánu. Manželka Christine Flegler-Balon po vynorení sa z vody.
With the research boat on the waters of the Pacific Ocean. Wife Christine Flegler-Balon after emerging from water.
Mit dem Forschungsschiff auf den Gewässern des Pazifischen Ozeans; Ehefrau Christine Flegler-Balon nach dem Auftauchen
an der Wasseroberfläche

▼ Dvaja starí priatelia sa po dlhom čase opäť stretli v Piešťanoch (vpravo autor).
Two old friends meet again after a long time in Piešťany (on the right is the author)
Zwei alte Freunde trafen sich nach langer Zeit wieder in Piešťany (r. der Autor).

Foto Kornel Duffek

The respect enjoyed by this scientist within professional circles, has best been demonstrated by the fact that two species of fish have been named in his honour - *Gymnocephalus Baloni* and *Tilapia Baloni*. The first one is found in Europe and the second in Africa. In 1967, while still a research worker at the Slovak Academy of Sciences in Bratislava, he published a 420-page richly illustrated book "The Fish of Slovakia", which is unparalleled even today.

The meeting with this native of Orlová, Těšín region, who came to Slovakia after his university studies, was the beginning of our lifelong friendship. We met while setting up groups for underwater research at the Slovak Academy of Sciences in Bratislava. Later we both participated in the first Czechoslovak underwater expedition to Cuba in 1965. We also collaborated on the research of mountain lakes in the Tatras and other bodies of water in Slovakia. The most intriguing was our meeting in Africa, where E. K. Balon worked as an expert for the Food and Agriculture Organization (FAO) on the United Nations' project "Fish Production" in connection with utilization of the newly-built Kariba Dam on the Zambezi River. At the time, I was in Zambia and my dentist office was located near Lake Tanganyika. The locals' favourite type of fish, "kapenta" had to be relocated from the lake to the new dam. Both of us had the opportunity to use our scuba diving experience.

After finishing the mission in Zambia, E. K. Balon did not return to Czechoslovakia, but instead accepted a position as a professor at the University of Guelph (Canada), where he worked until 2011.

▲ Na návštěve v přírodní rezervaci pánd vo Wolong, Sečuán, Čína.
On a visit to the panda nature reserve in Wolong, Sichuan, China.
Während eines Besuchs im Panda-Naturreservat Wolong, Sichuan, China

▼ E. Balon s domorodcami z kmeňa Huli v Tari Gap na výšinách Papuy-Novej Guiney.
E. Balon with natives from the Huli Tribe in the Tari Gap in the highlands of Papua New Guinea.
E. Balon mit Eingeborenen des Stammes Huli in Tari Gap auf den Anhöhen von Papua-Neuguinea

Foto archív E. K. B.

His broad range of professional interests and numerous journeys to different corners of the world – from Japan to New Guinea and through the countries of Asia and Africa – ultimately led him to the places that he had read and dreamt about as a child. He never imagined that one day he would meet the people who were involved with the "miracle" discovery of a living fossil – this biological sensation was the West Indian Ocean coelacanth (*Latimeria chalumnae*), which

was discovered in the Comoros Islands among the fishermen's daily catch by Marjorie Courtney-Latimer, curator of a museum in East London in 1938.

E. K. Balon took part in the research, which was carried out on the Grand Comoro and Anjouan Islands along with Professor Hans Fricke from the Max Planck Institute. From the submarine GEO the coelacanths (*Latimeria*) were observed and filmed in their natural

▲ S objaviteľkou latimerie podivnej - Marjorie Courtney-Latimer, 1980.

With the discoverer of the *Latimeria chalumnae* (West Indian Ocean coelacanth) - Marjorie Courtney-Latimer, 1980.

Mit der Entdeckerin des Komoren-Quastenflossers (*Latimeria*) - Marjorie Courtney-Latimer, 1980

environment at a depth of around 200-400 metres below the surface.

E. K. Balon gave an extraordinarily interesting lecture in Piešťany on his experience with the coelacanth (*latimeria*) accompanied by the showing of a film. Those in attendance learned that this fish/non-fish is developmentally the closest living creature to all terrestrial vertebrates, which includes man. A kind of millions-of-years removed relative!

At the farewell gathering in the spa Kantína café the Miškova sisters, Pavlina and Zuzana, were sitting at the next table. It turns out that their grandfather, the well-known Piešťany ichthyologist and lace-maker Vítazoslav (Viktor) Mišk was E.K. Balon's laboratory technician during the time that he was working in Bratislava and that they wrote several joint works together. Isn't it a small world!?

Die Achtung, derer sich dieser Wissenschaftler in den Fachkreisen erfreut, belegt am besten die Tatsache, dass zu seinen Ehren zwei Fischarten - *Gymnocephalus Baloni* und *Tilapia Baloni* - nach ihm benannt wurden. Die erste Art kommt in Europa, die zweite in Afrika vor.

Im Jahre 1967 - damals noch als Forschungsmitarbeiter der Slowakischen Akademie für Wissenschaften in Bratislava - gab er die 420-seitige, reich illustrierte Publikation „Fische der Slowakei“ (zu Slowakisch: *Ryby Slovenska*) heraus, die in dieser Form bis heute unübertroffen blieb.

Die Begegnung mit diesem aus der Ortschaft Orlová in der Teschener Region stammenden Mann, der nach dem Abschluss seines Hochschulstudiums in die Slowakei kam, war die Grundlage unserer lebenslangen Freundschaft. Wir lernten uns bei der Gründung der Gruppe für

Unterwasserforschung an der Slowakischen Akademie für Wissenschaften in Bratislava kennen. Später nahmen wir gemeinsam an der 1. tschechoslowakischen Unterwasser-Expedition „Kuba 1965“ teil. Zusammen arbeiteten wir auch bei der Erforschung der Tatra-Seen und anderer Gewässer der Slowakei. Das außergewöhnlichste von all unseren Treffen war das in Afrika, wo E. K. Balon als Experte der Ernährungs- und Landwirtschaftsorganisation (FAO) der Vereinten Nationen am Projekt „der Fischproduktion“ im Zusammenhang mit der Nutzung des neu gebauten Kariba-Staudamms am Fluss Sambesi mitwirkte. Zu dieser Zeit verweilte ich in Sambia und meine Zahnarztpraxis befand sich in der Nähe des Tanganyikasees. Aus diesem See sollte eine bei den Einheimischen beliebte Kleinfischart - der Kapenta-Fisch - in den neuen Staudamm übersiedelt werden. Beide bekamen wir dort die Gelegenheit, von unseren Tauch-Erfahrungen Gebrauch zu machen.

Nach der Beendigung seiner Mission in Sambia kehrte E. K. Balon nicht mehr in die Tschechoslowakei zurück, sondern nahm einen Professoren-Posten an der Universität in Guelph (Kanada) an und wirkte dort bis zum Jahr 2011.

Ein breitgefächertes Spektrum an fachlichen Interessen und viele Reisen in die verschiedensten Ecken der Welt - von Japan über Neuguinea sowie die Länder Asiens und Afrikas - führten ihn am Ende auch zu Orten, von denen er bereits in seiner Jugend gelesen und geträumt hat. Zu keinem Zeitpunkt jedoch ahnte er, dass er einmal auch Menschen begegnet, die bei dem „Wunder“ der Entdeckung eines lebendigen Fossils dabei waren. Diese biologische Sensation, die den Namen Komoren-Quastenflosser (*Latimeria chalumnae*) trägt, wurde 1938 von Marjorie Courtney-Latimer, der Kuratorin des Museums in East London, im Fischfang der einheimischen Fischer auf den Komoren-Inseln entdeckt.

E. K. Balon beteiligte sich an der von Professor Hans Fricke vom Max-Planck-Institut durchgeführten Forschung auf den Inseln Grand Comoro und Anjouan. Von dem U-Boot „GEO“ wurden die Komoren-Quastenflosser in ihrer natürlichen Umgebung, in einer Tiefe von 200 bis 400 m unter der Wasseroberfläche, beobachtet und gefilmt.

Über seine Erfahrungen mit dem Quastenflosser hielt Professor Balon auch einen äußerst interessanten Vortrag, gepaart mit einer Filmdokumentation. Dabei erfuhren die Zuhörer, dass dieser Fisch-Nichtfisch ein Lebewesen ist, welches Entwicklungsmäßig allen Landwirbeltieren, und somit auch dem Menschen, am nächsten steht. Eine Art viele Millionen Jahre entfernte Verwandte!

Bei der Abschiedsfeier in der Kantine des Heilbades saßen am Nebentisch die Schwestern Pavlina und Zuzana Mišková. Und es stellte sich heraus, dass ihr Großvater, ein bekannter örtlicher Ichthyologe und Klöpler, Vítazoslav (Viktor) Mišk, als Laborant bei E. K. Balon, während dessen Wirkung in Bratislava arbeitete und sie auch mehrere Arbeiten zusammen schrieben.

Was sagt man denn dazu - ist die Welt nicht klein!?

1

Július Lampl II.časť Vydavateľ pohľadníc

Július Lampl
Part II
Greeting Card
Publisher

Július Lampl
II.Teil
Herausgeber von
Ansichtskarten

Kornel Duffek

2

Reprofoto Eva Drobná - archív Balneologického múzea

Prvá časť článku venovaného Júliusovi Lamplovi monitorovala obchodné aktivity známeho majiteľa „veľkého bazáru“, ktorý na prelome 19. a 20. storočia dal vybudovať v Piešťanoch prvú väčšiu predajňu, zameranú na potreby kúpeľnej klientely. S odstupom času však možno považovať za ešte dôležitejšiu a významnejšiu vydavateľskú činnosť tohto kultivovaného podnikatela. Ako vydavateľ sa sústredil na vtedy veľmi módne a s cestovným ruchom úzko spojené pohľadnice. Asi sa už nikdy nedozvieme, koľko druhov ich vydal, ale je celkom isté, že velá. Tie najstaršie dal vytlačiť vo Viedni a jeho krstné meno je na nich písané v nemeckej podobe - Julius. Na neskôrších pohľadniciach už chýba slovo Wien a svoje meno uvádza v maďarčine ako Gyula (Ďula).

The first part of the article devoted to Július Lampl monitored his business activities as the well-known owner of the "great bazaar", which he had built at the turn of the 20th century and which focused on the needs of the spa clients. In hindsight, however, it is possible to consider the publishing activities of this cultured entrepreneur as even more important and significant. As a publisher he concentrated on postcards, which were, at the time, very fashionable and closely associated with tourism. Most likely we will never know how many types he issued, but it is quite certain that there were a lot. The oldest ones he had printed in Vienna and his first name is written on them in the German form - Julius. On later postcards the word "Wien" is missing and his name appears in Hungarian as Gyula (Ďula).

Der erste Teil des Artikels über Július Lampl befasste sich mit den geschäftlichen Aktivitäten dieses bekannten Besitzers des „großen Basars“, der an der Wende des 19. und 20 Jahrhunderts das erste größere, auf die Bedürfnisse der Kurklientel ausgerichtete Geschäft errichten ließ. Rückblickend jedoch kann noch mehr Bedeutung und Tragweite der verlegerischen Tätigkeit dieses kultivierten Unternehmers beigemessen werden. Sein Focus als Herausgeber lag auf den damals sehr modernen und mit dem Reiseverkehr eng verbundenen Ansichtskarten. Mit hoher Wahrscheinlichkeit werden wir nie erfahren, wie viele verschiedene Arten er herausgegeben hat, fest steht, dass es mit Sicherheit sehr viele waren. Die ältesten von ihnen ließ er in Wien drucken und sein Vorname stand darauf in der deutschen Schriftweise Julius geschrieben. Auf den später erschienenen Ansichtskarten fehlt das Wort Wien bereits und seinen Vornamen lässt er auf Ungarisch - Gyula - schreiben.

V porovnaní s konkurenciou je nápadná jeho snaha nesústrediť sa iba na známe pohľady, ako sú ulice, hotely a parkové záklutia v kúpeľnej osade Teplice, ale cielene vyhľadával motívy etnografického zamerania. Jeho veľkou zásluhou je, že zachytil vtedy ešte živý, ale postupne už ustupujúci a zanikajúci svet ľudovej kultúry. Náš výber sa sústredil práve na tieto pohľadnice, lebo na nich najlepšie možno sledovať, ako veľmi sa zmenili Piešťany za zhruba 110 rokov.

Napriek tomu, že v kúpeľnej časti sa už stavali domy a vily vo vtedy modernom secesnom štýle, Staré Piešťany (v nemčine a maďarčine sa nazývali Veľké Piešťany) si žili svojím vlastným tradičným životom. Niektoré ulice si ešte zachovali súvislú zástavbu pôvodného rolnického osídlenia, kde domy boli z nabíjanej hliny, malí malé okná, slamené strechy a ploty sa vyplietali z prútia. (1)

Kedže skoro v každom dome sa chovali kone, veľmi dôležitú úlohu zohrával v tomto spoločenstve kováč - podkúvač. Kone sa spravidla podkúvali dvakrát ročne. Pre prípad nepriaznivého počasia bola pred každou dielňou aj zastrešená plocha, kde sa pri práci za dažďa dalo ukryť. Pohľadnica sa nazýva Pieštanský kováč. (2)

Ďalšia pohľadnica zachytáva starý, už nefunkčný mlyn. Text na nej informuje, že fotografia bola zhotovená v susednej obci Banka. Jej vydanie možno datovať do prvých rokov 20. storočia a azda najlepšie dokumentuje nostalgické cítenie Júliusa Lampla. (3)

3

Reprofoto Eva Drobňá - archív Balneologického múzea

4

Kompa po stáročia spájala oba brehy rieky Váh. Pôvodný kolový most na Kúpeľný ostrov, ktorý dal postaviť ešte gróf Jozef Erdődy, bol určený pre peších a pre dvojkolesové vozy, ktoré prevážali pacientov do kúpeľov. Konské povozy využívali kompu. Premávala za každého počasia, iba pri nebezpečnom zvýšení hladiny Váhu bola mimo prevádzky. (4)

Existuje množstvo pohľadníčkov s námetom pltí na Váhu v Piešťanoch. Táto je celkom iná - zachytáva odpočinok pltníkov po dlhej plavbe. Sedia na brehu rieky. Podľa oblečenia sa dá usúdiť, že pochádzajú z Liptova. V pozadí vidieť priviazané plte pri brehu rieky. Vybudovanie priehrad na Váhu prinieslo definitívny zánik pltníctva. (5)

Je prirodzené, že Július Lampl pri svojej vydavateľskej činnosti nezabudol ani na piešťanský kroj, ktorý sa tešil medzi návštěvníkmi kúpeľov veľkej obľube. S námetom ľudového odevu vydal viac pohľadníčkov. Približne aspoň dve z nich. Na prvej je mladý párič. Znalcov môže prekvapíť zelená sukňa. V skutočnosti sa nosili sukne modrej farby, iba vo Viedni, kde pôvodnú fotografiu kolorovali, o tom nevedeli. Na pohľadnici je piešťanská pečiatka s dátumom 9. 7. 1904. (6) Ďalšia pohľadnica predstavuje svadobný párič v piešťanskom kroji. (7)

Obchod Júliusa Lampla bol označený tabuľkou, ktorá v maďarskom a nemeckom

jazyku oznamovala, že ide o miesto, kde okrem predaja poštových známok je k dispozícii aj „Verschlage“, teda drevená poštová schránka. Takto vymoženosť bola iba v najvyberanejších obchodoch. Zákazník si mohol pohľadnicu po zakúpení napísat priamo v predajni a nezdržiavať sa hľadaním poštovej schránky na ulici. No, tak tomu sa povie služby! ■

own, traditional lives. Some streets have even preserved the rows of houses of the original peasant settlements, where houses were made of moulded clay (adobe bricks) and had small windows with thatched roofs and fences of woven wicker. (1)

Since in almost every house they kept horses, a very important role was played in this society by the blacksmith – farrier. The horses were shod twice a year. In front of each workshop was a sheltered area so that in the case of inclement weather, the work could be done out of the rain. The postcard is titled “Piešťany Blacksmith”. (2)

Another postcard capturing an old, out-of-service mill. The text on it informs us that the photograph was taken in the neighbouring village of Banka. Its printing may date back to the early years of the 20th century and perhaps best documents Július Lampl’s sense of nostalgia. (3)

For centuries a ferry had provided a link between the two banks of the Váh River. The original wooden-pile bridge on the Spa Island, which Count Jozef Erdődy had built, was meant for pedestrians and two-wheeled carts, which transported patients to the spa. Horse-drawn carriages used the ferry. It operated in all sorts of weather and was only shut down when the level of the Váh River reached dangerously high levels. (4)

In comparison with his competitors his efforts to not only focus on well-known sites such as streets, hotels and the nooks and crannies of the park in the Teplice spa settlement, but rather to deliberately look for subjects with an ethnographic focus, is really quite remarkable. To his great merit, he was able to capture the then, still living, although slowly fading and disappearing world of folk culture. Our selection focuses precisely on these postcards, because these ones best show how Piešťany has changed over the past approximately 110 years.

Despite the fact that in the spa section of town they had already built houses and villas in the then-modern art nouveau style, in Old Piešťany (in German and Hungarian it was called “Big Piešťany”), they still lived their

5

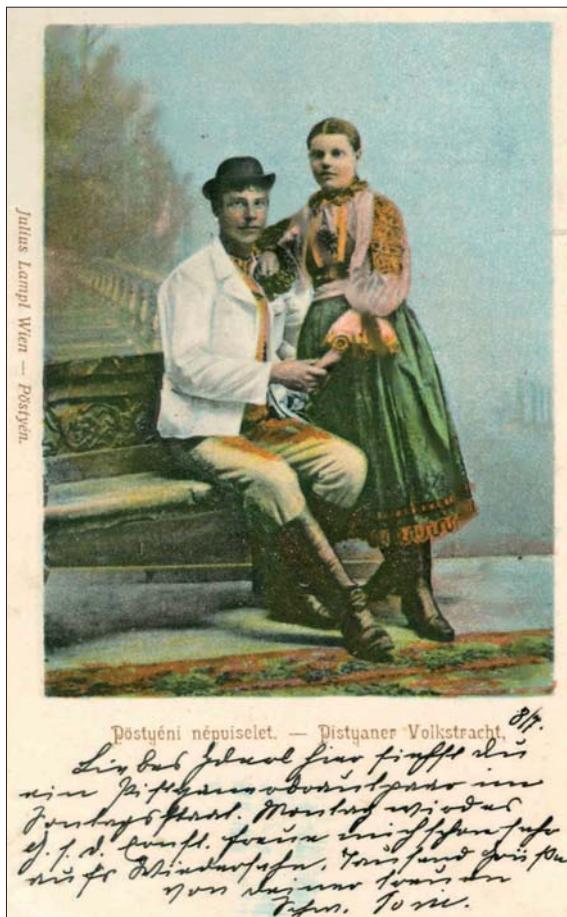

Foto archív autora

6

There are a tremendous amount of postcards using "rafting on the Váh in Piešťany" as the subject matter. This one, however, is completely different – it captures the rafter resting after a long voyage. They are sitting on the bank of the river. Based on their clothing we can deduct that they are from Liptov. In the background it is possible to see rafts tied up along the river bank. The construction of dams along the Váh brought about the definitive end to rafting.(5)

It's only natural that Július Lampl, while publishing his cards, didn't forget about Piešťany folk costumes, which were very popular with spa visitors. He issued several postcards using folk costumes as the subject matter. Here we take a closer look at two of them. On the first card is a young couple. Experts may be surprised by the green skirt. In reality they

wore blue skirts, however, they didn't know about this in Vienna, where the original photograph was colourized. On the postcard is a Piešťany stamp with the date 9.7.1904 (July 9, 1904). (6) The next postcard shows a wedding couple in Piešťany folk costumes. (7)

Július Lampl's store was marked with a sign, which announced in both Hungarian and German, that it was a place that not only sold postage stamps, but also had a "Verschlage" (a wooden mailbox). This convenience was only available in the finest stores. A customer could, after purchasing a postcard, fill it out and, without having to go search for a mailbox, send it right in the store. Now that's service! ■

V erglichen mit der Konkurrenz fällt auf, dass er sich nicht nur auf die bekannten Perspektiven wie Straßen, Hotels und Parkwinkel der damaligen Kurortschaft Teplice konzentrierte, sondern zielstrebig nach ethnographisch geprägten Motiven suchte. Sein großer Verdienst beruht darin, dass er die damals noch lebendige und doch schon allmählich zurück weichende und schwindende Welt der Volkskultur festhielt. Deshalb haben wir unsere Auswahl auf

7

Archiv Petra Bartoša

ebendiese Ansichtskarten fokussiert, denn sie bieten den besten Überblick darüber, wie sich Piešťany in einem Zeitraum von etwa 110 Jahren verändert hatte.

Und obwohl im Kurviertel bereits Häuser und Villen in dem damals modernen Jugendstil gebaut wurden, lebte das Alte Piešťany (auf Deutsch und Ungarisch Großes Piešťany genannt) sein eigenes, traditionsverbundenes Leben. Einige Straßenzüge behielten noch die geschlossene Bebauungsart der einstigen Bauernsiedlungen, deren Häuser aus gestampften Lehm errichtet waren, mit kleinen Fenstern und

Strohdächern, umgeben von Zäunen aus geflochtener Weide. (1)

Da in beinahe jedem Haus Pferde gehalten wurden, spielte innerhalb dieser Gemeinschaft der Hufschmied eine äußerst wichtige Rolle. Pferde wurden in der Regel zweimal im Jahr beschlagen. Für den Fall eines ungünstigen Wetters befand sich vor jeder Schmiedewerkstatt eine überdachte Fläche, die während der Arbeiten Schutz vor Regen bot. Die Ansichtskarte trägt den Titel „Piešťanský kováč“ (Ein Schmied aus Piešťany). (2)

Eine weitere Ansichtskarte hält eine alte,

nicht mehr funktionierende Mühle fest. Aus dem darauf befindlichen Text geht hervor, dass das Foto in der benachbarten Ortschaft Banka gemacht wurde. Ihre Herausgabe kann in die ersten Jahre des 20. Jahrhunderts datiert werden. Diese Karte dokumentiert wohl am stärksten das nostalgische Empfinden von Július Lampl. (3)

Ganze Jahrhunderte verband die Fähre beide Ufer des Flusses Waag. Die ursprüngliche Pfahlbrücke zur Kurinsel, die einst der Graf Joseph Erdödy bauen ließ, war den Fußgängern und den Zweiradwagen für den Transport der Patienten ins Heilbad vorbehalten. Pferdefuhrwerke nutzten die Fähre. Diese verkehrte bei jedem Wetter, nur im Falle, dass der Wasserpegel der Waag gefährlich angestiegen war, blieb sie außer Betrieb. (4)

Es gibt viele Ansichtskarten, deren Motiv Flöße auf der Waag in Piešťany darstellen. Diese jedoch ist ganz anders - sie hält ruhende Flöße nach einer langen Fahrt fest. Sie sitzen am Ufer des Flusses. Der Bekleidung kann entnommen werden, dass sie aus der Region Liptau (slowakisch: Liptov) stammten. Im Hintergrund zu sehen sind die am Ufer festgebundenen Flöße. Der Bau von Staudämmen auf der Waag brachte den endgültigen Untergang der Flößerei mit sich. (5)

Selbstverständlich hat Július Lampl während seiner Verleger-Tätigkeit auch die Tracht von Piešťany nicht vergessen, die sich unter den Besuchern des Heilbades einer großen Beliebtheit erfreute. Mit dem Motiv der Volkstracht gab er mehrere Ansichtskarten heraus. Wir werden zumindest zwei von ihnen etwas näher vorstellen. Die erste zeigt ein junges Paar. Kenner mögen den grünen Rock überraschend finden. In Wirklichkeit wurden nur Röcke in blauer Farbe getragen, diese Tatsache jedoch war in Wien, wo das ursprüngliche Foto nachkoloriert wurde, nicht bekannt. Die Karte trägt ein Poststempel von Piešťany mit dem Datum 9. 7. 1904. (6) Die zweite Ansichtskarte stellt ein Hochzeitspaar in der Tracht von Piešťany dar. (7)

Das Geschäft von Július Lampl war mit einem Schild versehen, welches in der ungarischen und deutschen Sprache informierte, dass es sich um einen Ort handelt, an dem nicht nur Briefmarken gekauft werden können, sondern auch ein „Verschlage“, also ein Briefkasten aus Holz, zur Verfügung steht. Diese Errungenschaft befand sich nur in den erleistensten Geschäften. Der Kunde konnte die Ansichtskarte nach dem Kauf direkt im Geschäft schreiben und musste sich danach nicht mit der Suche nach einem Briefkasten auf der Straße aufhalten. Das nennt man Service! ■

Vážka pásavá v okolí Piešťan

Vážky už na prvý pohľad udivujú svojou zvláštnou stavbou tela. Sú dlhé a tenké, pričom dva páry pomerne veľkých priesvitných krídel dávajú dobrú predstavu o ich mimoriadnych letových schopnostiach a možnostiach obratného manévrovania. U nás žije viac druhov týchto krásavcov, málokto ich však dokáže rozlíšiť.

At first glance dragonflies appear quite impressive due to the unique construction of their bodies. They are long and thin, with two pairs of relatively large, transparent wings, which provide a good idea of their extraordinary flying skills and skilful manoeuvring abilities. Several different types of these beauties can be found in Slovakia, but few people are actually able to tell them apart.

Libellen erstaunen schon auf den ersten Blick durch ihren ungewöhnlichen Körperbau. Sie sind lang und dünn, wobei zwei relativ große durchsichtige Flügelpaare ihre geschickte Flug- und Manövrierfähigkeiten gut erahnen lassen. Hierzulande leben mehrere Arten dieser Schönheiten, kaum jemand ist jedoch in der Lage, sie zu unterscheiden.

▲ Samec vážky páseavej - pohľad zvrchu.
Male banded darter dragonfly - view from above.
Ein Männchen der Gebänderten Heidelibelle - von oben

The Banded Darter Dragonfly in the Surroundings of Piešťany

Die Gebänderte Heidelibelle in der Gegend von Piešťany

Pavel Kaňuščák

Vokolí Piešťan sa popri iných druhoch môžeme stretnúť s väžkou pásavou (*Sympetrum pedemontanum*). Imága, teda dospelé jedince, poletujú od polovice júna do októbra.

Ako spoznáme väžku pásavú v prírode? Dĺžka tela má okolo 30 - 35 mm a rozpäťie krídel sa pohybuje medzi 45 - 55 mm. To znamená, že patrí medzi menšie väžky. Vyznačuje sa výrazným farebným pohlavným dimorfizmom. Dospelé samice majú žltohnedé bruško a žltohnedé farebné polička na hrotach krídel. Dospelí samci majú bruško a hroty krídel červené. U obidvoch pohlaví je hrud' hnedá a nohy čierne. Obidve pohlavia sú charakteristické tým, že na krídlach majú tmavohnedý pás, ktorý začína od hrotov krídel smerom k telu. Je to nezameniteľný znak, ktorý iné druhy väžok nemajú. Znaky na krídlach v letku spôsobujú optický klam - pri trblietaní sa a strácajú kontúry. Preto pri lietaní sú ľahšie identifikovateľné. Pre väžky sediacie na vegetácii to predstavuje výhodu, lebo sú dobre maskované pred predátormi.

Kopulujúci párs lieta spoločne a v tandemе kladie aj vajíčka. Kladenie je prerušované pauzami a opäťovnou kopuláciou. Po prezimovaní vajíčok sa liahnu larvy na jar a v skorom lete. Ich ďalší vývoj prebieha 5 až 8 týždňov a prekonávajú 11 larválnych štadií. Larvy vo vode sa chovajú ako dravci. Lietajúce imága sú však voči sebe a iným druhom väžok málo agresívne. Ich dĺžka života je asi 4 týždne.

▼ Samica väžky pásavej - pohľad zvrchu.

Female banded darter dragonfly - view from above.

Ein Weibchen der Gebänderten Heidelibelle - von oben

Areál rozšírenia tejto väžky sa rozprestiera od strednej Európy až po východnú Áziu.

Na Slovensku je to zriedkavý druh. Vyskytuje sa v teplých údoliach riek, na odvodňovacích kanáloch, rybníkoch, štrkových jamách, ale aj v sedimentačných nádržiach. V širšom okolí Piešťan je pomerne rozšírený. Najbližšie sa vyskytuje na využívaných štrkoviskach v okolí Drahoviec.

Negatívny vplyv na existenciu väžky pásavej má likvidácia mokradí a znečistenie vody. Preto je chránená zákonom ako druh národného významu. Je zaradená aj do červeného zoznamu ohrozených druhov. ■

wings, which slant from the tip of the wing inwards toward the body. It is an unmistakeable marking that other species of dragonflies do not have. These markings on their wings create optical illusions while they are in flight - as they shimmer they lose their contour. This is why it's more difficult to identify them while in flight. For dragonflies sitting on the vegetation it is also an advantage as they are well-camouflaged against predators.

Mating pairs fly together and in tandem lay eggs. The laying is intermittently interrupted with pauses allowing for repeated copulation. After winter hibernation, larvae hatch from the eggs in spring and early summer. The next developmental phase takes 5 to 8 weeks, during which the larvae go through 11 different stages. In the water the larvae behave as predators. The flying adults, on the other hand, are much less aggressive towards each other and other species of dragonflies. Their lifespan is about four weeks. The geographical area inhabited by this type of dragonfly extends from Central Europe to East Asia.

In Slovakia it is a rare species. They can be found in warm river valleys, in drainage canals, ponds, gravel pits, as well as in sedimentation tanks. They are quite widespread in the wider surroundings of Piešťany. The nearest location where they can be found is in the operating gravel pits around Drahovce.

The existence of the banded darter dragonfly has been negatively impacted by the destruction of wetlands and water pollution. For this reason it is protected by law as a species of national importance. It has also been registered on the red list of endangered species. ■

Foto Pavel Kaňuščák

In der Umgebung von Piešťany können wir neben anderen Arten auch der Gebänderten Libelle (*Sympetrum pedemontanum*) begegnen. Die Flugzeit der Imagines, d.h. der erwachsenen Insekten, reicht von Mitte Juni bis in den Oktober hinein.

Wie lässt sich die Gebänderte Heidelibelle in der Natur erkennen? Die Gesamtlänge ihres Körpers variiert zwischen etwa 30 bis 35 mm, die Flügelspannweite bewegt sich zwischen 45 bis 55 mm. Diese Maße reihen sie zu den kleineren Libellenarten. Sie zeichnet sich durch einen markanten geschlechtlichen Dimorphismus aus. Erwachsene Weibchen haben einen gelbbraunen Bauch und gelbbraune Farbfelder an den Flügelspitzen. Bei erwachsenen Männchen sind der Bauch und die Flügelspitzen rot gefärbt. Bei beiden Geschlechtern ist das Brustsegment braun, die Beine sind schwarz. Ebenfalls gemeinsam für beide Geschlechter ist das Haupterkennungsmerkmal - ein dunkelbraunes Band, das von den Flügelspitzen bis zum Körper verläuft. Dieses Merkmal ist unverwechselbar

und kommt bei keiner anderen Libellenart vor. Die Flügelmale sorgen im Flug für eine optische Täuschung, ein Flimmern, bei dem sich die Konturen aufzulösen scheinen. Aus diesem Grund ist diese Art während des Fluges schwer zu identifizieren. Für Libellen, die in der Vegetation ruhen, hat diese Eigenschaft einen Vorteil – sie sind für ihre Feinde schwer ausfindig zu machen.

Während des Paarungsrituals fliegt ein Paar gemeinsam und auch die Eier werden im Tandem abgelegt. Die Eiablage wird durch Pausen und wiederholtes Paaren unterbrochen. Nach der Überwinterung der Eier schlüpfen die Larven im Frühling und Frühsommer. Ihre Weiterentwicklung verläuft danach weitere 5 bis 8 Wochen und in dieser Zeit durchlaufen sie 11 Larvenstadien. Die Larven verhalten sich im Wasser wie Raubtiere. Bereits fliegende Imagines zeigen sich jedoch gegen die eigene und auch gegen andere Libellenarten kaum aggressiv. Ihre Lebenserwartung beträgt etwa 4 Wochen.

Das Verbreitungsgebiet dieser Libellenart

▲ Kopulujúci páry vážky pásavej.

Pair of copulating banded darner dragonflies.

Ein Pärchen der Gebänderten Heidelibelle beim Paarungsritual

erstreckt sich von Mitteleuropa bis nach Ostasien.

In der Slowakei handelt es sich um eine seltene Art. Sie kommt in warmen Flusstälern, an Entwässerungskanälen, Fischteichen, Kiesgruben, aber auch an Absetzbecken vor. Im weiteren Umkreis von Piešťany ist sie relativ verbreitet. Die am nächsten liegenden Plätze ihres Vorkommens sind betriebene Kiesgruben in der Nähe der Ortschaft Drahovce.

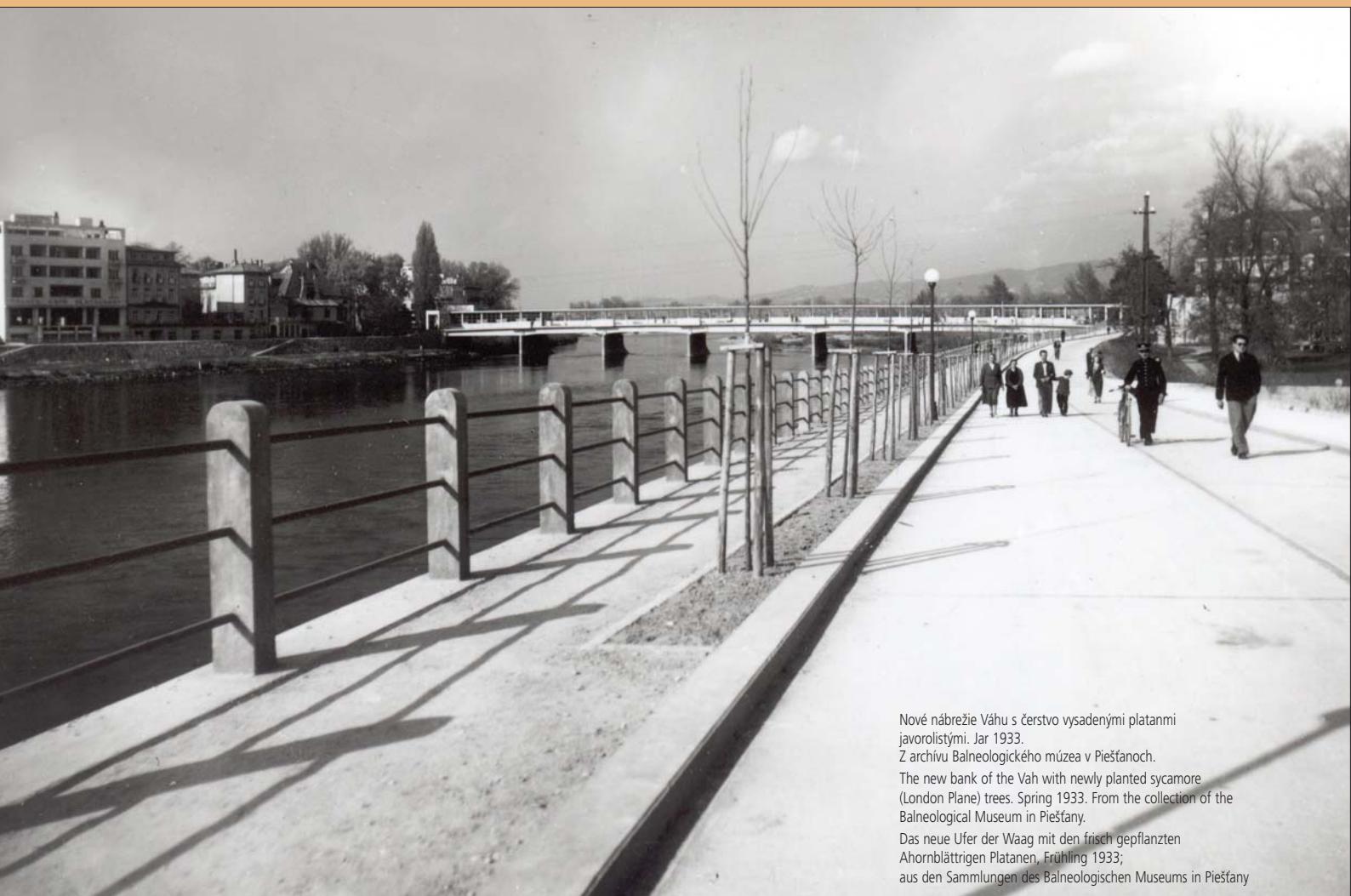
Einen negativen Einfluss auf die Existenz der Gebänderten Heidelibelle haben die Trockenlegung der Feuchtgebiete und die Wasserverschmutzung. Daher ist sie als eine Art von nationaler Bedeutung gesetzlich geschützt. Darüber hinaus wurde sie in das Rote Buch der bedrohten Arten aufgenommen. ■

A Sycamore
Avenue
along the Bank
Platanenallee
am Ufer

Platanová alej na nábreží

Kornel Duffek

Reprofoto Eva Drobná - archív Balneologického múzea

Nové nábrežie Váhu s čerstvo vysadenými platanmi javorolistými. Jar 1933.
Z archívu Balneologického múzea v Piešťanoch.

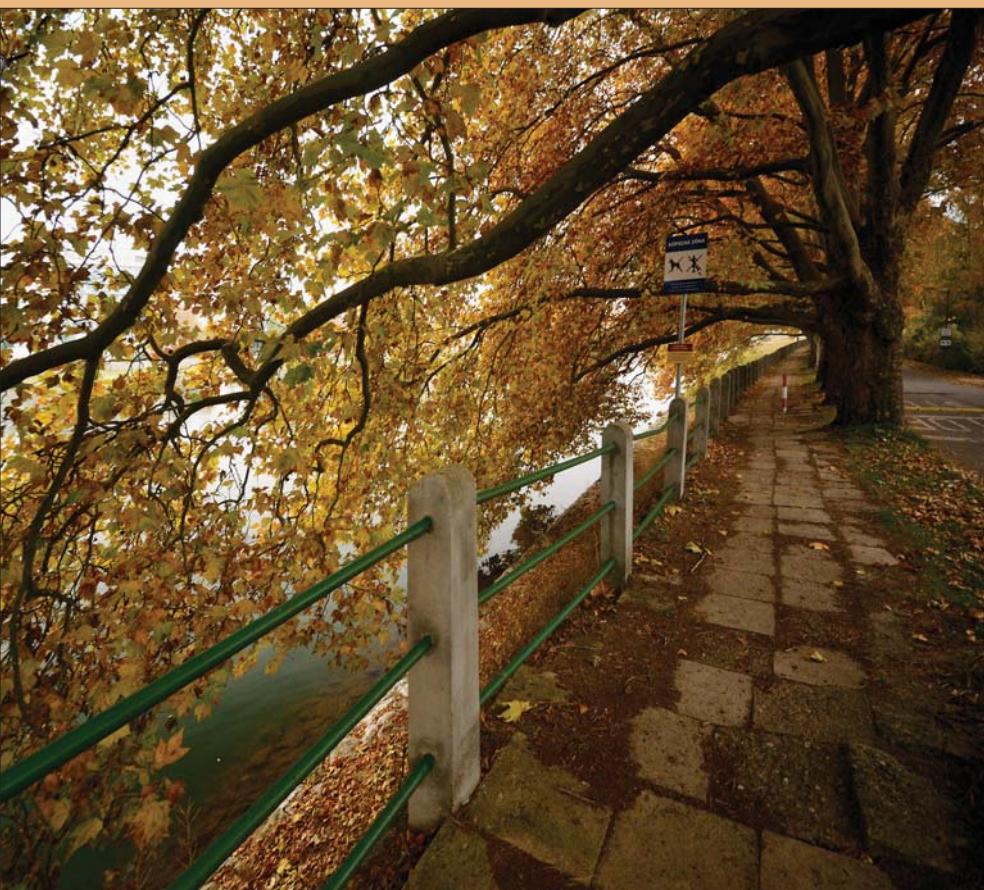
The new bank of the Vah with newly planted sycamore (London Plane) trees. Spring 1933. From the collection of the Balneological Museum in Piešťany.

Das neue Ufer der Waag mit den frisch gepflanzten Ahornblättrigen Platanen, Frühling 1933;
aus den Sammlungen des Balneologischen Museums in Piešťany

Piešťanské parky sa môžu popýsiť viacerými peknými starými alejami. Na Kúpelnom ostrove je napríklad alej pyramidálnej formy topola čierneho, ktorá je zacielená na zrúcaninu hradu Tematín, v mestskom parku je zase alej pagaštana konského, vytvárajúca architektonickú os veľkej časti parkového priestoru.

Piešťany parks can be proud of their many beautiful, old avenues. On the Spa Island there is, for example, an avenue of pyramid-shaped black poplars, which points at the ruins of the Tematín Castle. And in the Town Park there's an avenue of horse chestnuts creating an architectural ax along a large part of the parking area.

Die Parks in Piešťany können sich mit mehreren schönen, alten Alleen rühmen. Auf der Kurinsel befindet sich zum Beispiel eine Schwarzpappelallee mit pyramidenförmigen Bäumen, in ihrem Verlauf auf die Ruinen der Burg Tematín ausgerichtet; im städtischen Park verläuft wiederum eine Rostkastanienallee, die gleichzeitig die architektonische Achse eines Großteils des Parkgeländes bildet.

▲ Platany z veľkej výšky spustili konáre do vód Váhu a máčajú si ich v rieke. V prípade vríby smutnej je to bežné, ale pri platanoch celkom neobvyklé.

The branches of the tall sycamores soak themselves in the waters of the Vah. For weeping willows this is quite normal, but rather unusual for sycamores.

Platanen, die aus großer Höhe ihre Äste ins Wasser der Waag niederlassen und diese in den Fluss tauchen - bei einer Trauerweide ein gewöhnlicher Anblick, bei Platanen jedoch etwas absolut unübliches

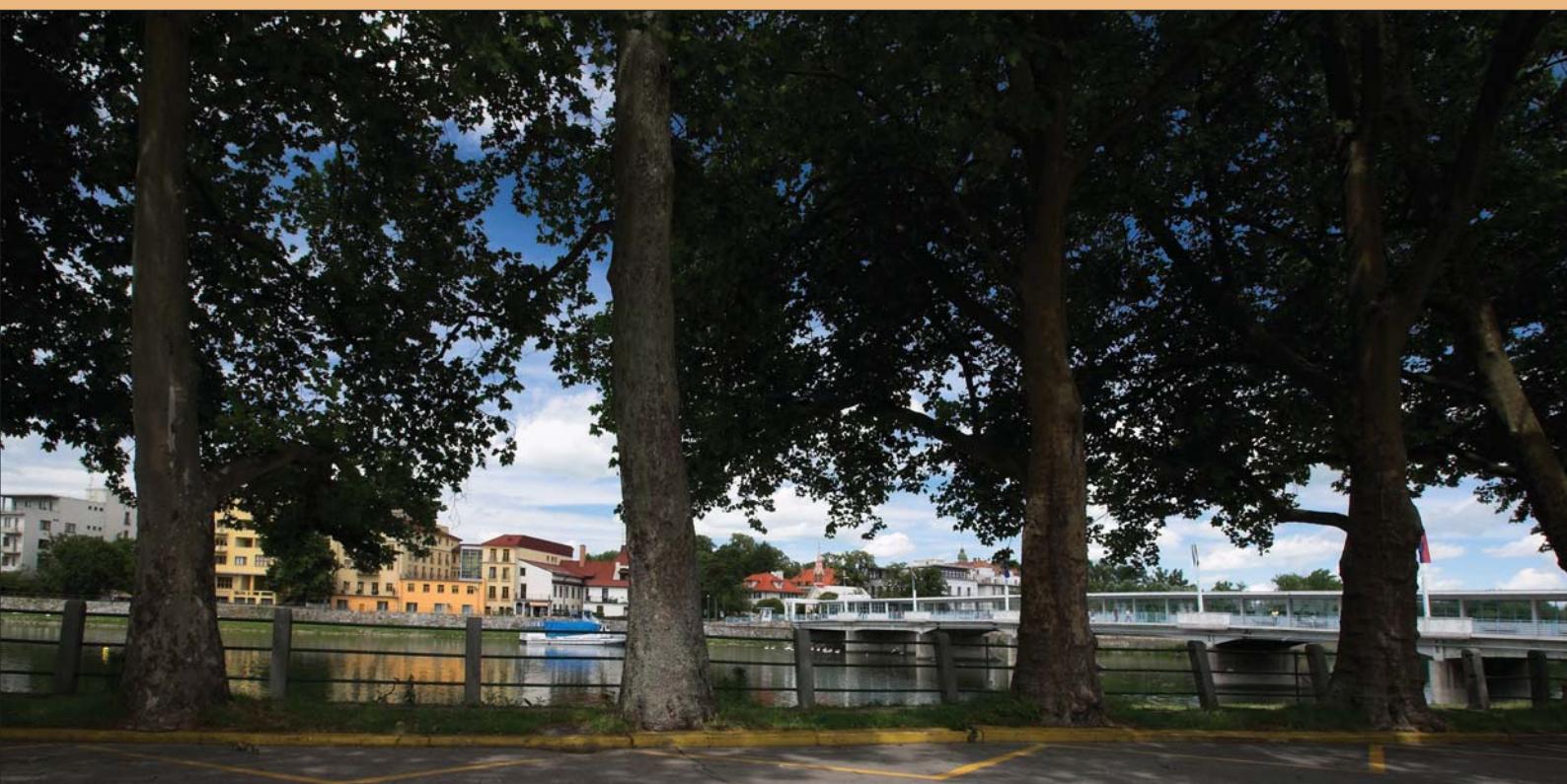
▼ Pohľad na druhý breh Váhu medzi kmeňmi platanov.
A view of the other bank of the Vah between the sycamore trunks.

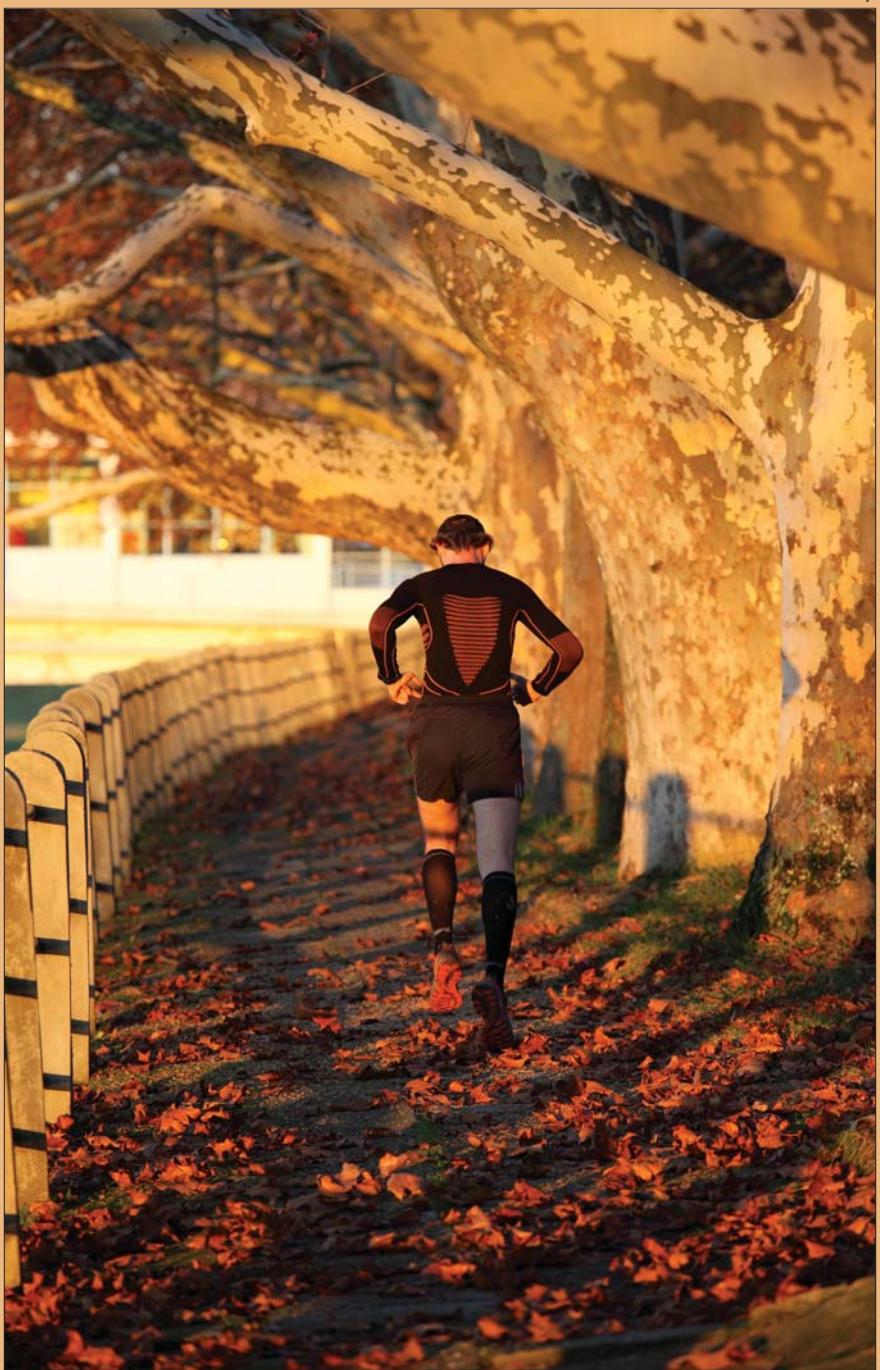
Eine zwischen den Platanen-Stämmen aufgenommene Perspektive auf das gegenüber liegende Ufer der Waag

Azda najzvláštejšou alejou je platanová, ktorá vizuálne spája ľavý breh Váhu medzi oboma piešťanskými mostmi. Zaujímavá je aj jej história. Keď z Krajského mosta bola naprojektovaná odbočka cesty na Kúpeľný ostrov, bolo treba predĺžiť hrádzu medzi riekou Váh a jeho obtokovým ramenom. Vzniklo tak nábrežie, ktoré si priam pýталo nejaké stromoradie. Ľudovít Winter sa rozhodol pre platanovú aleju. Musel mať tieto stromy rád, lebo ich dával vysádzať nielen do kúpeľného parku, ale aj do záhrady hotela Thermia Palace. Možno vedel, že v starovekom Grécku filozofi najradšej viedli dialógy v tieni platanov.

Výsadba nábrežia sa realizovala hned po ukončení výstavby Krajského mosta. Ako najpravdepodobnejší termín sa javí jar roku 1933. Na výsadbu bolo objednaných 50 kusov už vyрастenejších stromčekov, z ktorých dodnes prežilo 44 jedincov.

Platanom sa na nábreží veľmi dobré darí. Jedinec s najväčším obvodom má úctyhodných 390 cm, ale v aleji sú aj ďalšie exempláre presahujúce trojmetrový obvod. Stromy sa dokázali vyrovnať aj s tým, že boli dosť husto vysádzané. Nielen korene si máčajú vo vode rieky, ale neraz aj konáre, ktoré monitorujú hrádzu a rastú až osem, možno desať metrov pod úrovňou kmeňa stromu. Vytvorili tak tunel, ktorý každého musí zaujať. Navyše kôra platanov sa po malých častiach odlupuje, čo vytvára na ich kmenoch a hrubých konároch typické zaoblené

▲ Z kmeňov a konárov starých platanov vytvorený tunel.

The trunks and the branches of the sycamores create a tunnel.

Ein aus den Stämmen und Ästen der alten Platanen entstandener Tunnel

obrazce. Najmä ľudia s výtvarným cítením - patria medzi nich aj fotografi - sú fascinovaní touto alejou. Z ich záberov by sa dala pripraviť aj samostatná výstava.

Platanová alej, hoci je vysadená iba v jednom rade, nachádza v každom ročnom období veľa obdivovateľov. Aj starí Piešťanči si myslia, že pochádza z čias, keď sa dokončil hotel Thermia Palace, teda v roku 1912. Priložená dobová fotografia však potvrzuje, že má o dve desaťročia menej. ■

Perhaps the most intriguing avenue is the one of sycamores, which visually connects the left bank of the Váh River with both Piešťany bridges. Its history is also quite interesting. When an exit road from the County Bridge to the Spa Island was designed, it was also necessary to extend the embankment (levee) between the Váh River and its bypass tributary. Ľudovít Winter decided on sycamore (London Plane) trees. He must have really liked these trees because he had them planted not only in the Spa Park, but also in the garden of the Hotel Thermia Palace. Maybe he knew that in Ancient Greece, philosophers were most

fond of leading discussions in the shade of these trees.

Planting along the embankment was carried out immediately after the completion of the County Bridge. The most likely date is sometime in the spring of 1933. Fifty grown trees were ordered for the planting, of which 44 are still thriving today.

The sycamores have done very well along the bank. One tree has an impressive circumference of 390 cm, and there are even other specimens with circumferences greater than 300 cm in the avenue as well. Not only do the roots soak in the river's water, but so do the branches, which hang over the embankment drooping up to eight, even ten, metres below the tree trunks. They form a tunnel, which almost everybody finds interesting. The bark on the highest part of the trees peels off in small pieces which gives the trunks and thicker branches their typically curved shape. Mostly those with an artistic sense - including photographers - are fascinated by this avenue. It would surely be possible to create an exhibition from all of their pictures alone.

Even though the sycamore avenue was planted in one row, it still attracts a large number of admirers in all seasons. The old Piešťany locals think that the origins of this avenue date back to when the Hotel Thermia Palace was completed in 1912. However, the accompanying period photographs confirm that it is actually two decades younger. ■

Die vermutlich faszinierendste von allen ist eine Platanenallee, die das linke Ufer der Waag, zwischen den beiden Brücken von Piešťany, visuell verbindet. Interessant ist auch ihre Geschichte. Als eine von der Krajinský Brücke zur Kurinsel führende Wegabzweigung planerisch entworfen wurde, bestand die Notwendigkeit einer Verlängerung des Damms zwischen dem Fluss Waag und seinem Nebenarm. So entstand ein Ufer, das regelrecht nach einer Baumallee rief. Damals entschied sich Ludwig Winter für die Ahornblättrige Platane. Diese Bäume musste er gemocht haben, da er sie nicht nur im Kurpark, sondern auch im Garten des Hotels Thermia Palace einpflanzen ließ. Vielleicht wusste er, dass die Philosophen des alten Griechenlands ihre Dialoge am liebsten im Schatten der Platane führten.

Die Bepflanzung des Ufers wurde unmittelbar nach der Fertigstellung der Krajinský Brücke in Angriff genommen. Als wahrscheinlichster Zeitpunkt er-

◀ Tomuto rozdvojenému platanu nechýba vľa do štvormetrovho obvodu.

This bifurcated sycamore has a circumference just short of 4 metres.

Dieser gabelförmig gewachsenen Platane fehlt nicht mehr viel zu einem vier-Meter-Umfang.

▲ Jesenná platanová alej v pozadí s Kolonádovým mostom.

The autumn sycamore avenue in the background with the County Bridge.

Die herbstliche Platanenallee mit der Kolonnadenbrücke im Hintergrund

scheint der Frühling 1933. Für die Bepflanzung wurden 50 etwas größer gewachsene Jungbäume bestellt, von denen 44 Exemplare bis heute überdauert haben.

Den Platanen geht es in dem Uferbereich sehr gut. Der Umfang des größten Exemplars beträgt respektable 390 cm, in der Allee befinden sich jedoch auch weitere Exemplare, deren Umfang die drei Meter Grenze überschreitet. Die Bäume konnten sich auch mit dem Umstand anfreunden, dass sie relativ dicht aufeinander gepflanzt wurden. Nicht nur ihre Wurzeln tauchen sie ins Wasser des Flusses, sondern auch ihre Äste, die dem Damm folgen und acht, vielleicht sogar zehn Meter tief unterhalb des Baumstammes wachsen. So haben sie eine Art

Tunnel gebildet, der jeden beeindrucken muss. Hinzu kommt die Tatsache, dass sich die Borke der Platanen in kleinen Stücken schält, wodurch auf ihren Stämmen und den dicken Ästen typische, abgerundete Bildnisse entstehen. Vor allem künstlerisch geprägte Menschen - dazu gehören unter anderem auch Fotografen - sind von dieser Allee fasziniert. Aus ihren Aufnahmen würde sich auch eine selbständige Ausstellung zusammenstellen lassen.

Obwohl nur einreihig gepflanzt, findet die Platanenallee zu jeder Jahreszeit viele Bewunderer. Auch alteingesessene Anwohner von Piešťany sind oft der Ansicht, dass diese Allee aus der Zeit der Fertigstellung des Hotels Thermia Palace, also aus dem Jahr 1912 stammt. Eine beigelegte zeitgenössische Fotografie belegt jedoch, dass sie um zwei Jahrzehnte jünger ist. ■

▲ Záber zo zápasu Slavoj Piešťany - Palárikovo z roku 1958, v ktorom si hráči Slavoja po víťazstve 8:0 vybojovali postup do druhej ligy.
A shot from the match between Slavoj Piešťany and Palárikovo from 1958, in which the players from Slavoj, with their 8:0 victory, advanced to the second league.

Aufnahme des Spiels Slavoj Piešťany gegen Palárikovo aus dem Jahr 1958, in dem sich Spieler des Slavoj mit dem Sieg 8:0 den Aufstieg in die 2. Liga sicherten.

Football in Piešťany Celebrates its Centenary

Der Fußball in Piešťany feiert sein 100-jähriges Jubiläum

Štefan Gregorička

Vdaka nej vznikol ešte v tom istom roku aj futbalový klub Pôstényi atletickai és futbol club - PAFC. Členmi klubu boli zväčša synovia piešťanských obchodníkov a študenti. Za sto rokov svojej existencie prešiel piešťanský futbal viacerými úspešnými i menej úspešnými etapami a dosť často menil aj svoj názov.

Po skončení prvej svetovej vojny v roku 1919 vznikol Piešťanský športový klub - PŠK. Ten mal ihrisko pri Váhu na mieste, kde dnes stojí Dom umenia. Spočiatku hrávali Piešťančí len priateľské zápasys s mužstvami z okolia, neskôr boli ich súpermi

Futbal v Piešťanoch oslavuje storočnicu

Najstarším kolektívnym športom v Piešťanoch je futbal. Jeho začiatky siahajú do roku 1912. Podnet na vznik prvého futbalového mužstva prišiel od osobného šoféra velkostatkára Fuchsa Alojza Ferkodiča, ktorý počas štúdií hrával futbal za ETO FC Győr. Hoci už v roku 1912 sám futbal nehrával, priniesol do Piešťan aspoň ozajstnú futbalovú loptu.

The oldest team sport in Piešťany is football. Its beginnings date back to 1912. The initiative to establish the first football team came from Alojz Ferkodič, the personal driver of squire Fuchs. Mr Ferkodič played football for ETO FC Győr during his studies. Even though, by 1912, he had already stopped playing football, he still brought the first real football ball to Piešťany.

Der älteste, in Piešťany betriebene Mannschaftssport ist Fußball. Seine Anfänge reichen bis ins Jahr 1912. Der Anstoß zur Gründung der ersten Fußballmannschaft kam von dem Leib-Chauffeur des Großgrundbesitzers Fuchs, Alois Ferkodicz, der während seiner Studienzeit für den Club „ETO FC Győr“ aktiv Fußball spielte. Und obwohl er 1912 selbst keinen Fußball mehr spielte, brachte er zum mindesten einen echten Spielball nach Piešťany.

aj prvoligové mužstvá z Viedne a Budapešti. V roku 1929 sa klub premenoval na Piešťanský futbalový klub - PFK. Ten bol účastníkom novovytvorenej divízie, v ktorej hral aj predchodca dnešného Slovana Bratislava - I. ČsŠK. Práve tento klub si v roku 1935, ako prvý zo Slovenska, vybojoval postup do celostártnej ligy vo vtedajšej ČSR.

Piešťanči sa môžu pochváliť tým, že hráči ŠK boli v roku 1947 vôbec prvými slovenskými klubom, ktorí si zahrali v Afrike. V Alžírsku odohrali päť zápasov, z toho štyri víťazné. Na spätočnej ceste ešte zohrali dve stretnutia vo Francúzsku.

Ďalší úspešnú kapitolu napísali futbalisti už pod názvom Slavoj. Ti sa v roku 1958 prebojovali do druhej najvyššej československej sútaže, z ktorej však po troch sezónach vypadli. V druhej polovici minulého storočia sa v Piešťanoch darilo aj dorastencom, ktorí hrali od roku 1973 osem rokov najvyššiu slovenskú sútaž. Mužstvu dospelých sa po viacerých rokoch märneho snaženia podarilo postúpiť do druhej ligy až v roku 1995. Hrali v nej päť rokov a potom nastali opäť roky útlmu. Obrat k lepšiemu nastal až v posledných rokoch. V jubilejnej sezóne 2011 - 2012 sa podarilo postúpiť mužom PFK do tretej ligy a obe dorastenecké družstvá budú hrať v druhej najvyššej slovenskej sútaži. V sezóne 2011 - 2012 hrali mladší žiaci PFK v prvej i druhej lige. Týmito úspechmi dali sebe i klubu ten najlepší darček k jeho storočnici.

▼ Filip Hološko (vľavo) reprezentuje Slovensko v súčasnosti.
Filip Hološko (on the left) currently represents Slovakia.
Filip Hološko (li.) repräsentiert die Slowakei heute.

Za sto rokov vychoval piešťanský futbal viacero prvoligových hráčov i reprezentantov. Dres seniorov ČSSR obliekli Vladimír Hagara a Jaroslav Kravárik, za olympionikov si zahral Vladimír Bechera a v juniorskem výbere ČSSR to boli Jirko Repík (bol aj kapitánom reprezentácie), Ján Veselý a Marek Mikuš. V ére samostatnosti hrať za slovenské A-mužstvo Filip Hološko a vo výbere do 21 rokov je Tomáš Košút. Zo všetkých spomínaných hráčov si zahrali na majstrovstvách sveta len Hagara a Hološko.

Súčasné vedenie klubu na čele s jeho prezidentom Khalilom Belmechríom sa snaží, aby okrem výborných výkonov športovcov lákal divákov do hľadiska aj samotný štadión, ktorý postupne vynovujú. V budúcom roku by totiž Piešťany mohli byť dejiskom niektorého zápasu majstrovstiev Európy hráčov do 17 rokov, ktoré bude Slovensko organizovať. ■

▲ Vladimír Hagara si ako prvý Piešťanec zahrál v roku 1970 na futbalových majstrovstvách sveta.

Vladimír Hagara was the first Piešťany native to play in the Football World Championships in 1970.

Als erster Piešťaner spielte Vladimír Hagara bei der Fußballweltmeisterschaft 1970.

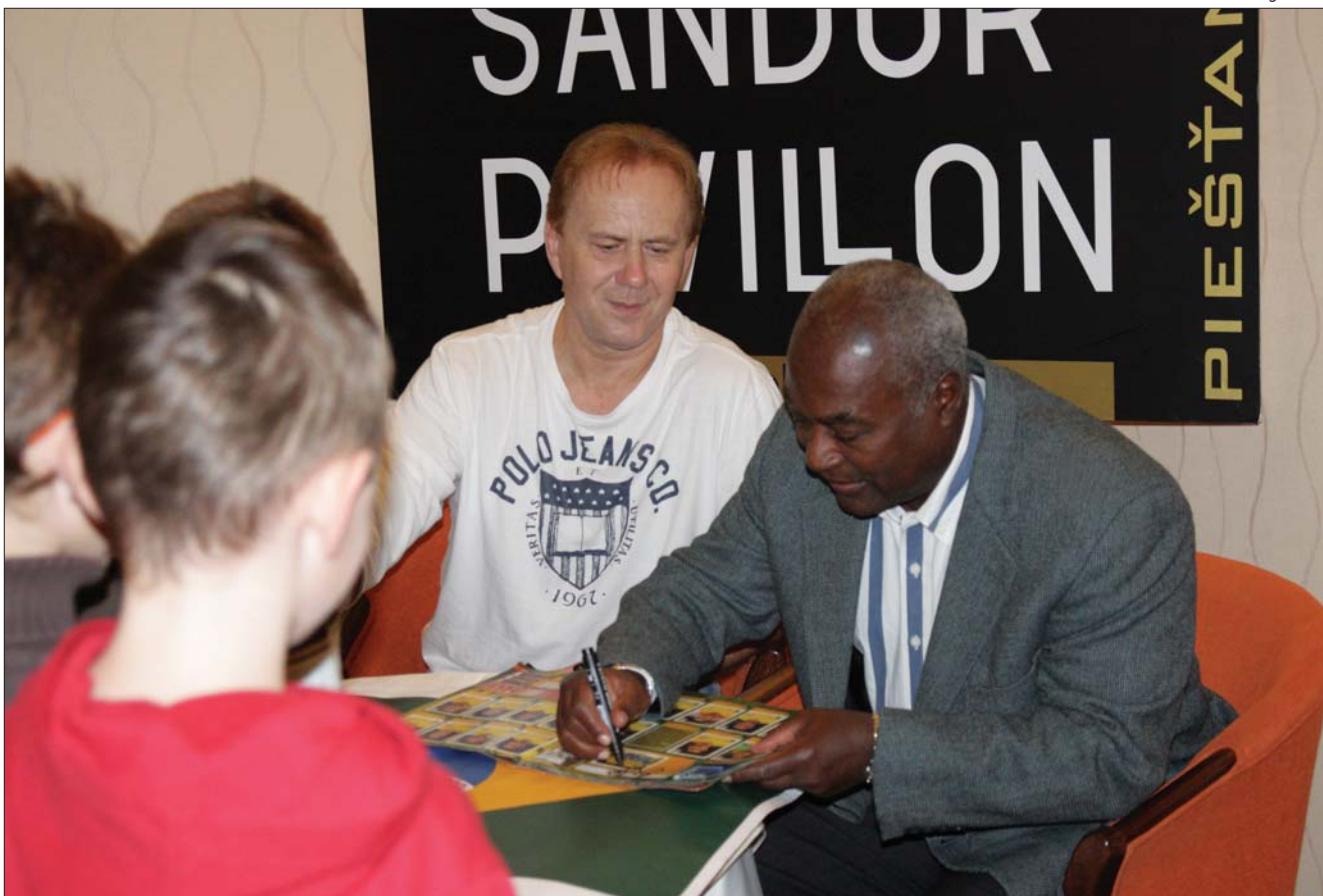
where the House of Art stands today. At first, Piešťany footballers only played friendly matches with teams from the surrounding area, but later their opponents included first-league teams from Vienna and Budapest. In 1929, the club changed its name to Piešťany Football Club - PFK. This club participated in a newly opened division, in which

As a result, in the same year, the Pöstyényi athleticai és futball club (Piešťany Athletic and Football Club) was established. Members of the football club were mostly the sons of Piešťany businessmen and students. In its hundred years of existence Piešťany football has had many successful and less-successful periods, and has also changed its name quite often.

In 1919, after the end of the First World War, the Piešťany sports club PŠK was created. Its home field was near the Váh River on the same spot

Foto Tomáš Hudcovič

▲ Už dvakrát zavítal do Piešťan futbalový majster sveta, Brazíliačan Edu. Počas svojej poslednej návštavy v závere roku 2010 besedoval aj s mladými piešťanskými futbalistami a poskytol im svoj autogram.
The football world champion Brazilian Edu has been to Piešťany twice. During his last visit, at the end of 2010 he spoke with young Piešťany footballers and gave them his autograph.
Bereits zweimal kam der Fußballweltmeister Edu aus Brasilien nach Piešťany. Während seines letzten Besuches Ende des Jahres 2010, traf er sich auch mit jungen Fußballspielern aus Piešťany zu einer Gesprächsrunde und widmete ihnen ein Autogramm.

the predecessor of today's Slovan Bratislava - I ČsK - also played. It was precisely this club that, in 1935, battled its way into the Czechoslovak national league.

Piešťany footballers can also boast that, in 1947, ŠK and its players made up the first Slovak club to ever play in Africa. They played five games in Algeria, winning four of them. On the return trip they also played two games in France.

Another successful chapter was written by football players under the name Slavoj. In 1958, they fought their way into the second highest Czechoslovak division, from which, however, they dropped out of three years later. In the second half of the 20th century, Piešťany's junior team also found success playing for eight years, starting in 1973, in the highest Slovak division. The adult team, after several years of fruitless efforts, finally managed to advance to the second league in 1995. They played there for five years and then, once again, fell off the radar for a few years. They have only recently, in the past few years, returned to better form. In their jubilee anniversary season 2011-2012, the men's team PFK managed to advance to the third league, while, once again, the junior team is playing in the second highest Slovak division. During the 2011-2012 season, younger players from PFK were playing in both the first and second league. These successes were the best gift the players and the club could receive in honour of their centenary.

In a hundred years Piešťany football has trained

and contributed numerous first league players and national representatives. The men's ČSSR jersey was worn by Vladimír Hagara and Jaroslav Kravárik, while Vladimír Bechera played in the Olympics, and Jirko Repík (also the captain of the national team), Ján Veselý and Marek Mikuš were selected to the ČSSR junior team. Since Slovakia became an independent country, Filip Hološko has played for the Slovak men's A-team and Tomáš Košút has been selected to the under-21 team. Of all the above mentioned players only Hagara and Hološko have played in the World Championships.

The club's current management, headed by its president Khalil Belmechri, is trying to attract spectators not only with the excellent play of their athletes, but also by gradually renovating the stadium. Next year, Piešťany might also be the site for some matches of the under-17 European Championships, which Slovakia will organize. ■

Seine Mitglieder waren vorwiegend Söhne von Geschäftsleuten aus Piešťany und Studenten. In den hundert Jahren seiner Existenz durchlief der ortsnässige Fußball-Club mehrere mehr oder weniger erfolgreiche Etappen und wechselte auch relativ häufig seinen Namen. Nach der Beendigung des 1. Weltkrieges, im Jahre 1919, entstand der Sportclub von Piešťany (Piešťanský športový klub - PŠK). Sein Spielfeld am Fluss Waag befand sich anstelle des heutigen

Hauses für Kunst. Zuerst bestritten die Fußballer aus Piešťany ausschließlich Freundschaftsspiele mit Mannschaften aus näherem Umkreis, später jedoch wurden auch Teams der ersten Liga aus Wien und Budapest zu ihren Gegnern. Im Jahre 1929 änderte der Club seinen Namen in Fußballclub von Piešťany (Piešťanský futbalový klub - PFK). Dieser war Teilnehmer der neugegründeten Division, in der auch der „I. ČsK“ - Vorgänger des heutigen Fußballclubs „Slovan Bratislava“ spielte. Und dieser Club war es auch, der sich 1935, als erster in der Slowakei, den Aufstieg in die gesamtstaatliche Liga der damaligen Tschechoslowakischen Republik erkämpfte. Die Spieler des Sportclubs aus Piešťany können sich damit rühmen, dass sie im Jahre 1947, als erster slowakischer Club überhaupt, in Afrika spielten. In Algerien bestritten sie insgesamt fünf Spiele, vier davon beendeten sie siegreich. Auf dem Rückweg haben sie noch weitere zwei Spiele in Frankreich ausgetragen.

Ein weiteres, erfolgreiches Kapitel schrieben die hiesigen Fußballer bereits unter dem Clubnamen „Slavoj“. Im Jahre 1958 erkämpften sie sich den Aufstieg in die zweithöchste tschechoslowakische Spielklasse, aus der sie jedoch nach drei Saisons wieder ausgeschieden sind. In der 2. Hälfte des vergangenen Jahrhunderts sind auch die Nachwuchsspieler aus Piešťany erfolgreich gewesen, die seit 1973 acht Jahre lang in der obersten slowakischen Spielklasse mitmischt. Der U21 Mannschaft gelang nach mehreren

▲ Mužstvo PFK Piešťany si v tohtoročnej sezóne vybojovalo postup do tretej ligy.

This year, the PFK Piešťany men's team fought their way into the third league.

Die U21-Mannschaft des PFK Piešťany erkämpfte sich in der diesjährigen Saison den Aufstieg in die 3. Liga.

Jahren voller vergeblicher Versuche erst 1995 der Aufstieg in die 2. Liga. Dort spielte sie fünf Jahre lang und danach folgte erneut jahrelange Rezession. Eine Wende zum Besseren trat erst in den letzten Jahren ein. In der Jubiläums-Saison 2011 - 2012 gelang den Spielern des PFK der Aufstieg in die 3. Liga und die beiden Nachwuchsmannschaften werden in der zweithöchsten slowakischen Spielklasse spielen. In der Saison 2011 - 2012 spielten jüngere Schüler des PFK sowohl in der 1. als auch in der 2. Liga. Mit diesen Erfolgen gaben sie sich selbst sowie ihrem Club das schönste Geschenk zu dessen 100-jährigem Jubiläum.

In den 100 Jahren seiner Existenz zog der Club von Piešťany mehrere Erstligaspieler und Nationalspieler groß. Das Trikot der ČSSR-Senioren trugen Vladimír Hagara und Jaroslav Kravárik, in der Olympia-Mannschaft spielte Vladimír Bechera und für die Nachwuchs-Auswahl der ČSSR Jirko Repík (er war auch Mannschaftskapitän), Ján Veselý und Marek Mikuš. In der Ära der Unabhängigkeit spielt Filip Hološko für die slowakische A-Mannschaft und Tomáš Košík mischt bei den U21 mit. Von all den erwähnten Fußballspielern nahmen nur Hagara und Hološko an Weltmeisterschaften teil.

Die aktuelle Club-Leitung unter der Führung ihres Vorsitzenden Khalil Belmekhri bemüht sich, dass neben der hervorragenden Leistung der Sportler auch das Stadion, das stufenweise erneuert wird, die Zuschauer auf die Tribüne lockt. Im kommenden Jahr könnte Piešťany zum Austragungsort eines der Europameisterschaftsspiele der Mannschaften bis 17 Jahre werden, die von der Slowakei organisiert wird. ■

▲ Nefalšovaná radosť dorastencov PFK z postupu.
The genuine joy of the junior PFK players upon their advancement.
Die unverfälschte Freude des PFK-Nachwuchses über den Aufstieg

Foto Štefan Gregorička

Tréner svetového tenistu

Coach of a World Tennis Player
Der Trainer eines Spitzentennisspielers

Je trénerom Novaka Djokoviča,
minulý rok sa stal nositeľom
Krištáľového krídla ako vôbec prvý
tenisový tréner u nás, má úzke
vázy na Piešťany, hoci sa tu
nenarodil a už dávno ani nebýva.
Žije tu však jeho matka
a sestra Lýdia, známa lekárka,
i ďalšia rodina. Marián Vajda.

He is the coach of Novak Djokovič, and last year he was the first tennis coach from Slovakia to ever be awarded the Crystal Wing. Although he wasn't born here and hasn't lived here for a long time, he still has close ties to Piešťany. His mother and sister Lýdia, a well-known doctor, as well as other relatives live here.

Marián Vajda.

Er ist der Trainer der weltweiten Nummer Eins, Novak Djokovic, im vergangenen Jahr wurde er als erster Tennistrainer hierzulande überhaupt zum Träger der Auszeichnung „Kristall-Flügel“ und hat eine enge Bindung zu Piešťany, obwohl es nicht sein Geburtsort ist und er hier auch seit langer Zeit nicht mehr wohnt. Es leben hier aber seine Mutter und seine Schwester Lýdia, eine bekannte Ärztin, sowie weitere Verwandte. Die Rede ist von Marián Vajda.

Kornel Duffek

▲ Bozk na víťaznú trofej - Australian Open 2012.
A kiss on the victory trophy - Australian Open 2012.
Ein Kuss für die Siegertrophäe - Australian Open 2012

Foto archív M. Vajdu

▲ Tako sa trénuje so šampiónom - Novak Djokovič a Marián Vajda.
Training a champion - Novak Djokovič and Marián Vajda.
So trainiert es sich mit einem Champion - Novak Djokovič und Marián Vajda

Foto archív M. Vajdu

Ste rodákom z Považskej Bystrice, ale vyrastali ste v Piešťanoch. Kedy ste sa ocitli v tomto kúpeľnom meste?

■ V auguste roku 1973, keď sa môj otec prestahoval z kúpeľov Nimnica do Piešťan. On si už dávnejšie obľúbil tenis, dokonca postavil aj jeden tenisový kurt v Nimnici, a tak som nemusel ďaleko chodiť, aby som pre seba objavil tento šport.

Kedy ste sa začali cielavedomejšie venovať tenisu?

■ Môj vôbec prvý vážnejší kontakt s tenisom bol v Piešťanoch, kde nás - aj s bratom Petrom - zapísal otec do tamojšieho tenisového klubu Kúpele Piešťany.

Kto vám bol nápomocný na ceste za tenisovým majstrovstvom?

■ S tenisom som začal pomerne neskoro, ako 10-ročný, pod vedením už nebohého Iva Doležálka. Neskôr sa mi venovali pán Rudolf Vrábel a tiež český tréner Vít

Chvátal. V Piešťanoch som zotrval do svojich pätnástich rokov. Potom som prestúpil do strednej všeobecnovzdelávacej školy do Bratislav.

V rokoch 1984 - 1994 ste sa venovali tenisu už ako profesionálny hráč. Ktoré úspechy si najviac ceníte vo svojej športovej kariére?

■ Mojím prvým veľkým úspechom bolo víťazstvo na pardubickej juniorke v roku 1982. Cením si aj víťazstvo v Galéovom

pohári v roku 1984, kde som hral v družstve ČSSR spolu s Milošom Mečírom, Karlom Nováčkom a piešťanským rodákom Branislavom Stankovičom. Galeov pohár je považovaný za neoficiálne majstrovstvá sveta družstiev do 21 rokov. Prvýkrát som prerazil do svetovej stovky tenistov v roku 1985 a zotrval som tam 7 rokov. Moje najlepšie umiestnenie v rebríčku ATP bolo 34. miesto po víťazstvách na turnajoch v Prahe a Ženeve. V roku 1994 sa mi splnil sen reprezentovať Slovensko v Davis cupe, kde sme prvýkrát hrali ako samostatný štát. Vyhral som tam svoje všetky štyri zápasy.

Kedy ste sa rozhodli, že sa stanete trénerom a kto bol vaším prvým zverencom?

■ Hned po ukončení kariéry v roku 1995 som dostal ponuku trénovať mladého, vtedy 17-ročného Dominika Hrbatého, ktorý hral za Slovan Bratislava. Mal som veľkú chuť skúsiť trénerské remeslo. Zapáčilo sa mi, a v práci pokračujem doteraz.

Netrvalo dlho a vaše trénerské schopnosti si všimlo aj zahraničie. Kto vás vonku oslovil, aby ste ho trénovali?

■ V roku 2006, keď som mal už bohaté trénerské skúsenosti z práce so slovenskými talentmi, som sa rozhodol založiť tenisovú akadémiu na Slovensku a v zahraničí. Vtedy však prišla ponuka zo zahraničia trénovať Novaka Djokoviča.

Kedy sa začala vaša systematická spolupráca s ním?

■ Práve v roku 2006 ma oslovia Novakova agentúra, či sa môžem prísť pozrieť na neho do Paríža na grandslamový turnaj Roland Garros. Tam sme sa dohodli na päťtýždňovej skúške a od Wimbledonu 2006 sa začala naša spolupráca.

Tá spolupráca priniesla nečakané výsledky. Málokomu sa prihodí, aby bol trénerom svetovej tenisovej jednotky. Aký je to pocit?

■ Uvedomujem si, že som dosiahol to, že jeden človek na našej planéte je v tomto športe momentálne najlepší. (Poznámka redakcie: rozhovor sa uskutočnil pred Wimbledonom 2012, kde Djokoviča vystriedal na čele rebríčka ATP Federer.)

A na záver vráťme sa do mesta vašej mladosti. Ako si spomíname na Piešťany, čo vám z tohto mesta najviac utkvelo v pamäti?

■ Výborná partia hráčov v tenisovom klube, športový duch, krásny park, skvelá cukráreň a vôňa vychádzajúca z nej. Výborní učitelia v škole. A kúpele, môj otec, moja celá rodina, ktorá je úžasná. ■

▲ Vzácna a už neopakovateľná fotografia - Marián Vajda so svojím prvým trénerom Ivo Doležálkom, 2010.

A rare and unrepeatable photograph - Marián Vajda with his first coach Ivo Doležálek, 2010.

Ein seltenes Foto, das es nicht mehr geben wird - Marián Vajda mit seinem ersten Trainer Ivo Doležálek, 2010

You are a native of Považská Bystrica, but you grew up in Piešťany. When did you finally turn up in this spa town?

■ In August 1973, when my father moved from the spa Nimnica to Piešťany. He had fallen in love with tennis a long time before and had even built a court in Nimnica, so I didn't have far to go to discover the sport for myself.

When did you first begin to see a future for yourself in tennis?

■ My first serious contact with tennis was

in Piešťany when our father signed us - me and my brother - up at the local tennis club in the Piešťany Spa.

Who was most helpful on your path to tennis championships?

■ As far as tennis is concerned, I started relatively late at 10 under the guidance of the late Ivo Doležálek. Later I was coached by Rudolf Vrábel as well as the Czech coach Vít Chvátal. I stayed in Piešťany until I was fifteen. Then I moved on to the secondary general-education school in Bratislava.

▲ S kolegom a Piešťancom Branislavom Stankovičom pri poslednom spoločnom víťazstve v štvorhre, Košice 1993.
With Branislav Stankovič, a Piešťany native colleague, during their last victory together in doubles, Košice, 1993.
Mit seinem Tennis-Kollegen Branislav Stankovič aus Piešťany nach ihrem letzten gemeinsamen Sieg im Doppel, Košice 1993

Between 1984 and 1994 you played tennis as a professional. Which achievements do you value the most in your sports career?

■ My first big success was winning the Pardubice Juniors in 1982. I also think highly of my victory in the Galea Cup in 1984, where I played on the Czechoslovak team with Miloš Mečíř, Karol Nováček and Piešťany native Branislav Stankovič. The Galeo Cup is considered the unofficial 21 and under team world championship. I first broke into the tennis top one hundred in 1985 and stayed there for 7 years. My best ATP ranking was 34 after I won tournaments in Prague and Geneva. In 1994, I fulfilled my dream of representing Slovakia in the Davis Cup, where we played, for the very first time, as an independent country. I won all four matches that I played.

When did you decide to become a coach and who did you coach first?

■ Immediately after I ended my career in 1995 I received an offer to coach a young, then-17 year old, Dominik Hrbatý, who was playing for Slovan Bratislava. I was really interested in trying the craft of coaching. I liked it and have continued doing it to this day.

Before long your coaching skills were also being noticed abroad. Who approached you first about coaching him?

■ In 2006, when I had already obtained extensive coaching experience working with various Slovak talents, I decided to establish a tennis academy in Slovakia as well as abroad. At that time came the offer from abroad to coach Novak Djokovič.

When did you begin your regular, systematic collaboration with him?

■ In 2006, Novak's agency asked me if I could come and take a look at him at the Paris Grand Slam Tournament Roland Garros. It was here that we agreed to a five-week trial, and so we've been working together since Wimbledon 2006. That collaboration has reaped unexpected results. Few have experienced being the coach of a world number one. How does it feel?

■ I realize what I have achieved, that, at the moment, there is one man who is the best in this sport on our planet.

To conclude, let's return to the town of your youth. What memories do you have of Piešťany, what about this town has stuck most in your memory?

■ An excellent group of players in the tennis club, a sporting spirit, a beautiful park, a great pastry shop and the wonderful smells that came from it. Excellent teachers in school. And, of course, the spa, my father, my entire family, all of whom have been just amazing. ■

Sie wurden in Považská Bystrica geboren, wuchsen jedoch in Piešťany auf. Wann sind Sie in diese Kurstadt gekommen?

■ Im August 1973, als mein Vater von dem Kurort Nimnica nach Piešťany zog. Er hat sich schon früher in Tennis verliebt, ließ in Nimnica sogar einen Tennisplatz errichten. Ich musste also nicht weit laufen, um diesen Sport für mich zu entdecken.

Wann haben Sie begonnen, sich Tennis gezielter zu widmen?

■ Meine erste ernsthaftere Begegnung mit Tennis hatte ich in Piešťany, wo uns - mich und meinen Bruder Peter - unser Vater in dem dortigen Tennisclub „Heilbad Piešťany“ angemeldet hat.

Wer unterstützte Sie auf dem Weg zur Tennis-Meisterschaft?

■ Ich begann mit dem Tennis relativ spät, als 10-jähriger, unter der Führung des bereits verstorbenen Ivo Doležálek. Später kümmerten sich um mich Rudolf Vrábel und der tschechische Trainer Vít Chvátal. In Piešťany blieb ich bis zu meinem 15. Lebensjahr. Danach wechselte ich auf eine Allgemeinbildende höhere Schule in Bratislava.

In den Jahren 1984 bis 1994 widmeten Sie sich dem Tennissport bereits als Profispieler. Welche Erfolge Ihrer Sportkarriere schätzen Sie am meisten?

■ Mein erster großer Erfolg war der Sieg im Junioren-Tennisturnier in Pardubice, im Jahre 1982. Ich schätze auch den Sieg im „Galea Cup“ im Jahre 1984, bei dem ich in der tschechoslowakischen Mannschaft zusammen mit Miloš Mečíř, Karel Nováček und dem aus Piešťany stammenden Branislav Stankovič spielte. Der „Galea Cup“ gilt als inoffizielle Weltmeisterschaft der Mannschaften bis 21 Jahre. Zum ersten Mal gelang mir der Durchbruch in die besten 100 der Weltrangliste der Tennisspieler im Jahre 1985 und dort konnte ich mich 7 Jahre halten. Meine Bestplatzierung im ATP-Ranking war der Platz 34. nach gewonnenen Turnieren in Prag und Genf. Im Jahre 1994 ging mein Traum, die Slowakei bei einem Davis Cup zu repräsentieren, in Erfüllung. Wir nahmen daran zum ersten Mal als selbständiger Staat teil. Ich habe dort alle meine vier Spiele gewonnen.

Wann haben Sie sich für eine Trainer-Karriere entschieden und wer war ihr erster Schützling?

■ Unmittelbar nach dem Beenden meiner Karriere, im Jahre 1995, bekam ich das Angebot den jungen, damals 17-jährigen Dominik Hrbatý zu trainieren, der für den Club „Slovan Bratislava“ spielte. Ich hatte große Lust, mich als Trainer auszuprobieren. Es gefiel mir und diesen Job mache ich bis heute.

Es dauerte nicht lange, bis auch das Ausland auf Ihre Trainer-Qualitäten aufmerksam wurde. Wer hat Sie da draußen angesprochen und wollte von Ihnen trainiert werden?

■ Im Jahre 2006, als ich als Trainer bereits viele Erfahrungen aus der Arbeit mit slowakischen Talenten gesammelt habe, beschloss ich, eine Tennis-Akademie in der Slowakei und eine im Ausland zu gründen. Dann kam aber das Angebot aus dem Ausland, Novak Djokovic zu trainieren.

▲ Marián Vajda na piešťanských dvorcích spolu s dcérou Natálou, slovenskou juniorskou reprezentantkou v tenise.
Marián Vajda on the Piešťany courts together with his daughter Natália, a Slovak tennis junior representative.
Marián Vajda auf den Tennisplätzen in Piešťany, zusammen mit Tochter Natália, einer slowakischen Junioren-Repräsentantin im Tennis

Wann begann die systematische Zusammenarbeit mit ihm?

■ Im selben Jahr - 2006 - wurde ich von Novaks Agentur angefragt, ob ich nach Paris kommen kann, um mir ihn bei dem Grand-Slam-Turnier Roland Garros anzusehen. Dort vereinbarten wir eine fünfwöchige Probezeit und mit Wimbledon 2006 begann unsere Zusammenarbeit.

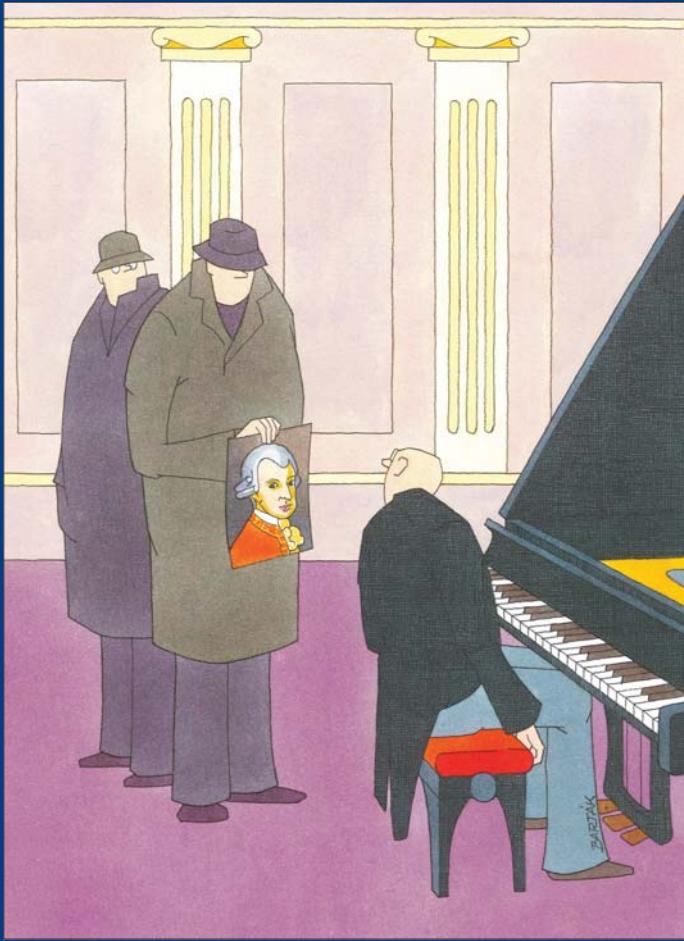
Diese Zusammenarbeit brachte unerwartete Ergebnisse. Nur wenigen gelingt es, Trainer des Weltranglistenersten zu werden. Was ist es für ein Gefühl?

■ Ich bin mir der Tatsache bewusst, dass ich erreicht habe, dass ein Mensch auf unserem Planeten momentan der beste in

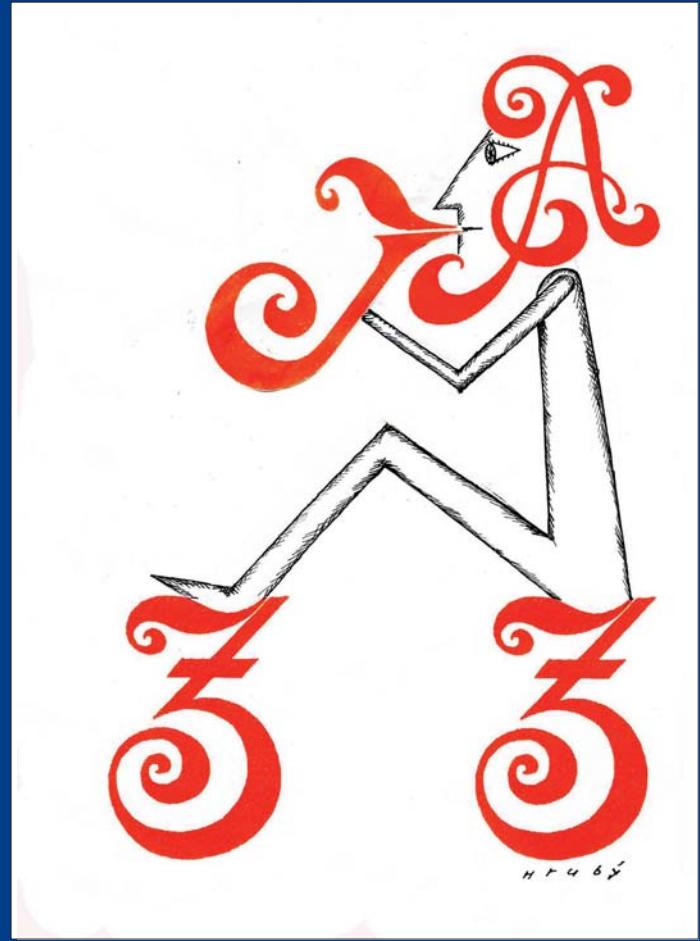
diesem Sport ist. (Anm. d. R: dieses Interview wurde vor dem Wimbledon-Turnier 2012 geführt, bei dem Djokovic auf seiner Position als ATP-Weltranglistenerste von Federer abgelöst wurde.)

Lassen Sie uns zum Schluss in die Stadt Ihrer Jugend zurückkehren. Wie sind Ihre Erinnerungen an Piešťany und was von dieser Stadt ist Ihnen am stärksten im Gedächtnis geblieben?

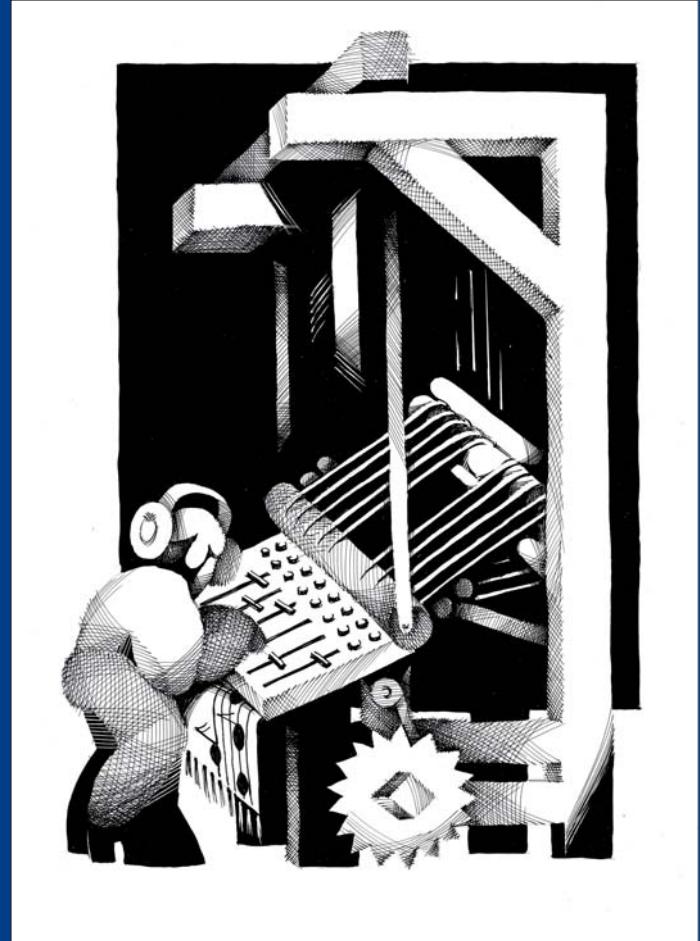
■ Eine tolle Spielergruppe im Tennisclub, Sportgeist, ein wunderschöner Park, eine vorzügliche Cafeteria und der daraus strömende Duft. Tolle Lehrer in der Schule. Und das Heilbad, mein Vater, meine gesamte Familie, die großartig ist. ■

Michal Kečkeš

Bobo Pernecký

Z výstavy Karikatúra a jazz

From the Caricatures and Jazz exhibition

Bilder aus der Ausstellung "Karikatur und Jazz"

INVITATIONS EINLADUNG

An Invitation to Events - Autumn 2012 • Einladung zu Veranstaltungen - Herbst 2012

3. 9. - 26. 9. 2012

TRI DÁMY SLOVENSKÉHO DIVADELNÉHO KOSTÝMU
 (Ludmila Purkyňová, Helena Bezáková,
 Stanislava Vaníčková) - výstava, Dom umenia
THE THREE LADIES OF SLOVAK THEATRE COSTUMES (Ludmila Purkyňová,
 Helena Bezáková, Stanislava Vaníčková) - exhibition, House of Art
„DREI DAMEN DES SLOWAKISCHEN THEATERKOSTÜMS“
 (Ludmila Purkyňová, Helena Bezáková,
 Stanislava Vaníčková) - Ausstellung, Haus der Kunst

4. 9. - 23. 9. 2012

JITKA BEZÚROVÁ - výstava obrazov a grafik, KSC Fontána
JITKA BEZÚROVÁ - exhibition of paintings and graphic art, KSC Fontána
JITKA BEZÚROVÁ - Bilder- und Grafikausstellung,
 Kulturgesellschaftliches Zentrum (KSC) „Fontána“

5. 9. 2012

NA KOLESAČÁCH PROTI RAKOVINE / „AUF RÄDERN GEGEN KREBS“
 ON WHEELS AGAINST CANCER / „AUF RÄDERN GEGEN KREBS“

6. - 9. 9. 2012

DAHLIE RALLYE, stretnutie karavanistov krajín V4
 meeting of caravan owners from the V4 countries
 Treffen von Autocampern aus den V4-Ländern
 kemping Lodenica / Lodenica Camping / Campingplatz „Lodenica“

7. 9. 2012

HOLOKAUST AKO HISTORICKÝ A MORÁLNY PROBLÉM
 V MINULOSTI A SÚČASNOSTI. Konferencia, KSC Fontána
THE HOLOCAUST AS A HISTORICAL AND MORAL
PROBLEM OF THE PAST AND PRESENT. conference, KSC Fontána
DER HOLOCAUST ALS HISTORICHES UND MORALISCHES PROBLEM
DER VERGANGENHEIT UND DER GEGENWART". Konferenz, KSC „Fontána“

7. 9. - 13. 9. 2012

CINEMATIK

medzinárodný filmový festival, Dom umenia, KSC Fontána
 international film festival, House of Art, KSC Fontána
 internationales Filmfestival, Haus der Kunst, KSC „Fontána“

10. 9. 2012

VOCAL GROUP FRAGILE

Koncert, Dom umenia / concert, House of Art / Konzert, Haus der Kunst

19. 9. - 23. 9. 2012

VICTORIA REGIA

národná súťaž vo viazaní a aranžovaní kvetov, SOŠZá, SLKP, a.s.
 national competition of flower tying and arranging,
 Secondary Vocational School of Horticulture (SOŠZá), Slovak Health Spa
 internationaler Wettbewerb im Blumenbinden und Blumenarrangements.
 Fachschule für Floristik (SOŠZá), Slowakisches Heilbad AG

22. 9. 2012

VICTORIA REGIA - KVETINOVÉ KORZO,

Kúpeľný ostrov, Hudobný pavilón v mestskom parku
VICTORIA REGIA - FLOWER CORZO, Spa Island, Music Pavilion in the town park
„VICTORIA REGIA“ - BLUMENKORSO, Kurinsel, Musikpavillon im Stadtpark

22. 9. 2012

DEŇ REMESIEL Prezentačné stánky ľudových majstrov

s ukázkami remeselných zručností, Winterova ul.
DAY OF CRAFTS, stands presenting examples of crafts
 and handiwork, Winterova St.

„TAG DES HANDWERKS“. Präsentationsstände volkstümlicher Meister
 mit einer Auswahl ihrer handwerklichen Erzeugnisse, Winterova Straße

22. 9. 2012

PARK FOTO mestský park / town park / Stadtpark

22. 9. - 23. 9. 2012

CELOŠTÁTNY TENISOVÝ TURNAJ DETÍ DO 8 ROKOV

Tenisová hala, E. Belluša
STATEWIDE TENNIS TOURNAMENT OF CHILDREN 8 AND UNDER, Tennis hall E. Belluša
TENNIS-LANDESTURNIER FÜR KINDER BIS 8 JAHRE, Tennishalle, Str. E. Belluša

23. 9. 2012

PIEŠŤANSKÝ AQUATLON, plavecko-bežecké preteky, kúpalisko Eva
PIEŠŤANY AQUATLON, swimming-running race, swimming pool Eva
„PIEŠŤANSKÝ AQUATLON“, Schwimm- und Laufwettkampf, Freibad „Eva“

25. 9. - 7. 10. 2012

ČESKÁ MALBA - České centrum, KSC Fontána

CZECH PAINTING - Czech centre, KSC Fontána

TSCHECHISCHE MALEREI - Tschechisches Centrum, KSC „Fontána“

25. 9. 2012

SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE 32. DIVADELNEJ SEZÓNY V DOME UMENIA

Ronald Harword: **KVARTETO** Účinkujú herci SND Bratislava

CEREMONIAL OPENING OF THE 32nd THEATRE SEASON IN THE HOUSE OF ART. Ronald Harword: **QUARTET** performed by actors from the Slovak National Theatre Bratislava

FEIERLICHE ERÖFFNUNG DER 32. THEATERSAISON IM HAUS DER KUNST

Ronald Harword: **QUARTETT**, in Darbietung der Schauspieler des Slowakischen Nationaltheaters (SND) Bratislava

1. 10. - 31. 10. 2012

PIEŠŤANSKÉ RENDEZVOUS / PIEŠŤANY RENDEZVOUS / „PIEŠŤANSKÉ RENDEZVOUS“

14. ročník česko-slovenského festivalu, Dom umenia

14th annual Czech-Slovak festival, House of Art

14. Tschechisch-Slowakisches Festival, Haus der Kunst

5. 10. - 28. 10. 2012

YOUNG ART SHOW 5

medzinárodná výstava diel mladých výtvarníkov

international exhibition of the works of young graphic artists

internationale Ausstellung von Werken junger bildender Künstler

Dom umenia / House of Art / Haus der Kunst

6. 10. 2012

DEŇ ZDRAVIA / DAY OF HEALTH / „TAG DER GESUNDHEIT“

KSC Fontána / KSC Fontána / KSC „Fontána“

9. 10. - 28. 10. 2012

NAĎA MIKULÁŠIKOVÁ - výstava obrazov, KSC Fontána

exhibition of paintings, KSC Fontána / Bilderausstellung, KSC „Fontána“

9. 10. - 11. 10. 2012

ASTROFILM / ASTROFILM / „ASTROFILM“

KSC Fontána / KSC Fontána / KSC „Fontána“

12. 10. - 30. 10. 2012

IMPREZIE 1912 - 2012 / IMPRESSIONS 1912 - 2012 / „IMPRESSIONEN 1912 - 2012“

Gastronomia, kulinária, kultúra a móda, Thermia Palace

Gastronomy, culinary, culture and fashion, Thermia Palace

Gastronomie, Kulinarisches, Kultur und Mode, Thermia Palace

15. 10. 2012

Stanislav Štepka: **ŠTASTNÉ KONCE / HAPPY ENDINGS / GLÜCKLICHE ENDEN**

Účinkuje Radošinské naivné divadlo, Dom umenia

Performed by the Radošinské naivné divadlo (theatre group), House of Art.

Vorstellung der Theatergruppe „Radošinské naivné divadlo“, Haus der Kunst

22. 10. 2012

JAN A FRANTIŠEK NEDVĚDOVCI. Koncert / Concert / Konzert

Dom umenia / House of Art / Haus der Kunst

24. 10. 2012

AUKCIA OBRAZOV na liečbu detí v ADELI Centre

PAINTING AUCTION for the treatment of children in the ADELI Centre

BILDERVERSTEIGERUNG zu Gunsten der Kindertherapie im „ADELI Centre“

KSC Fontána / KSC Fontána / KSC „Fontána“

25. 10. 2012

SAMUEL BENCHETRIT: MÍNUS DVA / MINUS TWO / MINUS ZWEI

Účinkujú členovia Divadla Bolka Polívky Brno a Štúdia L+S

Bratislava, Dom umenia

Performed by members of the Bolek Polivka Theatre Brno and Studio L+S

Bratislava, House of Art

Darbietung der Theatergruppe „Divadlo Bolka Polívky“ aus Brünn“ und des

„Štúdio L+S“ aus Bratislava, Haus der Kunst

26. 10. - 30. 11. 2012

ČESKÉ SKLO / CZECH GLASS / „TSCHECHISCHES GLAS“

(Stanislav Žampach, Ondřej Žampach, Hana Žampachová), výstava,

Dom umenia / exhibition, House of Art / Ausstellung, Haus der Kunst

30. 10. - 18. 11. 2012

SLÁVNOSTI FOTOGRAFIE 2012 - Otto Jirka, KSC Fontána

CELEBRATION OF PHOTOGRAPHY 2012 - Otto Jirka, KSC Fontána

„FESTTAGE DER FOTOGRAFIE 2012“ - Otto Jirka, KSC „Fontána“

6. 11. - 30. 11. 2012

Ladislav Ľudovít Pollák - **Život a dielo / Life and Work / Leben und Werk**

Výstava k storočníci významného sochára, Dom umenia

Exhibition on the centennial of the important sculptor, House of Art

Ausstellung zum 100. Jubiläum dieses bedeutenden Bildhauers, Haus der Kunst

13. 11. - 15. 11. 2012

EUROTOUR, medzinárodná prehliadka dokumentárnych a hranič filmov o cestovaní

international show of documentary and feature films about travelling

internationale Schau der Dokumentar- und Spielfilme rund um das Thema Reisen

KSC Fontána / KSC „Fontána“